

BERETNING
1951

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING 1951

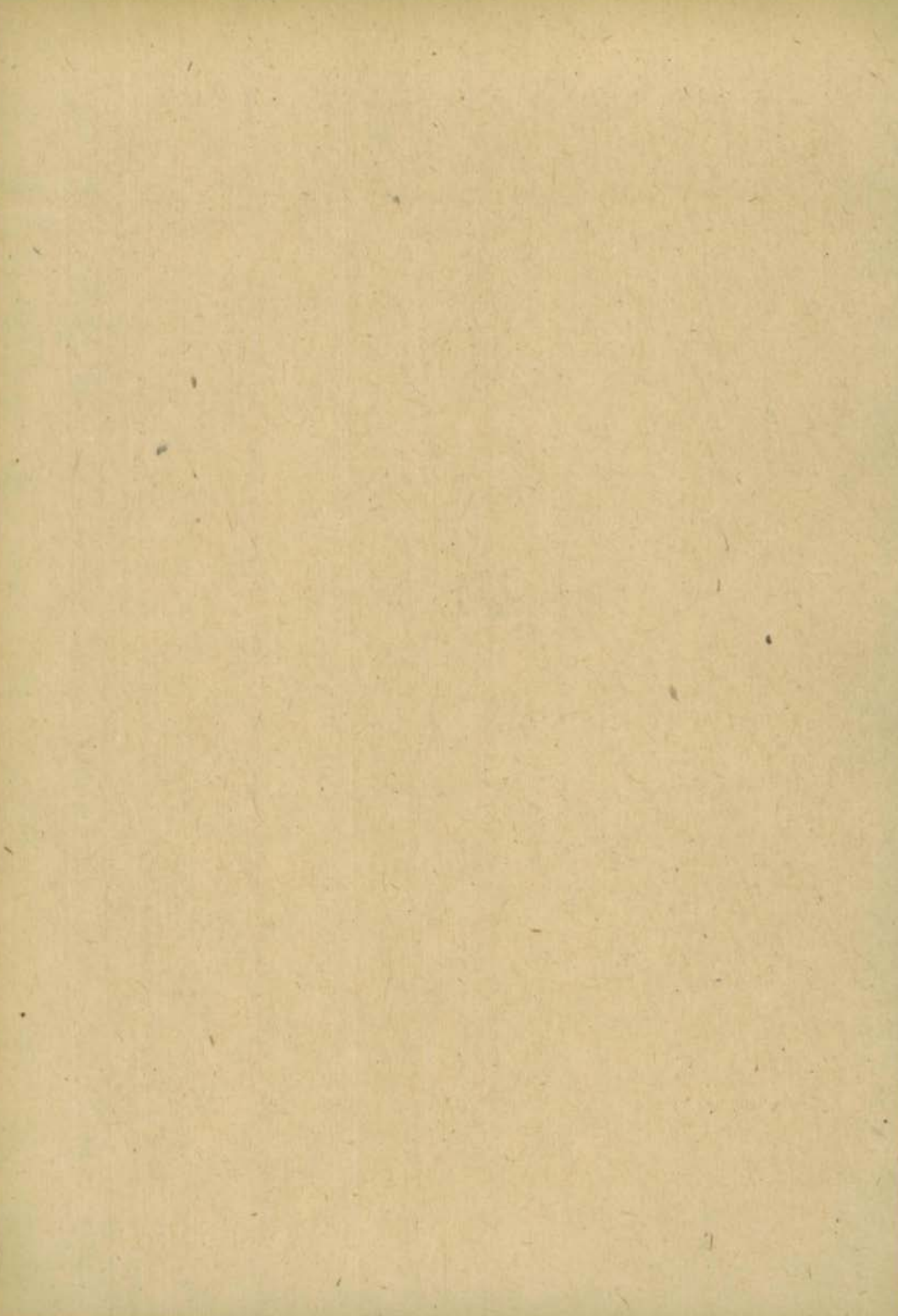
UTARBEIDET
VED PARTIKONTORET

OSLO 1952

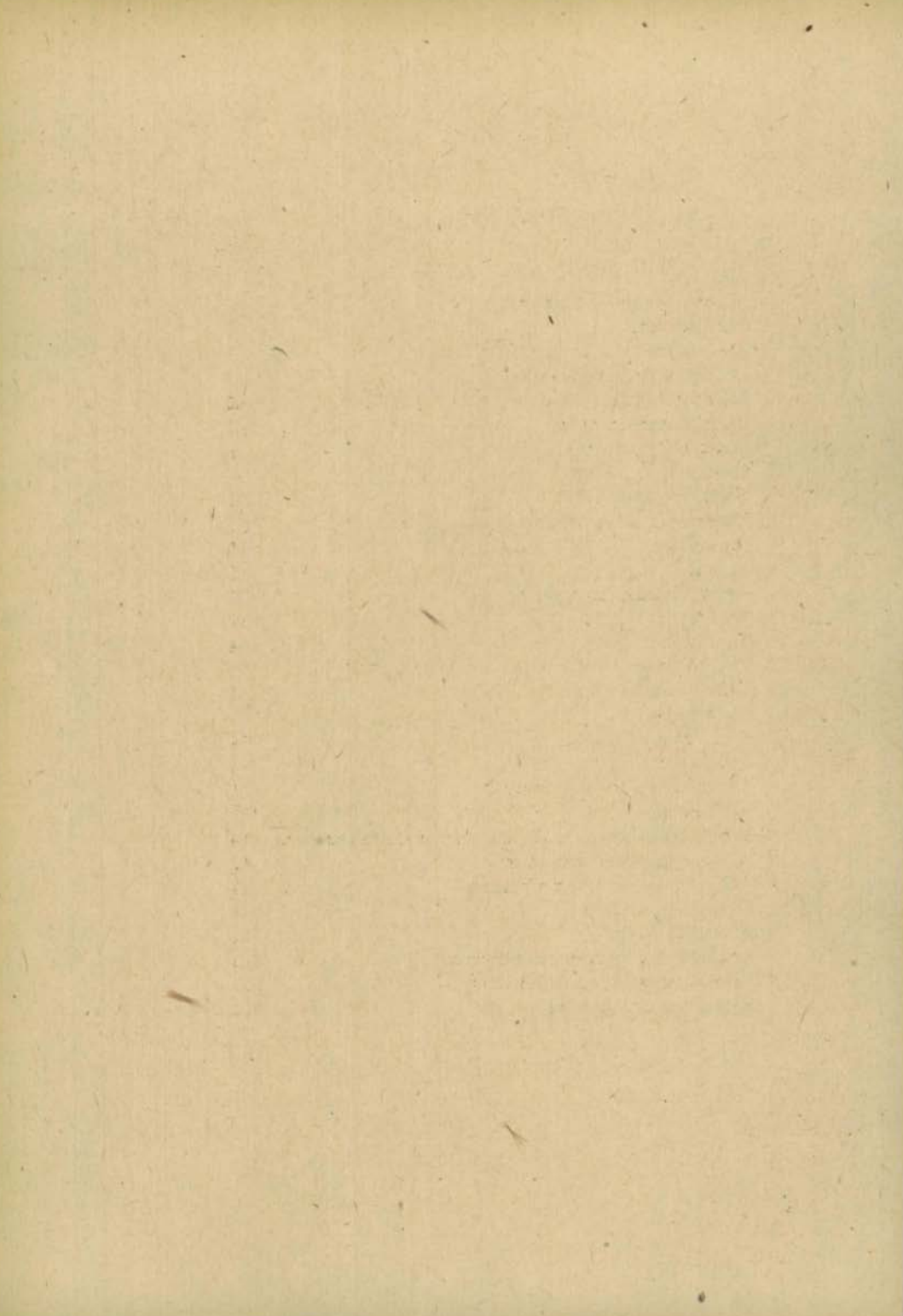

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

INN H O L D

	Side
1951	5
Sentralstyret og Landsstyret	6
Partikontoret	7
Faste komitéer og utvalg	8
Organisasjonsoversikt	9
Sekretærkonferansen	42
Industrikonferansen	43
Boligkonferansen	44
Forskjellige saker	45
Nordisk samarbeid	50
Internasjonalt samarbeid	51
Stipendier	55
1. mai	55
Anna Kethly kampanjen	60
Fred med Frihet	61
Kommunevalget	64
Valgkampen	70
Valgresultatet	73
«Kontakt»	74
A/S Fram Forlag	74
Arbeiderbladet	74
Arbeidernes Pressekontor	75
A-Pressen	77
Arbeiderbevegelsens komité for produksjonsøking	84
Arbeiderbevegelsens Arkiv	88
Arbeidernes Ungdomsfylking	91
Kvinnebevegelsen	98
Framfylkingen	110
Arbeidernes Opplysningsforbund	112
Arbeidernes Avholdslandslag	115
Regjering og Storting	118

1951.

Gjennom hele året 1951 var den politiske virksomheten i Stortinget, i mange kommunestyre og i pressen preget av kommunevalgkampen. Denne gangen som i 1947 kom valgkampen mer til å dreie seg om rikspolitiske enn om kommunalpolitiske spørsmål. Og den var først og fremst en kamp mellom Det norske Arbeiderparti på den ene siden og de andre politiske partiene på den andre siden.

Valgresultatet ble meget godt for Arbeiderpartiet som fikk 650 000 stemmer og økte sitt stemmetall med vel 100 000. Partiet fikk 42,85 pst. av de avgitte stemmer mot 38,20 pst. i 1947.

Gjennom Regjeringen og Stortinget har partiets representanter ført videre den politikk som etter krigen er lagt opp på det økonomiske, sosiale og kulturelle område. Det er grunn til spesielt å nevne den omfattende planen for en forsert økonomisk utbygging av Nord-Norge som Regjeringen har lagt fram og det store arbeid som er gjort fra arbeiderbevegelsens komité for produksjonsøking.

Den utenrikspolitiske situasjonen har fortsatt vært kritisk og det har vært nødvendig for Norge i samarbeid med andre demokratiske land å fortsette arbeidet med utbyggingen av vårt beredskap.

Partiet har tatt aktiv del i samarbeidet med den nordiske og den internasjonale arbeiderbevegelsen. Den sosialistiske Internasjonale er i år igjen trådt i virksomhet.

Våre egne partiorganisasjoner gjorde en meget god innsats i valgkampen. På det organisasjonsmessige område er det grunn til å fremheve de gode resultater som våre kvinnelige partifeller har nådd. Partipressen fortjener en særlig anerkjennelse for den store innsatsen den gjorde i valgkampen.

Sentralstyret og Landsstyret.

Landsmøtet 17.—20. februar 1949 valte disse som medlemmer av Sentralstyret:

Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Haakon Lie, sekretær, Olav Larssen, redaktør, Konrad Nordahl, Oscar Torp, Halvard M. Lange, Gunnar Bråthen, Martin Tranmæl, Hans Sundrønning, Ragna Karlsen, Alfred Ljøner og Ingvald Haugen.

Kvinnesekretariatets representant er Aase Lionæs og A.U.F.s representant er Frank Andersen.

Varamenn: Thor Aspengren, Bjørg Bergh, Leif Larsen, Erling Frogner, Hans Cappelen, Thyra Hansen, Anton Ruud og Gudmund Harlem. Varamann for Kvinnesekretariatets representant: Kirsten Brunvoll og for Ungdomsfylkingen Ivar Mathisen.

Distriktsrepresentanter: Østfold: Arthur Arntzen og Helga Aronsen (varamenn Hans Hansen og Randi Johannessen). Akershus: Harald Kvalum og Helga Waldorf (Bernt Korslund og Ragnar Hansen). Hedmark: Oscar Nilssen og Oskar Lindberget (Teodor Wardenær og Evald O. Solbakken). Opland: Egil Hernæs og Thv. Ulsnes (John Morken og Sig. Evang). Buskerud: Olaf Watnebryn og Helene Grønvold (Thórleif Nilssen og Paul Breiehagen). Vestfold: Marie Skau og Harald Brynildsen (Olaf Nordskog og Andreas Honerød). Telemark: Johan Magnussen og Konrad Andersen, (Kari Kjenbakken). Aust-Agder: Ebba Lodden og Aani Rysstad (Josef Stølefjell og Gunnar Karlsen). Vest-Agder: Salve Salvesen og Jacob Nygaard (Einar Virak og Erling B. Kvaale). Rogaland: I. K. Hognestad og Karl J. Westerlund (J. M. Remseth og Edv. M. Edvardsen). Hordaland: Hjalmar Romslo og Ole Svendsen (Gurid Almenningen). Sogn og Fjordane: Magnus L. Osland og Edvard Solheim (Alfred Prestegard og Pernille Vattekar). Møre og Romsdal: Olav Oksvik og Ottar Guttelvik (Peder Bjørlo og Konrad Strømmen). Sør-Trøndelag: Johan Nygaardsvold og Nils Lysø (Thv. Ø. Michelsen og Jens O. Haanes). Nord-Trøndelag: Erling Myrholt og Petter Hallem (Erling Thun

og Nils Kvam). Nordland: Nils Hillestad og Odd Finseth (Kristian Munkeby og Anton P. Medby). Troms: Ingvald Jaklin og Magne Jønsson (Bertha Mikkelsen og Freder Fredriksen). Finnmark: Harald J. Olsen og Rudolf Olsen (Hans Hansen og Aldrik Seppälä). Bergen: Kjell Aabrek (Torsten Selvik). Stavanger: Trond Hegna (Peder Johannessen). Trondheim: Ole Øisang (Peder Dybvik).

Møter.

Sentralstyret har holdt 31 møter og behandlet 368 saker. Landsstyret har holdt 2 møter.

På Landsstyrets møte 24.—25. februar ble behandlet: Beretning, regnskap, budsjetter og bevilgninger.

Videre innledet Einar Gerhardsen om: Den utenrikspolitiske situasjon og vår beredskapspolitikk.

Landsstyrets møte 14.—15. oktober behandlet: Vår utenriks- og beredskapspolitikk med innledning av Jens Chr. Hauge og Halv. M. Lange — og Partiets politiske arbeid med innledning av Einar Gerhardsen. Uttalelse fra dette møte står på side 47.

Det er holdt 3 fellesmøter av Sentralstyret, Regjeringen og Sekretariatet.

Fellesmøtet 11. mai drøftet lønns- og prispolitikken.

Fellesmøtene 2. og 4. juli behandlet Stabiliseringspolitikken.

Videre var det et fellesmøte av Sekretariatet og Sentralstyret 13. november som drøftet Regjeringens sammensetning.

Partikontoret.

Partikontorets personale har vært: Nestformannen Trygve Bratteli, fra 15. november formannen Einar Gerhardsen, parti-sekretæren Haakon Lie, organisasjonssekretæren Johs. Hanssen, økonomisjefen Ivar Opsahl, sekretær for Stortingsgruppa Hans Cappelen, fra 1. mars Inge Scheflo.

Kommunalsekretæren Gunnar Nielsen sluttet ved Partikontoret 15. januar og har senere arbeidd med kommunalkontorets saker på sin fritid.

Gunnar Sand sluttet som faglig sekretær i mars og ble etterfulgt av Sverre Sulutvedt.

Det øvrige personale består av 2 kontordamer, kasserske, sentralborddame, 2 ekspeditører og bud.

Det faste personale ved Kvinnesekretariatet er formannen Aase Lionæs og sekretæren Thina Thorleifsen og 1 kontordame.

Faste komiteer og utvalg.

Samordningsutvalg for Partiets økonomiske virksomheter: Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Ivar Opsahl, sekretær. Torolf Evang, Edm. Norén og Johan Ona.

Revisjonsnemnd valt av landsmøtet: Alfred Nilsen, formann, Nils Arvesen og Leonard Nilsen med varamenn Alf Torp og Olaf Kopperud.

Landskommuneutvalget valt av landsmøtet: Henry Jacobsen, formann, Torbjørn Henriksen, Oslo, Leif Larsen, Bærum, Thv. Kinn, Fett, Nils Handal, Bergen, Johs. Johnsen, Stavaanger, P. C. Reinsnes, Sortland, Per Almås, John Aae, Trondheim, Rud. Hedemann, Vang, Ulrik Olsen, Kristiansund, Jacob Pettersen, Oddo, Olav Vegheim, Gjerpen.

Samarbeidskomitéen: Konrad Nordahl og Torbjørn Henriksen med P. Mentzen som varamann fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Einar Gerhardsen og Martin Tranmæl, med Trygve Bratteli og Haakon Lie som varamenn for partiet.

P. Mentzen er komitéens sekretær.

Arbeiderbevegelsens Arkiv: Henrik Hjartøy, Øystein Marthinsen og Hans Hegg fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Randolf Arnesen og Olaf Wang Johnsen fra partiet.

Organisasjons- og Agitasjonsutvalget: Johs. Hanssen, formann, Einar Gerhardsen, Hans Sundrønning, Haakon Lie, Ivar Opsahl, Martin Tranmæl, Thina Thorleifsen, Ivar Mathisen.

Internasjonale utvalg: Haakon Lie, formann, Finn Moe, Arne Ordning, Halv. M. Lange, Konrad Nordahl, Aase Lionæs, Martin Tranmæl.

Faglig utvalg: P. Mentsen, Martin Tranmæl, Ivar Hobbelen, Thor Aspengren, Haakon Lie, Ragna Karlsen.

Landbruksutvalget: Alfred Ljøner, Kr. Fjeld, Olav Larssen, Amund Skarholt, Sverre Østlie, Oskar Lindberget, Johan Ødegård, Rolf Lunder, Liv Tomter, Olav Hogna, Rasmus Nordbø.

Fiskeriutvalget: Ingv. Haugen, formann, Alfr. Skar, sekretær, Peder Holt, Johs. Olsen, Petter Naustvik, varamann: Einar Andreassen.

Arbeiderbladets administrasjonsutvalg: Haakon Lie, formann, Ivar Opsahl, Edm. Norén, Fr. Roås, varamann, Olav Larssen, Rolf Gerhardsen, varamann, Kåre Hansen, Erling Brynhildsen, varamann, Hans Sundrønning, Eugen Johannessen, varamann.

Kooperativt utvalg: Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, Gunnar Bråthen, Konrad Nordahl, Bjarne Jullum, Sven Svensson, P. Mentsen.

Bergverksutvalget: Hans Sundrønning, Ole Beck, Fredrik Haslund, Øivind Birkeland, Albert Vasshaug, Arne Drogseth, Johs. P. M. Ødegård og Fr. Nannestad.

Organisasjonsoversikt.

Etter krigen måtte det nødvendigvis ta en tid før en fikk organisasjonsapparatet i full orden og med det nøyaktig oversikt over partiets medlemstall. En måtte derfor sette opp medlemstallet rent skjønnsmessig. Etter som en fikk bedre oversikt ble det klart at en hadde vært for optimistisk når en i 1946 og de etterfølgende år satte medlemstallet til om lag 200 000. For 1951 har en holdt seg nøyaktig til rapportene fra fylkes- og krets-partiene og når en på det grunnlaget setter medlemstallet til 179 311 skulle det svare til den faktiske tilslutningen partiet nå har.

Medlemstallet for 1950 var 200 501 og for 1951 viste rapportene et medlemstall på 179 361. En nedgang på 21 140.

Antall lag er *steget* fra 3 708 i 1950 til 3 729 i 1951, en nettovekst på 21 lag. Det er kommet til en del nye kvinnelag,

men også partilag. Andre lag er ikke kommet med på grunn av mangelfull rapportering, eller fordi de ikke er à jour med kontingenten.

Tallene for 1951 er basert på rapportene fra 3. kvartal 1951.

Lags- og medlemsoversikt 1951.

	Lag.	Medlemmer.
Østfold	293	11 000
Akershus	278	8 304
Hedmark	356	13 300
Gudbrandsdal	77	2 500
Vest-Oppland	128	4 120
Buskerud	249	7 000
Vestfold	187	8 587
Telemark	167	5 091
Aust-Agder	88	2 500
Vest-Agder	86	2 700
Rogaland	112	6 858
Hordaland	133	3 265
Sogn og Fjordane	95	2 000
Sunnmøre	15	1 048
Romsdal	37	712
Nordmøre	100	3 236
Sør-Trøndelag	231	7 184
Inn-Trøndelag	173	3 790
Namdal	71	2 317
Sør-Helgeland	27	555
Nord-Helgeland	55	1 612
Søndre Salten	113	3 135
Nordre Salten	48	1 375
Lofoten	37	863
Vesterålen	34	569
Sør-Troms	40	846
Nord-Troms	72	1 269
Vest-Finnmark	29	804
Øst-Finnmark	36	897
Oslo	209	62 442
Drammen	47	2 100
Bergen	62	3 760
Trondheim	44	3 613
	<hr/>	<hr/>
	3 729	179 361

Distriktsorganisasjonene:

Østfold.

Formann: Arthur Arntzen, Borge.

Det er herreds- og bypartier i samtlige kommuner, og medlemstallet har — på grunnlag av innbetalt kontingent — vokst jevnt og sikkert til noe over 11 000 i dag.

Det drives et godt samarbeid med broderorganisasjonene i Bohuslän og Norra Älvsborg, og under året er det holdt både studie- og partikonferanse med deltakere og innledere fra begge land.

1. mai ble feiret nær sagt i samtlige kommuner, men på noen steder ble arrangementet hemmet av dårlig vær.

Fylkespartiets årlige sommerstevne ble holdt i Sarpsborg med sekretær Haakon Lie og stortingsrepresentant Rakel Sewerinn som talere.

Ellers ble partiarbeidet preget av at det var valgår. Et par av påskedagene ble nyttet til en tillitsmannskonferanse på Borregårdsarbeidernes feriehem i Skjeberg, med om lag 50 deltakere. Redaktør Olav Larssen og organisasjonssekretær Hans Hansen innledet.

To valglederkonferanser ble holdt — i Fredrikstad og Mysen — med om lag 50 deltakere på hvert sted. Stortingsmann Henry Jacobsen og Hans Hansen redegjorde for forberedelsene til valgkampen.

En kommunalkonferanse ble holdt i Sarpsborg med om lag 120 deltakere. Redaktør Nils Hønsvald gjorde greie for sosialtrygdene, og stortingsmann Arthur Arntzen for skatt av årets inntekt.

Kommunevalget viste den samme påtakelige framgang som stortingsvalget for 2 år siden. Arbeiderpartiet gikk fram med 75 mandater fra 1947, mens de borgerlige partiene mistet 42, og kommunistene gikk tilbake fra 62 til 32 mandater. Arbeiderpartiet har nå ordførerne i samtlige byer og i 15 av fylkets 28 herreder. ●

Akershus.

Formann: Bernt Korslund, Morskogen.

I kalenderåret er det holdt 9 møter i forretningsutvalget og 6 møter i det store styret, hvor det er behandlet 104 saker.

Brevjournalen synes 589 mottatte skriv og 664 utgående. Tallene for 1950 var henholdsvis 407 og 653.

Det er i året avviklet 2 fylkeskonferanser. Den første 4. februar 1951 behandlet opplegget til kommunevalgkampen. Innledere var H. Kvalum, Lorang Larsen og J. Jensrud. Denne konferansen samlet 88 deltakere.

Den andre ble holdt 15. mai 1951. Her drøftet man industrireisen på landsbygdene etter innledning av A. Th. Berggren. Videre valgtekniske spørsmål og møtevirksomheten etter innledning av J. Jensrud. Konferansen samlet 67 deltakere.

I forbindelse med kommunevalget ble det i løpet av august måned avviklet 8 lokale tillitsmannsmøter, hvortil de omliggende herredspartier ble innbudt og deltok. Her tok man opp til drøfting alle spørsmål i forbindelse med valget, samt opplysningsarbeidet i sin alminnelighet. Konferanse ble holdt på disse stedene: 5. august på Jessheim: Innledere her var Bernt Korslund og Erling Olsen. 5. august i Setskog: Innledere H. Kvalum og J. Jensrud. 12. august på Eidsvoll: Innledere Hartvig Svendsen og J. Jensrud. 12. august Oppegård: Innledere Ingrid Skotte og C. J. Hansen. 19. august Sørumsund: Innledere Erling Rønoldhaugen og Holm Morgenlien. 26. august Lillestrøm: Innledere Johs. Hanssen, Olav Fuglerud og J. Jensrud. 26. august i As: Innleder H. Kvalum. 26. august i Asker: Innledere Hartvig Svendsen og C. J. Hansen. Disse konferansene samlet 220 deltakere.

I løpet av november ble det avviklet 5 lokale informasjonsmøter. Her behandlet man den aktuelle politiske situasjon og opplysningsarbeidet. 18. november i Lillestrøm: Innledere Kåre Hansen og Kåre Haugli. 18. november i Hurdal: Innledere Bernt Korslund, Kr. Haugen og J. Jensrud. 25. november i Aurskog: Innledere Liv Tomter og Erling Olsen. 25. november Ski: Inn-

ledere J. A. Remseth, Tor Hansen og J. Jensrud. 5. desember i Gjerdrum: Innledere Bjarne Jullum og Bjørg Bergh. Disse konferanser samlet i alt 142 deltakere.

1. mai ble arrangert på 45 steder i 1951 med 34 talere. Tilslutningen var god.

Ved årets slutt var det 8 304 medlemmer i fylkespartiet. Medlemstallet har økt med 127. Medlemsvervingen må aktiviseres i året som kommer.

H e d m a r k .

Formann: Oscar Nilssen, Løten.

I 1951 har det vært en temmelig livlig virksomhet i de fleste av organisasjonene våre. Først var det avslutningen av vervekampanjen som vi satte i gang høsten 1950. Dernest opplegget til kommunevalgkampen med påfølgende valgmøter og så til slutt opplegget til vinterens studiearbeid.

Det står mye igjen å ønske når det gjelder farten i arbeidet og frammettet til møtene, men stort sett har vi grunn til å være tilfreds.

Resultatet av verveaksjonen ble godt og vel 2 000 nye medlemmer, men vil understreke at dette på langt nær representerer noen nettotilvekst, da det til stadighet er medlemmer som av forskjellige grunner glir vekk fra partiet. Særlig varierer medlemstallet i ungdomslagene sterkt og grunnene til det kan være mange. De største årsakene er at ungdommen reiser ut og likeså den lange militærtjenesten.

Sammenlagt har fylkespartiet og studienemnda innkalt til, og ledet 86 lokale tillitsmannskonferanser noenlunde jevnlig fordelt på fylkets 32 kommuner. Hertil kommer 3 distriktsvise studiekonferanser som tilsammen omfattet hele fylket, samt 2 fylkesomfattende kommunalkonferanser. Den ene av disse behandlet partiets program for kommunevalget og den andre skog- og jordbrukslikningen.

Det er holdt 1 årsmøte med representanter fra samtlige tilsluttede lag. Dette årsmøtet ble arrangert som 30-års jubileum for fylkespartiet.

Utenom det som her er nevnt har fylkespartiet til stadighet deltatt i møter rundt om i fylket, etter anmodning fra de respektive organisasjoner.

I løpet av 1951 er det startet 6 nye arbeiderlag og 1 ungdomslag. 1 lag har meddelt at det har opphørt å arbeide. Ungdomslagene i Kvikne og Os er gått sammen med arbeiderlagene på stedet.

Gudbrandsdalen.

Formann: Egil Hernæs, Harpefoss.

Hvis antallet av betalte medlemmer for 3. kvartal 1951 viser et tverrsnitt av oppslutningen omkring partiet i vårt distrikt — så viser det seg at tilslutningen til kvinne- og arbeiderlagene er gode og vi regner med å øke antallet av medlemmer fram til årsmøtet. Derimot til tross for en dyktig formann i kretsens A.U.F. så viser medlemstallet stadig tilbakegang i ungdomslagene og flere lag er på sovende stadium. Vi har hatt to vellykte tillitsmannsmøter hvor alderssammensetningen var under 40. år. Representanter møtte fra samtlige tilsluttede herreds- og bypartier. Partivirksomheten drives bra i Ø. Gausdal, Fåberg, Øyer, Ringsbu, tildels Nord-Fron, Sel, Vågå og Lesja kan godt tas med. Opplegget til kommunevalget ble innledet med en tillitsmannskonferanse på Harpefoss hvor samtlige valgledere og ordfører kandidater ble innkalt. Samtlige valgledere redegjorde for planene for kampen. Konferansen ble enig om å kjøre ut ca. 3 500 gratisabonnenter — hvorav de svakeste bygder Lom, Skjåk og Heidal skulle brulegges — eller hver eneste vi hadde sjanse for å vinne skulle ha avisen. Det ble ordnet med at det skulle være en redaksjonskomité i hver bygd som skulle ordne med stoffet. Foredragsvirksomheten skulle baseres på lokale krefter (i alt 30) og med småmøter. Resultatet ble flertall i 10 av 14 bygder, likt i Lom og Skjåk — men tapte loddtrekningen. Bondepartiet, Venstre og demokratene stilte fellesliste i 6 kommuner. Framgangen svarte fullt ut til forventningene — bortsett fra Lom hvor sterkt lokale forhold gjorde seg gjeldende. Lom, Skjåk og Heidal har fått beskjed om må ta seg sammen når

det gjelder organisasjonsarbeidet. Resultatene begynner å melde seg ved valg av nye tillitsmenn i to av herredspartiene og i flere lag i disse bygder. Forretningsutvalget sammen med A.U.F. og kvinneutvalget har satt opp premier for den beste kasserer i hver bygd og håper det skal virke.

Årsmøtet og det årlige stevnet er besluttet lagt til Otta den 25. og 26. mai d. å.

Vest-Oppland.

Formann: Nils Frydenlund, Gjøvik.

Kommunevalgene har i sterk grad preget kretspartiets arbeid. Etter et vellykket sommerstevne, som i år holdtes ved Jaren st. på Hadeland, måtte en ta til med valgforberedelsene og sørge for at det ble stilt lister i alle kommuner.

Som et ledd i forberedelsene til valgkampen ble det holdt kommunalkonferanse i Gjøvik 24. august. Gunnar Nilsen talte om kommunepolitiske oppgaver. Det deltok en representant fra kretsstyret i de fleste nominasjonsmøter. Stort sett har en grunn til å være meget fornøyd med valgresultatet i Vest-Oppland. Den midlertidig tilsatte sekretær gjorde et godt arbeid. Det ble holdt om lag 160 valgforedrag.

En gikk i november 1951 i gang med en aktiviserings- og vervekampanje som vi venter gode resultater av. Enkelte bygder har dårlig møtevirksomhet og er ikke punktlig med kontingentinnbetaling og rapporter. Det blir den nye sekretærs oppgave i første rekke å søke og rette på disse forhold.

Ungdomslagene i kretsen arbeider bra. Kvinnegruppene ikke så bra, men det arbeides med dannelselse av 2—3 nye kvinnegrupper.

Buskerud.

Formann: Fritjof Olsen, Kongsberg.

Den politiske aktivitet i 1951 ble i første rekke konsentrert om valget. Dette gikk også meget bra.

Foruten møter til forberedelse av selve valget ble det våren 1951 holdt en rekke foredrag i partiene i forbindelse med den politiske situasjon.

Den politiske aktivitet ellers har ikke vært så bra som ønskelig kunne være. Særlig har det vært dårlig med ungdomsbevegelsen. Dette er et av de spørsmål som vi nå arbeider med og vil sikkert vise resultater i løpet av 1952.

Kontingentinnbetaligen går nå bra og det medlemstall vi opererer med i dag er et riktig medlemstall bygget på rapporter og innbetalt kontingent.

Det har i året kommet til 4 nye fagforeninger og 1 kvinne-gruppe.

Av spesielle saker som er lagt opp og som det arbeides med er å øke medlemstallet og aktivisere lagene.

Det vil i den anledning bli holdt en rekke informasjonsmøter over hele fylket. Ved siden av dette er det lagt opp en rekke kommunalkonferanser om forskjellige kommunalpolitiske spørsmål.

Vestfold.

Formann: Harald Brynildsen, Tønsberg.

Arbeidet har vært preget av kommunevalget og forberedelse til dette. Det er holdt 1 tillitsmannskonferanse for by- og herredspartiens formenn og kasserere, 1 jordbrukskonferanse, 1 kommunalkonferanse, 6 tillitsmannskonferanser i forbindelse med valgkampen og 1 fylkesstevne som samlet 2 000 deltakere.

1. mai skaffet fylkespartiet talere til 26 arrangementer. Ca. 5 000 ga sin tilslutning til protesten mot fengslingen av Anna Kethly.

Opplysningsarbeidet gikk nokså tregt og det var bare i gang 10—12 studieringer i partiets avdelinger. Grimestadkurset ble avviklet med 28 deltakere. Kvinneutvalget holdt et helgedagskurs med 20 deltakere.

Kvinnelagene er blant våre best arbeidende avdelinger.

Ungdomsarbeidet er fortsatt tungt å drive.

Det er i året dannet 1 ytt partilag, 3 nye kvinnegrupper, 3 nye partigrupper i fagforeningene og 2 fagforeninger er tilmeldt partiet kollektivt.

3 arbeiderungdomslag og 2 kvinnegrupper er nedlagt.

1 fagforening er gått ut av partiet.

Kommunevalgkampen ble avvirket med ca. 100 møter. Det ble stilt lister i alle 26 kommuner. Partiene hadde lokale programmer i 25 av kommunene. Fylkespartiet ga ut en egen valgavis: «Fylket vårt» i 10 000 ekspl. Her var også medtatt Vestfold Arbeiderpartis fylkesprogram, som er satt opp på grunnlag av fylkeskomiteenes arbeid.

Partipressen kom ut med 5 950 i ekstraopplag under valget.

Valgresultatet ga oss 41 nye kommunerepresentanter og 3 nye ordførere. Vi har nå rent flertall i 9 kommuner, mot før 5. Det er vipp i 3 kommuner.

Etter valget har aktiviteten vært relativt liten, men arbeidet settes nå inn særlig på å verve flere medlemmer og på å få kommunestyregruppene inn i planmessig arbeid.

Telemark.

Formann: Svein Sperrud, Bø.

Det er i 1951 kommet til disse nye avdelinger: Brevik Arb. partis Kvinneforening, Bø Arb. partis Kvinnegruppe, Tuddal Arb. lags Kvinnegruppe, Sauland Arb. lags Kvinnegruppe og Hjartdal Arb. lags Kvinnegruppe. Fra 1. januar 1952 er også tilmeldt Sjømannsforbudets avd. i Porsgrunn, og partigruppe ved Metallurgen i Porsgrunn.

Den største tilvekst blir Hydroarbeiderne i Notodden, som på sitt årsmøte den 3. februar 1952 vedtok å tilmelde seg Notodden Arbeiderparti kollektivt.

Avdelinger som er utgått: Flåbygd Arbeiderlag. Medlemmene er gått inn i Lunde Arbeiderparti, Austhei Arbeiderlag er oppløst, og medlemmene gått inn i Skafså Arbeider- og Småbrukerlag. Det er i året innført representantskap i Mo.

Det er holdt kommunalkonferanser, der tillitsmennene var innkalt, i Bø, Vinje, Vrådal, Kragerø og Notodden.

Foran kommunevalget ble det holdt tillitsmannsmøter i Porsgrunn, Kragerø, Fyresdal, Mo, Lårdal, Sauherad og Lunde. Ellers har formann og sekretær deltatt i en hel rekke møter rundt i avdelingene.

Resultatet av kommunevalget ble bedre enn ventet. I byene økte stemmetallet fra 7 723 i 1947 til 9 689 i 1951, og i landkommunene fra 18 724 til 22 229. Vårt parti fikk ordføreren i 6 av fylkets 7 byer og i 20 av fylkets 25 landkommuner, mot tidligere 16. Partiet hadde en nettogevinst på 20 mandater i byene, og 45 i bygdene.

Agitasjonen for å øke tilslutningen til partiet har fortsatt, og resultatet er blitt en del nye grupper, og delvis stor økning i medlemstallet i en del eldre lag. Mot slutten av året synes det å være en tendens til økt oppslutning i de aller fleste kommuner. Utbredelsen av vår presse har også økt i året.

I likhet med i fjor avvirket fylkespartiet sammen med kvinneutvalget et stevne i Bø. Stevnet hadde tross dårlig vær god tilslutning. Talere ved stevnet var Gunnar Ousland og Magnhild Hagelia. Også andre steder i fylket er laget sommerstevner som har fått god tilslutning.

Når det gjelder opplysningsarbeidet er det avvirket flere kurs og konferanser enn tidligere år. Kvinneutvalgets fem 2-dagerskurser hadde i alt 131 deltakere.

Fylkespartiet har nå tilslutning fra 170 avdelinger, med til sammen 5 750 medlemmer. Det er en liten økning fra i fjor.

A u s t - A g d e r .

Formann: Knut Josefsen, Vrengen pr. Arendal.

Kommunevalget preget partiarbeidet i 1951. Etter opplegg fra fylkespartiets side gjorde herredspartiene og lagene i det store og hele et godt forhåndsarbeid — og det ble utført i rommelig tid i forveien. Valgresultatet ble godt og partiets stilling betyde-

lig styrket. Det var framgang i stemmetall i nesten samtlige kommuner. Prosentandelen av de avgitte stemmene ble like god som ved siste stortingsvalg. Stemmetilveksten fra forrige kommunevalg ble ca. 2 200, hvilket er nærmere 5 pst. Nettogevinst 22 mandater. I tillegg til de kommuner som fra før er arbeiderstyrt, og hvor flertallet nå ble styrket i flere av dem, erobret partiet en ny og oppnådde «vipp» i to kommuner hvor vi før var i mindretall. Liste ble stilt i samtlige kommuner og valget viste at partiets politiske stilling nå er ganske sterk.

Organisasjonsmessig er det imidlertid svakt fremdeles i en del kommuner, og det går smått framover i så måte. Men det arbeides stadig med å styrke partiapparatet. Også i 1951 kan det vises til resultater. Tendensen går i retning av større oppslutning fra kvinnenes side. Det største problemet er likevel ungdomsbevegelsen.

I årets løp er det stiftet 2 nye partilag og 3 kvinnegrupper. Et partilag er nedlagt og 2 er sluttet sammen, 1 ungdomslag er foreløpig gått ut, 1 mindre fagforening er innmeldt kollektivt.

Det er holdt 2 kommunalkonferanser med god tilslutning, og en rekke konferanser med tillitsmenn i forbindelse med nominasjonsmøtene, som var meget godt besøkt.

Forståelsen for betydningen av opplysningsarbeidet har vært stigende.

Fylkespartiet har begynt arbeidet med å få valt lokale nemnder som skal samle stoff om bevegelsens historie. Dette har det vist seg å være stor interesse for i flere kommuner.

Møtevirksomheten i lagene har vært forholdsvis god.

Vest-Agder.

Formann: Odd Hultmann, Kristiansand S.

Der er flere ting som har bevirket at partiarbeidet har gått noe tungt i 1951. Først hadde vi snøvinteren 1950—51 som blokkerte alle veger og førte med seg at fylkespartiet mistet kontakten med flere avdelinger hvor partivirksomheten helt ble lagt ned. Dertil kom at partisekretæren sluttet i juni måned for å

gå over i annen stilling. Fast sekretær er ennå ikke tilsatt, men vi venter at spørsmålet vil bli løst med det første. Vi ordnet oss midlertidig med en valgsekretær i ca. 3 måneder før og under valget. I denne tiden ble det lagt ned et stort arbeid for å bygge opp partiapparatet igjen. Herunder ble alle avdelinger besøkt — tildels flere ganger. Vi har derfor praktisk talt det samme antall lag som i 1950, 2 ungdomslag er slått sammen og 1 kvinnegruppe er gått inn, men noen nedgang i medlemstallet.

I de fleste avdelinger er medlemstallet stabilt, og flere steder er der noen økning. Den vesentligste nedgang er i Kristiansand hvor en ikke har fått fullstendig rapport, men bare opplysning fra kassereren om at en må regne med noen nedgang, også i Fjotland.

Det er meningen nå å sette alle krefter inn på å bygge ut partiapparatet, og en håper da å kunne øke medlemstallet igjen.

Det har vært valgår, og dette har naturlig gått ut over parti- og studiearbeidet. Det ble likevel i sommer i samarbeid med Samorganisasjonen arrangert et større kurs på Fevik med god deltakelse. Videre har det vært flere studieringer i gang. Arbeidernes Sørlandsstevne i Farsund i august ble ganske vellykket tross dårlig vær. Arrangementet av «Arbeidets dag» i Kristiansand i forbindelse med byjubileet ble en stor suksess. 6—7 000 mennesker var samlet på festplassen og hørte statsråd Drogseth tale. Da det ble krevd en liten entré, ble det også en økonomisk suksess. Overskuddet ca. kr. 2 700.00 ble for det alt vesentlige avsatt til kjøp av filmapparat som disponeres av fylkespartiet.

I forbindelse med stevnet ble det også holdt en konferanse hvori deltok fylkespartiets styre, medlemmene av fiskeri-, jordbruks- og kommunalutvalget samt innbudte partifeller fra Kristiansand og distriktet. Statsråd Drogseth orienterte om den politiske situasjon. Videre ble det endelige opplegg av valgkampen diskutert.

I forbindelse med kommunevalget ble det også holdt distriktsvise tillitsmannskonferanser.

Rogaland.

Formann: Leif Asen, Stavanger.

Den organisasjonsmessige stilling for partiet er fremdeles svak i fylket. Arbeidet har derfor i året som gikk vært lagt an på å få utbygd partiets organisasjonsmessig, slik at en ved dette kommunevalg kunne stå bedre rustet enn ved kommunevalget 1947, som var et tilbakeslag for partiet. Dette har ikke lyktes i den grad som var ønskelig, men resultatet av årets valg viser at partiet politisk sett har fått bedre fotfeste enn tidligere. Kommunevalget ga oss en framgang på 6 600 stemmer og 37 nye mandater, fra kommunevalget i 1947.

Aktiviteten i partilagene har vært mindre bra, mens derimot har aktiviteten i kvinnelagene vært bedre. Ungdomsbevegelsen står på stedet marsj, og Framfylkingen ligger nede.

Studiearbeidet i de enkelte lag har tatt seg opp, og det er å håpe at dette vil føre til større aktivitet i lagene.

Det er i år holdt 1 helgekurs i kommunalkunnskap, 1 formannskonferanse, 2 kommunalkonferanser, 2 tillitsmannsmøter og 1 stevne. Frammøtet til disse arrangementer har vært bra.

I årets løp er det kommet til 1 partilag, 1 kvinnelag, 2 ungdomslag, og 2 fagforeninger. Dessuten arbeides det med å få rekonstruert en del lag som ligger nede. En regner med samme antall medlemmer i skrivende stund, da en ikke har fått rapportene fra lagene regelmessig.

Sekretær Ingolf B. Wilson fratrådte stillingen i juli grunnet sykdom, Karl Øveland Nilsen har fungert som sekretær fra 1. juli.

• Hordaland.

Formann: Ole Svendsen, Fana.

Vi har i dag partilag i 54 av fylkets 56 kommuner, men vi har hatt kontakt med folk i et av de to herredene som er igjen, og vi håper det skal lykkes oss å få dannet et lag i nærmeste framtid.

Det er tilsluttet partiet i alt 100 arbeiderlag, 8 kvinnelag, 11 ungdomslag og 14 fagforeninger, med tilsammen 3 265 medlemmer. Det er en framgang på ca. 500 medlemmer, og et nytt lag er dannet i Søreide i Fana.

Kontingentinnbetalingen for 1951 har vært meget bedre enn i 1950, men det står likevel en del tilbake før vi kan si at kontingenten er innbetalt med 100 pst. Fylkespartiets arbeidsutvalg har i årets løp arbeidd meget med å få lagene til å forstå at kontingenten må betales i rett tid.

På grunn av den store forskjell der er på næringsgrunnlaget mellom de enkelte kommuner i fylket, er det også stor forskjell mellom de enkelte lag, når det gjelder tilslutning til partiet. I industrikommuner, og kommuner med litt blandet næringsliv av småindustri og jordbruk — er partiarbeidet ganske bra, men i rene fiskerikommuner, hvor innbyggere er beskjeftiget med fiske det meste av året og av den grunn er borte fra heimstaden sin, er det vanskelig å få noe skikkelig partiarbeid i gang. En mengde av stedets ungdommer reiser også vekk fra disse kommuner og søker arbeid i industrikommuner, eller i byene. Partiet tok dette spørsmålet opp på et styremøte i fylkespartiet i november og ble enige om å holde en næringspolitisk konferanse i begynnelsen av 1952, nettopp med henblikk på å skaffe disse kommunene et mer allsidig næringsliv.

Fra januar til mars måned hadde partiet tillitsmannskonferanser på 7 forskjellige steder i fylket. Oppslutningen om disse konferansene var ganske god. Sekretær Lars J. Oddland reiste i mars—april på talerferd og hadde med filmapparat, og det viste seg at møter med film ute i distriktet trakk folk til møtene.

1. mai var der holdt tilstelling på 41 forskjellige steder i fylket og oppslutningen var større enn noen sinne før.

Fylkespartiet hadde sitt årsmøte den 26. og 27. mai, 150 representanter fra lagene møtte og Trygve Bratteli møtte fra Sentralstyret.

1. august ble Conrad Milde tilsatt som sekretær, etter Lars Oddland, som da begynte i Bergens Arbeiderblad som journalist.

Den 18. og 19. august hadde partiet en fylkeskommunalkon-

feranse med 130 deltakere, foredragsholdere var Olav Vegheim, fylkesmann Mons Lid og stortingsmann Isak Flatabø. På møtet ble behandlet opplegget til valgkampen, kommunikasjonsspørsmål og jordbruksspørsmål.

I valgkampen arrangerte fylkespartiet 97 møter, dessuten en del møter som lokalpartiene arrangerte, men som vi ikke har tallet på. Resultatet av valget ga oss ca. 5 000 nye stemmer og 27 nye mandater på rene partilister, sammenliknet med 1947.

Etter valget har sekretæren vært opptatt med tillitsmannskonferanser og før jul var det avviklet to konferanser, en i Nordhordland og en i Sunnhordland. Frammøtet til disse konferansene var meget gode. Dessuten har sekretæren stadig vært rundt og besøkt lagene i distriktet.

Stort sett har det vært et bra år for fylkespartiet, men det mest gledelige er at lagene forstår at kontingenten skal betales i rett tid, og at kontakten mellom fylkespartiet og lagene er den aller beste. Men det er likevel langt igjen til at vi kan si at fylkespartiet er helt utbygd, sett i forhold til stemmetallet som partiet vårt fikk ved siste stortings- og kommunevalg. Oppgavene i 1952 er derfor å øke medlemstallet og få partilag i alle fylkets 56 kommuner.

B e r g e n .

Formann: Kjell Aabrek, Bergen.

Da formannen det meste av året har møtt i Stortinget, har varaformannen, Leif Tyse, fungert.

Bergens forenede Arbeiderpartis medlemstall ligger fortsatt tilbake for det som ville ha vært å ønske. Medlemstallet i arbeidetsamfunn og kvinnelag er bra, mens tilslutningen til ungdomsbevegelsen og fagforeningenes økte kollektive tilslutning er uteblitt.

Det har også i år vært utfoldet en meget god virksomhet innenfor partiet. Foreningene har holdt regelmessige møter som jevnt over har vært godt besøkt. Mens det på vårparten vesentlig var økonomiske og utenrikspolitiske spørsmål som

ble behandlet på møtene, ble hele virksomheten senere på året innstillet på kommunevalget.

Kommunalpolitiske saker hadde til da vært drøftet bare i studiesirkler foreningene satte igang. Nå ble det mest de sentrale kommunale sakene som ble drøftet på medlemsmøtene både i den hensikt å klargjøre problemene og for å orientere medlemmene.

I den valgkamp som fulgte ble det gjort mye og godt arbeid. Partifellene følte at det lå en særlig forpliktelse på dem etter at Bergen ved Stortingsvalget i 1949 kunne notere seg for den største framgangen i landet. Dertil kom at det i kommune-styret var vippstilling, noe som gjorde valget også spennende.

Valgresultatet viste at den framgangen partiet fikk i 1949 ikke bare hvilte på en stemningsbølge, men at partiet i Bergen nå har et sikrere feste i velgerfolket og er på høyde med andre byer og industristeder i landet.

Nedenstående tall skulle bekrefte dette:

Arbeiderpartiets andel i stemmene: 1945: 30.2 pst., 1947: 32.7 pst. og 1951: 44.61 pst.

Representanttallet i Bergen bystyre ble økt fra 25 til 35.

Det gode resultat er partifellene i Bergen fullt på det rene med i stor utstrekning skyldes den vellykte rikspolitikk som er drevet. Men også det dyktige og grunnleggende arbeid som har vært utført av kommunegruppen har vært av betydning.

Sogn og Fjordane.

Formann: Oddvin Sindre, Leikanger.

Då ein ikkje har fått rapportmeldingar frå alle lag, er det vanskeleg å gi opp nøyaktig medlemstal. Men medlemstalet skulle ligge over det oppgivne tal, då to partilag som har lege nede i fleire år er reorganisert og komne med. Dertil har vi fått ei ny kvinnegruppe og eit ytt ungdomslag.

Dei lag som ein ikkje har teke med, er lag som har lege nede og ikkje har betalt kontingent på fleire år. Det er god von om at desse vert reorganisert etter nyår.

Elles er å seie om stoda at ein for ein del lag sitt vedkomande merkar auka interesse. Medlemstalet er og gått opp i desse, men så har vi diverre ikkje så få lag som er liten eller ingen aktivitet i, og som er lite nøgne med å betale kontingenten.

Jamtover har det i haust vore mykje betre frammøte til møta sekretæren har halde i partilaga, enn det var i fjor haust.

Sunnmøre.

Formann: Nils Lindin, Ålesund.

I Sunnmøre har reisesekretær Kanestrøm gjort et meget godt arbeid. Det kan ikke vises til noen medlemsøking, men de organisasjonene vi har arbeider bedre, og der hvor det ikke er organisasjoner har vi kontaktpunkter.

Vi må også ta i betraktning at vårt parti — hvor merkelig det enn er — aldri har fått skikkelig fotfeste i disse distrikter. De gamle veteraner som vårt arbeid her har vært bygd opp på, føler seg nå for gamle til å ta aktiv del i spissen for organisasjonsarbeidet, og de unge som vi så skal bygge videre på, de er ennå ikke kommet med. De som er kommet med, de mangler meget av den organisasjonskunnskap som er nødvendig når man står i spissen for et lag, og gjør arbeidet for sekretæren tungt, og fordrer lang tid. De fagorganiserte har heller ikke den tilknytning til partiet som ellers er vanlig, og støtten derfra mangler derfor i de fleste tilfelle ute i distriktet.

Det ble et godt resultat ved kommunevalget og etter hvert som partiets politikk når lengre ut vil organisasjonene bli flere og sterkere.

Romsdal.

Formann: E. Edvardsen, Åndalsnes.

Av distriktets 17 herreder er det partilag i 12, kvinnegrupper i 8 og ungsdomslag i 4.

Ved kommunevalget var det i de herreder hvor den organisatoriske stilling er mest tilfredsstillende drevet et gjennomgående fra arbeid.

De fagorganiserte har vist liten interesse for kollektiv tilmelding.

Det årlige fellesstevne med Sunnmøre hadde bra tilslutning. Et kommunalmøte holdt i Molde 15. og 16. september samlet bra deltakelse fra de 7 herreder som deltok.

Møtet behandlet: Næringslivet i Romsdal, Arbeidet fram til kommunevalget, Samarbeidet mellom de kommunevalte tillitsmenn og organisasjonene, Kommunepolitikk-Rikspolitikk.

I forbindelse med behandlingen av: Samarbeidet mellom de kommunevalte tillitsmenn og organisasjonene, vedtokes følgende for oversendelse til avdelingene: «Kommunalmøte av Romsdal Arbeiderparti 15. og 16. september 1951 minner om hvor viktig det er at det består et godt samarbeid mellom de kommunevalte tillitsmenn og velgere gjennom partiorganisasjonen og pålegger partilagene og de valte kommunale tillitsmenn og ta det skritt for å inngå et slikt samarbeid som partiets retningslinjer fastsetter. De kommunale tillitsmenn er forpliktet til så langt det er mulig, å holde partimedlemmene orientert om de saker de arbeider med. Partiets kommunepolitikere har plikt til å forelegge kommunestyre-kartene til forhåndsbehandling i partiet.»

Nordmøre.

Formann: P. O. Branem, Kristiansund N.

Årsmøte i kretspartiet ble holdt den 24. og 25. februar.

Det er i første rekke valgkampen som har satt sitt preg på virksomheten i kretspartiet det siste året. I samsvar med et vedtak på årsmøtet ble det planlagt 7 tillitsmannskonferanser rundt om på Nordmøre som skulle danne opptakten til valgkampen. Foruten partiets retningslinjer til kommuneprogram, skulle saklisten for konferansene omfatte: Opplegget av valg-

kampen, den politiske situasjon, en innledning om aktuelle arbeidsoppgaver i kommunene og abonnementskampanjen for Tidens Krav, men som beretningen viser lot det seg ikke gjøre fullt ut å gjennomføre denne saklisten.

Den første konferansen ble holdt i Valsøyfjord den 4. og 5. august. Redaktør Ole Øisang holdt foredrag om den politiske situasjon, ordfører Wæge om aktuelle arbeidsoppgaver i kommunen og Arvid Dyrendahl om opplegget av valgkampen og abonnementskampanjen for Tidens Krav.

Lørdag kveld ble det arrangert en partifest hvor Øisang talte.

Konferansen på Sunndalsøra ble holdt den 11. og 12. august.

Statssekretær Roald holdt foredrag om partiets industripolitikk, forretningsfører Arne Amundsen fra Norsk Boligbyggelags Landsforbund om kooperativ boligreising, P. O. Branem om opplegget av valgkampen og Arvid Dyrendahl om abonnementskampanjen for TK.

Søndag ettermiddag ble det arrangert et offentlig møte med foredrag av Roald og Dyrendahl. Tilslutningen var dårlig.

Konferansen i Aure ble holdt den 18. og 19. august.

Her holdt redaktør Ivar Viken foredrag om den politiske situasjon, Konrad Strømmen om aktuelle arbeidsoppgaver i kommunen og Kristian Olsen om opplegget av valgkampen.

Konferansen i Kristiansund ble holdt 25. og 26. august.

Statsråd Reidar Carlsen holdt foredrag om den politiske situasjon, P. O. Branem om opplegget av valgkampen og Arvid Dyrendahl om abonnementskampanjen for Tidens Krav.

Konferansen i Surnadal. Her holdt statsråd Rasmus Nordbø foredrag om den politiske situasjon, ordfører Sæterøy om aktuelle arbeidsoppgaver i kommunen og Arvid Dyrendahl om opplegget av valgkampen og abonnementskampanjen for Tidens Krav.

Konferansen ble en god start for valgkampen i Surnadal.

På Eide ble det arrangert en konferanse den 9. september. Det møtte i alt 30 utsendinger fra herredspartiene i Eide, Øre og Gjomnes. Arvid Dyrendahl holdt foredrag om den politiske situasjon og opplegget av valgkampen.

Kretspartiet la under valgkampen opp en foredragsturne for *Thina Thorleifsen*, som i tiden 29. september til 5. oktober besøkte Sunndal, Tingvoll, Surnadal, Valsøyfjord, Kristiansund, Straumsnes og Eide. Hun hadde gode møter over alt.

Det lyktes å få disponere odelstingspresident Olav Oksvik til foredrag den 2. og 3. oktober. Han talte på to møter på Tingvoll, ett i Øksendal og ett på Sunndalsøra.

P. O. Branem reiste på Smøla og Arvid Dyrendahl holdt valgforedrag i Kårvåg, Batnfjorden og i Surnadal.

Foruten disse valg møtene som ble arrangert på kretspartiets initiativ, arrangerte herredspartiene i Valsøyfjord, Surnadal, Tingvoll og Sunndal møter med lokale talere.

Kristiansund Arbeiderparti hadde en rekke møter den siste uken av valgkampen. Talere var statsråd Ulrik Olsen, statsråd Jens. Chr. Hauge, redaktør Øisang, sekretær Nils M. Aune, ordfører Guttelvik og Arvid Dyrendahl.

Nordmøre Distriktslag av AUF hadde besøk av Den røde Buss som holdt forestillinger på Sunndalsøra og i Kristiansund.

Sør-Trøndelag.

Formann: Thv. Ø. Michelsen, Trondheim.

Det er stor forskjell på aktiviteten i de forskjellige partiavdelinger. I mange kommuner blir det gjort utmerket arbeid, men det fins dessverre også en del hvor det ikke blir gjort noe i det hele tatt. Ganske typisk er at fylkespartiets henvendelse til avdelingene om medlemsverving har fått best mottakelse i de kommuner der partiet er sterkt før. Fosendistriktet ligger organisatorisk framleis etter. Kvinneavdelingene holder de fleste og beste møter. Ungdomslagene har mange vansker å kjempe med. Både i kystbygdene og i fjellbygdene klager tillitsmennene over at ungdommen forlater bygda fordi «det er ikke noe å ta seg til der».

Førebuinga til kommunevalget ble gjort grundig i de fleste kommuner, men den sviktet flere steder også. I enkelte høve

synes våre folk å ha vært for selvsikre og la derfor ikke den nødvendige vekt på det praktiske arbeid. Distribueringen av valgmateriellet gikk bra. Ordningen med valgabonnement på A-pressen var vellykket, og har senere ført til ikke få nye, faste abonnenter på Arbeider-Avisa. Det ble holdt ferre åpne valg møter enn tidligere, og mange av dem var mindre godt besøkt. Bare de mest kjente talere samlet fullt hus. Det ser ut til at folk i dag heller vil skaffe seg politisk opplysning gjennom f. eks. presse og radio enn ved å gå på møter.

Valgresultatet ble godt for oss — 30 nye mandater — og de borgerlige partier må, etter det opplegget de gjorde, i dag sitte igjen med en flau smak i munnen. Mest bemerkelsesverdig var kanskje resultatet i Frøya-kommunene, som begge har arbeiderpartiordførere i dag. Kommunistene tapte 15 mandater, og de øvrige forskyvninger skjedde mellom de borgerlige partier. Det blir nå 21 arbeiderordførere i fylkestinget mot før 18. Det ble også denne gang valt mange nye og unge herredstyrerepresentanter fra vårt parti. Interessen for det kommunale arbeid er godt.

Organisatorisk er stillingen framleis bra, men medlemstallet har ikke økt. Det er kommet til 2 nye avdelinger — 1 arbeiderlag og 1 arbeiderkvinnelag. Flere AU-lag, som rapporterer til Distriktslaget, betaler ikke kontingent til fylkespartiet — trass purringer. Det burde være sjanser for å få en del nye kvinneavdelinger, og de aller fleste lag bør kunne øke medlemstallet med minst 10 pst. — noen betydelig mer — dersom det blir gjort godt arbeid av tillitsmenn og medlemmer. Det er i årets løp valt et jord- og skogbruksutvalg for fylkespartiet. Utvalget har begynt sitt arbeid, og har allerede tatt opp til behandling flere viktige saker.

De utenrikspolitiske og beredskapsmessige spørsmål er fortsatt gjenstand for stor interesse blant medlemmene. Det samme gjelder — og da selvsagt i første rekke kystkommunene — den økonomiske områdeplanlegging som er i gang i fylket med henblikk på en utvikling i retning av et rikere næringsliv i fylket.

Trondheim.

Formann: Olav Gjærevoll, Trondheim.

Kommunevalget, og det som gikk foran dette, la naturligvis beslag på mye tid og krefter i 1951. En mente selv at det var gjort godt arbeid på forhånd, og valgresultatet ble også utmerket. Likevel er det ikke grunn til å være altfor tilfreds med innsatsen. Det var bygd opp et stort apparat, basert på frivillig innsats av partifeller, i bl. a. husagitasjonen. Det ble dessverre bare temmelig få av disse frivillige som virkelig gjorde noe da det røyntet på. Kravene til og innsatsen av de som møtte ble derfor så mye større. Det var interessant å legge merke til at også en del ikke-medlemmer møtte opp og gjorde godt arbeid. Valgmateriellet kom ut, men neste gang må flere med i dette arbeid. De valgmøtene som hadde godt underholdningsprogram trakk fullt hus, de fleste andre ikke så overvettens bra. Valgresultatet ble altså godt. Vi erobret 5 nye plasser i bystyret, og har nå 36 av 76. Kommunistene tapte 5. Av formannskapetets 19 medlemmer har vi nå 10.

Medlemstallet har ikke økt i året, og det fins framleis i byen minst 10 000 voksne, stemmeberettigede mennesker som trofast stemmer med vårt parti ved valgene, men som ikke er med i partiet. Det er utsikt til å få dannet en ny kvinneforening og et par nye partilag i nær framtid. Både AU-lagene og kvinneforeningene holder regelmessige møter, og selv om oppmøtet ikke er overveldende, er møtene stort sett gode. I arbeidssamfunn og partilag er virksomheten ikke fullt så god, men det er bedring å spore. Opplysningsarbeidet går ganske godt, men kunne vært ennå bedre. Partiets kommunegruppe holder regelmessige møter og har utført et stort arbeid siste år. Mange og store saker er tatt opp til løsning.

Den politiske interessen er ganske stor blant medlemmene.

Inn-Trøndelag.

Formann: Anders Brenden, Malm.

Kretsen omfatter 28 kommuner, og det er tilmeldt forenin-

ger fra alle. Det er opprettet partiavdeling i Mosvik, hvor arbeidet har ligget nede en tid.

I året er tilmeldt 3 nye lag.

I august måned ble holdt informasjonsmøter i alle kommuner, og oppmøtet var meget bra. Gjennomgående arbeider avdelingene bra, men i noen kommuner burde arbeidet vært bedre. Best arbeider kvinnelagene som har møte hver måned. Ungdomslagene er de som har de største vansker å kjempe med.

Stemmetallet ved kommunevalget gikk opp med 2 391 i forhold til 1947, og vi fikk ordføreren i 14 kommuner.

10.—11. november ble holdt et meget vellykket kommunalmøte med foredrag av fylkesmann K. M. Nordanger og statsråd Rasmus Nordbø.

Opplysningsarbeidet drives godt i mange kommuner, og det har i året vært i gang ca. 50 studiesirkler, foredragskurs og kveldskoler.

N a m d a l .

Formann: Erling Thun, Namsos.

Da den på årsmøtet valte formann, Erling Thun, midlertidig har vært tilsatt som lønnet sekretær i kretspartiet, har varaformannen, Arild Trana, fungert som formann i hans sted.

Fra 1. september 1951 sluttet Thun som sekretær og tok over formannsvervet igjen.

Guttorm Hansen, som samstundes er journalist i Namdal Arbeiderblad, ble da tilsatt som sekretær.

Organisasjonsarbeidet har i året vært preget av kommunevalget. Det ble ved dette stilt lister for partiet i alle herreder i Namdal. Partiet hadde stort sett framgang og erobret flertallet i tre kommuner, mens flertallet gikk tapt i en.

Valgkampen var forholdsvis tam. Det som imidlertid satte litt farge på den, var (Røde-bussturen» til Namdal Distriktslag av A.U.F. Denne turen ble litt av en suksess både økonomisk og agitasjonsmessig, idet hver 4. Namdaling over 15 år overvar disse tilstillingene.

Ellers har det i året vært lagt særlig vekt på å forsøke å konsolidere selve organisasjonsapparatet. I samband med dette har begge sekretærene hatt en rekke møter med lag- og lagsstyrene på ulike steder rundt om i distriktet.

Aktiviteten i partiarbeidet har, som rimelig kan være i et valgår, vært bedre enn foregående år. En har igjen lag i virksomhet i alle herreder i Namdalen, idet de tre lagene i Fosnes, som har ligget nede en tid, nå alle tre på nytt er kommet igang.

Parti- og kvinnelaga har stort sett arbeidet jevnt og bra. Det gledeligste er imidlertid inntrykket en har av at det begynner å bli mer fart i ungdomslagsarbeidet igjen. I tillegg til dette kommer en merkbar bedring når det gjelder opplysningsarbeidet. De to studiekonferansene som er holdt i året har hatt meget stor tilslutning og har vært omfattet med uvanlig stor interesse. På flere steder er studiearbeidet nå kommet godt igang.

Dette, sammè med nytt liv i ungdomsrørsla, gir godt håp om ny tilgang og øket aktivitet i partiarbeidet i tiden framover.

Sør-Helgeland.

Formann: H. O. Wika, Vega.

Organisasjonen i Sør-Helgeland er svak. Arvid Lian har reist for partiet og Helgeland Arbeiderblad i hele 1951. Lian er også distriktslagsformann i A.U.F. og hans arbeidsområde er omfattende.

Kommunevalget gikk bra og dette skyldtes ikke minst at Nord-Norge-planen⁸ kom i sentrum for det politiske ordskiftet.

Nord-Helgeland.

Formann: Einar Holm, Mo i Rana.

Kretspartiets område omfatter 22 kommuner, og av disse er det bare en — Alstadhaug — som partiet ikke har avdeling i. En har imidlertid kontaktpunkt der, og etter hva kretspartiet har fått opplyst er 4 av herredsstyrets medlemmer partifolk, så der vil det bli søkt dannet lag.

Når det gjelder den tilsynelatende store tilbakegang i medlemstall, vil forretningsutvalget få uttale at denne framkommer ved at det etter alt å dømme må være operert med for stort tall foregående år og muligens tidligere også.

Da 1951 var valgår ble det naturlig dette som preget arbeidet mest.

Etter at valget var over ble det lagt an på å aktivisere det indre organisasjonsarbeid. Da de foreliggende adressefortegnelser, samt oppgitte medlemstall ikke stemte overens med de rapporter som innlöp til forretningsføreren, fant forretningsutvalget det nødvendig først å få brakt klarhet i hvordan den faktiske stilling på dette området var. Denne undersøkelse brakte da det resultat som er nevnt tidligere i forbindelse med medlemstallet. Ut fra dette ble så omtalte tillitsmannskonferanse arrangert i Mo, hvor en diskuterte og kom til enighet om hvordan arbeidet burde legges an for å få rettet på de eksisterende forhold. Ut fra dette er det da også at forretningsutvalget har besluttet å arrangere tillitsmannskonferanser i Sannessjøen, Mosjøen og Mo i løpet av vinteren.

Ellers har agitasjons- og organisasjonsarbeidet vært drevet ved bistand av de to reisesekretærer Alf Andr. Øverli, i Rana Blads distrikt og Arvid Lian i Helgeland Arbeiderblads distrikt. Disse har tilsammen hatt 94 reisedager. Ved deres bistand er således konstruert 3 partilag og 4 ungdomslag. Ellers har disse vært rundt i distriktet og holdt foredrag og hatt møter med styrer og lag. Uten deres arbeid ville det vært vanskelig for forretningsutvalget å få utrettet noe effektivt, med de store avstander, spredte bebyggelse og dårlige kommunikasjonsforhold som her er til stede.

Søndre Salten.

Formann: Adolf Holm, Bodø.

Når en ved overgangen til det nye år tar et blikk tilbake til året som er gått, finner en at året 1951, var et godt arbeidsår for partibevegelsen i Søndre Salten.

Årets arbeid var sterkt preget av valgarbeidet, og det kan sies at partiet var godt rustet til valgarbeidet, og resultatet ble også at partiet vant nye mandater, og gikk styrket ut av valgkampen.

I forbindelse med valget formidlet kretspartiet 54 foredrag rundt om i distriktet, men til dette kommer så de foredrag som ble arrangert av de enkelte herredspartier og de som partilagene selv sørget for.

Samarbeidet mellom partiet og de faglige organisasjoner har vært meget godt.

Den organisasjonsmessige stilling er også bedret, da en har fått startet flere nye partilag, og det arbeides også med start av nye kvinnelag, hvor en ikke har slike tidligere.

Partiet har i året 1951 behandlet flere betydningsfulle saker, men vil bare nevne noen av disse.

Som noe av det mest betydningsfulle var utbyggingen av næringslivet i Nord-Norge, utenriks- og beredskapspolitikken, samt utredning av fellestiltak for kommunene i Salten.

Alle disse saker er meget grundig behandlet.

Når det gjelder utredningen av fellestiltak blant kommunene, er det beklagelig at det nødvendige samarbeid ikke er kommet i gang slik som det burde, men en får håpe at 1952 vil bringe en forandring i dette forhold.

Et meget viktig ledd i arbeiderbevegelsens virksomhet er opplysningsarbeidet, og det er å ønske at dette må få en bredere plass innen alle våre lag enn tidligere.

Det er oppgaver nok å arbeide med og en har grunn til å tro at partibevegelsen vil få et nytt puff framover i det året en nå går inn i.

Nord-Salten.

Formann: Sandrup Nilsen, Narvik.

Stort sett kan en si at interessen for partiet i dette distrikt har vært stigende i året som gikk.

Rent organisasjonsmessig er det dog meget tilbake å ønske. Rapportvirksomheten og kontingentinnbetalingen er mangel-

full. Vi vet nok at kontingenten kommer — men det blir bare så langt etter den tiden den skulle vært inne. Det er kommet til 4 nye avdelinger i 1951 og medlemstallet er litt stigende sammenliknet med året før.

Magne Bergheim reiste i distriktet i tiden 12. mai—27. mai og holdt 6 foredrag og hadde flere konferanser med styrer og partifeller ellers.

Den 2. september ble det på Bjørnefjell holdt en konferanse mellom styrene i kretspartiene her og i Norrbotten Socialdemokratiske Partidistrikt. Det deltok også representanter fra fagbevegelsen og ungdomsbevegelsen fra begge sider av grensen i denne konferansen. Konferansen drøftet almene grunnproblemer i de to land, spesielt økonomiske problemer i de nordlige landsdeler. Partimessige saker ble drøftet, og flere arrangementer ble bestemt for utdyping av samarbeidet, bl. a. felles stevner og kurser. Det var vårt parti som sto som innbydere og som arrangerte konferansen.

Den 21. juli ble det holdt en distriktskonferanse i Narvik, hvor en drøftet oppsettingen av programmer til kommunevalget, og hvor det samtidig ble satt ned en tiltakskomité innen partiet (i forbindelse med Nord-Norgeplanen).

Arbeidsutvalget har hatt konferanse med det faglige utvalg innen kretspartiet for opplegget av arbeidet på arbeidsplassene.

Kommunevalget la selvsagt størst beslag på partiarbeidet i året som gikk. I alt ble det holdt 46 valgforedrag.

Stortingsmann Varmann holdt 17 foredrag, stortingsmann Alfred Nilsen 3, redaktør Finseth 2, skoleinspektør Dølvik 7, ordfører Ole Andreassen 8, ordfører Øivin Martinussen 7, arkitekt Einar Karstad 2. Dessuten hadde ungdomsbevegelsen her egen valgrevy «Harde nøtter» som ble vist på flere steder. Det ble også holdt foredrag i forbindelse med revyen av sekretær Knut Knudsen.

Resultatet av valget ble at partiet gikk fram med 915 stemmer i forhold til valget 1947, og har vunnet 12 nye mandater. Vi tapte ett mandat i hver av kommunene Tjeldsund og Ballangen, i sistnevnte herred har de borgerlige nå ordføreren. I

Ankenes holdt vi stillingen, mens det var betydelig framgang i de øvrige kommuner. I Evenes, hvor det siste periode var borgerlig ordfører, har partiet atter overtatt ledelsen.

Tilsammen fikk partiet 6 057 stemmer ved siste valg, mot 5 142 ved valget i 1947. Vi har nå 84 representanter i by- og herredsstyrene, mot sist 72, i de 7 kommunene som kretspartiet omfatter.

Studiearbeidet er dessverre et mørkt kapitel i vårt herred, det er bare få lag som har hatt i gang kurser eller sirkler.

I løpet av februar vil arbeidsutvalgets medlemmer besøke de forskjellige herredspartier for å få oversikt over stillingen og for opplegget av partiarbeidet i tiden framover.

Vesterålen.

Formann: P. C. Reisnes, Sortland.

Medlemstallet har gått noe ned, og det er tydelig at partifellene ikke har tatt seg tid nok til organisasjonsarbeidet. Men valgresultatet gir et tydelig svar på at velgerne slutter opp om vårt parti.

Lofoten.

Formann: Leif Johansen, Svolvær.

Her er det vanskelig å holde i gang regelmessig organisasjonsvirksomhet. De lagene vi har på de sentrale plassene arbeider etter forholdene godt, men altfor mange steder ligger partiarbeidet nede for lange tider.

Kommunevalget ga videre framgang og partiarbeidet må en søke å få mer fart på ved å trekke de nye velgere aktivt med i partiet.

Sør-Troms.

Formann: Bendik Gunnesdal, Harstad.

I årets løp har sekretæren, Magne Jønsson, besøkt samtlige herreder for å bygge ut organisasjonen. Det er organisert herredsparti i Bardu. To kvinnelag er nystiftet i året, mens ett

kvinnelag er strøket. Medlemsstokken i kretspartiet viser nå stigende tendens igjen, mens det er ujevnt fordelt på lagene.

Kretspartiet har arrangert to kommunalkonferanser i distriktet. Det er arrangert en landbrukskonferanse med deltakere fra Troms og Nordland fylker. Til den siste hadde landspartiet ytt økonomisk hjelp, og Sentralstyret var representert.

Det var gjort et inntrengende forarbeid for å få stilt rene partilister i alle herreder ved kommunevalget. Men det lyktes ikke å overvinne distriktsinteressene. Det ble derfor ikke stilt partilister i 2 herreder. Førrige gang var det partiliste i ett herred.

Resultatet av valgene var for så vidt tilfredsstillende som en maktet å holde samme antall ordførere som før. Vi tapte ordføreren i Ibestad, men vant i Andørja. Vi vant et bystyremandat i Harstad, men mistet ordføreren her, idet det borgerlige samarbeid med kommunistisk infiltrasjon ga Høyre ordføreren. Av distriktets 14 kommuner har vi ordføreren i 10.

Nord-Troms.

Formann: Emil Larsen, Solholt, Tromsø.

Stillingen viser noe tilbakegang. En bør regne med at den anslagsvise oppgave fra i fjor var vel optimistisk oppsatt. Ved årsmøtet sommeren 1951 ble medlemstallet anslått til 3 500, fordelt på tilsammen 123 lag. Det ble imidlertid presisert i beretningen at 29 lag ikke hadde gitt «livstegn» fra seg og måtte ansees å være gått inn. Det ble også vedtatt å stryke disse 29 lag fra oppgaven (lagsfortegnelsen). Det ble således igjen 94 lag som ble ansett som aktive. Av disse var så bare 72 å jour med kontingenten til om med 3. kvartal.

Forretningsutvalget har drøftet stillingen og en er klar over at noe virkelig effektivt bør gjøres for å søke og rette opp stillingen og aktivisere lagene. — Vi har også drøftet en ordning, men spørsmålet er bare på et forberedende stadium. Vi ble enige om å søke og vekke større interesse ved at sekretæren sammenkaller til kommunalkonferanser rundt omkring i kom-

munene og setter opp konkrete arbeidsoppgaver med arbeidsplaner. Vi er for øvrig av den oppfatning at dersom en kan forelegge aktuelle saker og spørsmål for lagene til drøfting, vil en vekke større interesse om møtene.

Vest-Finnmark.

Formann: Anton Antonsen, Hammerfest.

Det er i 1951 holdt 9 møter i forretnings- og arbeidsutvalget. I dagene 24.—25. februar ble det holdt en vellykket kommunalkonferanse i Hammerfest.

Det møtte representanter fra alle kommuner i Vest-Finnmark. Blant saker som ble drøftet kan nevnes: Elektrisitetsforsyningen — gjenoppbyggingen av skoler — aktuelle spørsmål i jordbruket — tilretteleggingen av kommunevalgkampen og sysselsettingsproblemene i Vest-Finnmark.

På årsmøtet ble det bestemt at kretspartiet skulle gå til ansettelse av partisekretær under forutsetning av at den økonomiske side av saken kunne løses. Kretspartiet har til i dag ikke klart å skaffe penger til en fast reisesekretær i distriktet.

Hovedvekten av kretspartiets arbeid har vært å styrke partiorganisasjonen i Vest-Finnmark. Det har vært vanskelig å holde kontakten med de enkelte lag. Rapportvirksomheten har sviktet mye, for ikke å si totalt. Men tross dette er det flere tegn som tyder på at interessen for lagsarbeidet er oppadgående.

Det er kommet til 4 nye partilag i 1951. Det antall lag kretspartiet regner med i dag er 47. Men mange av disse lag har det vært umulig å få kontakt med. Nå på nyåret har en gått i gang med å undersøke og registrere på nytt hvert enkelt lag. En håper at resultatet av dette kan foreligge ved partiets årsmøte til våren.

Under valgkampen høsten 1951 hadde kretspartiet tilsatt midlertidig en sekretær for å forestå de daglige ekspedisjoner til og fra lagene. Det ble sendt ut foredragsholdere til de fleste steder i distriktet, og tallrike valgmøter med bl. a. film ble arrangert. En prøvde også å få lagsvirksomheten i gang ute i

distriktet, i samband med valgkampen. Men dette ga dessverre ikke de ønskede resultater.

Valgresultatet viste at partiet står tallmessig sterkt, men rent organisasjonsmessig må en ikke lite for mye på valgets tale. Det trengs mye arbeid ute i marken før organisasjonsarbeidet skal virke tilfredsstillende.

Vi har likevel noen gode lag som driver intens møtevirksomhet og arbeider godt.

I forbindelse med Finnmark fylkesting i Kautokeino 1951, påtok Vest-Finnmark Arbeiderparti seg oppgaven å rekonstruere og lede fylkestingsgruppen.

En står nå foran planleggingen av krets partiets årsmøte, som en regner med å holde i Hammerfest i slutten av april eller begynnelsen av mai i år.

En vil prøve å få dette møtet til å bære preg av kommunalkonferanse, og ta opp interkommunale problemer i samband med Nord-Norge-planen. Selve organisasjonens stilling i Vest-Finnmark vil naturlig også komme til å få en bred plass på dagsordenen.

Øst-Finnmark.

Formann: Rudolf Olsen, Vardø.

Som det framgår av oppgaven over medlemstallet ser det ut som det er en tilbakegang. Dette er ikke tilfelle, en antar tvert imot at det er en del stigning til stede å dømme etter de muntlige uttalelser en har fått fra partilagenes formenn, slik at en med trygghet kan gå ut fra tallet året før.

Hva angår stillingen for året 1951 kan en vel si at møtevirksomheten ute i partilagene stort sett har vært meget god, og en har inntrykk av at lagene mer og mer går over til å bruke høyst aktuelle emner på sine programmer.

Valgkampen høsten 1951 ble avviklet på en meget aktiv måte av alle partilag og resultatet ble en fortsatt sterk seier for vårt parti med rent flertall i de fleste Finnmarkskommuner. Når det gjelder å få mer fasthet i selve organisasjonsarbeidet tyder det på at lagene nå begynner å overvinne de mange vanskelig-

heter som har vært til stede i årene etter krigen, og mange ting får en til å tro på et mer stabilt organisasjonsliv. Hittil har rapporteringen vært meget mangelfull fra lagene til kretspartiet, men alt vil bli satt inn på å få en mer fasthet også i dette arbeid.

Stort sett må en vel si at året 1951 organisasjonsmessig har vært bra når en tar i betraktning at de fleste medlemmer og tillitsmenn enda har mange personlige etterkrigsversker å stri med.

Oslo.

Formann: Eugen Johannessen, Oslo.

Det som har preget årets partiarbeid er selvsagt kommunevalget.

Forberedelsene til kommunevalget tok til allerede tidlig på året og det kan vel sies at det stort sett er gjort et godt arbeid fra foreninger, lag og gruppers side såvel når det gjelder innsatsen før og under valgkampen, som i det alminnelige organisasjonsarbeid partiets avdelinger ellers skal drive.

Selv om det fra partiet sentralt og lokalt ble gjort en betydelig innsats i valgarbeidet, så må en se det faktum i øynene at vi ikke rekker langt nok med vårt opplysningsarbeid. Ikke minst gjelder dette vår presses utbredelse.

Organisasjonsmessig står vi ved utgangen av 1951 stort sett som vi gikk inn i året. En svikt i medlemstallet i forbindelse med gjennomføringen av kontingentforhøyelsen fra 1. januar 1951 imøteså vi. Svikten i medlemstallet ble i virkeligheten mindre enn mange torde håpe på. Uten kontingentforhøyelsen ville vi sikkert kunnet regne med en større økning i medlemstallet.

Ved siden av det agitasjons- og opplysningsarbeid som må drives i forbindelse med valget i et valgår, har partiavdelingene våre vært opptatt med politiske spørsmål av utenriks- og innenrikspolitisk karakter. Ikke minst opptar hendingene ute i verden sinnene, og våre lag og grupper har lagt stor vekt på å kunne bringe førstehånds orientering om disse spørsmål til sine medlemmer og andre interesserte i bosteds- og foreningsområde.

Til behandling av særskilte politiske spørsmål har vi i årets løp hatt flere fellesmøter mellom representantskapet i Oslo faglige Samorganisasjon og Oslo Arbeiderparti.

Representantskapet, som teller over 600 medlemmer og har representanter fra 209 avdelinger, har hatt 19 møter.

Den 21. januar ble det holdt en stor tillitsmannskonferanse hvor det deltok 500 tillitsmenn. Denne konferansen behandlet den faglige og politiske situasjon samt en del praktiske spørsmål. Ellers er det holdt flere mindre tillitsmannskonferanser til behandling av valgforberedelser og andre organisasjonsspørsmål i partiet, kvinnebevegelsen og ungdomsbevegelsen.

Medlemstallet er ved utgangen av 3. kvartal 62 442, fordelt på 209 avdelinger.

Sekretærordningene.

Sekretærordningene er nå godt innarbeidd og forandringene fra i fjor er uvesentlige.

Disse distriktene har hatt fastlønte sekretærer:

Østfold	Hans Hansen, Sarpsborg.
Akershus	Johan Jensrud, Oslo.
Hedmark	Alfr. Gulbrandsen, Hamar.
Vest-Oppland	T. Johansen.
Buskerud	Edgar Hell, Drammen.
Vestfold	Alf Skåum, Tønsberg.
Telemark	Emil Kjennbakken, Drangedal.
Aust-Agder	Jens Kvale, Arendal.
Vest-Agder	Kåre Berg, Kristiansand.
Rogaland	K. Øveland Nilsen, Stavanger.
Hordaland	C. Milde, Bergen.
Bergen	Harry Hansen, Bergen.
Sogn og Fjordane	Olav Børnes, Afjordstranda.
Sunnmøre og Romsdal	Peder Kanestrøm, Kanestraum.
Sør-Trøndelag og Trondheim..	Andr. Wormdahl, Trondheim.
Namdalen	Erl. Thun, Namsos.
Inn-Trøndelag	Paul Hjulstad, Sakshaug.
Sør-Helgeland	Arvid Lian, Brønnøysund.
Nord-Helgeland	Alf Øverli, Mo i Rana.
Salten—Lofoten—Vesterålen .	Magnar Bergheim (sluttet oktober 1951).
Troms	Magne Jønsson, Harstad.

Agitasjon

I januar måned ble det sendt rundskriv til samtlige lag hvor vi ba om at det ble tatt en videre føring av den organisasjons-offensiven som tok til foregående høst. Arbeidet i lagene tok seg også mange steder bra opp. Bl. a. fikk Hedmark et betydelig resultat av sin medlemsverving. Det ble trykt nytt opplag av vervebrosjyrene «Bli med» og «Still deg ikke utenfor». Samtidig ble det sendt ut brosjyren «Samhold gir styrke, styrke gir fred». Senere kom instruksjonsmateriale for valgkampen og fra våren var all ytre og indre organisasjonsvirksomhet preget av den forestående valgkamp.

Av brosjyrer og informasjonsmateriale ble det utgitt:

	Opplag:
Du har gjeld	30 000
Bli med	45 000
Still deg ikke utenfor	45 000
1. mai 1951. Materialsamling for foredragsholdere . . .	1 650
Fritt Tsjekkoslovakia	3 200
«Arbeidsplassen» nr. 1 og 2	ca. 100 000
D.N.A. Informasjon nr. 1	11 100
Samlet aksjon i Korea (De forente Staters informsj.k.)	25 000
Kampen om Jernverket	25 000
Fred med frihet. «Kommentarer» til fredsprogr. (Salg)	50 000
Fredsprogrammet. «Fred med frihet»	250 000
Kommunalpolitikk (en materialsamling) (Salg)	10 000
Studierettleiing til materialsaml. kommunalpolitikk..	1 000
Vernet om vår fred og frihet (Salg)	15 000

Sekretærkonferansen.

Sekretærkonferansene* er nå blitt en fast årlig konferanse for planlegging og drøfting av organisasjonsarbeidet og til behandling av aktuelle politiske spørsmål.

Sekretærkonferansen som denne gang varte i tre dager, ble holdt på Sørmarka Folkehøgskole 6.—8. august.

Konferansen behandlet forberedelsene til kommunvalget med innledning av Haakon Lie og Johs. Hanssen, A.U.F. og

valgkampen med innledning av Ivar Mathisen, Kvinnene og valget med innledning av Aase Lionæs. Trygve Bratteli innledet om Vårt økonomiske program i valgkampen, Gunnar Bråthen innledet om Områdeplanleggingen og Jens Chr. Hauge innledet om Beredskapspolitikken.

Industrikonferansen.

Etter innbydelse av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti ble det holdt en industrikonferanse 7.—8. april hvor disse var innbudt:

Representanter for Regjeringen.

Det norske Arbeiderpartis Sentralstyre og administrasjon.

LO's sekretariat og administrasjon.

Partiets medlemmer i Stortingets industrikomité.

1 representant for hvert av følgende forbund:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,

« Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,

« Jern- og Metallarbeiderforbund,

« Arbeidsmannsforbund,

« Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund,

« Bygningsindustriarbeiderforbund og

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Styremedlemmer tilsluttet Det norske Arbeiderparti i de bedrifter hvor staten eier mer enn 40 pst. av aksjekapitalen, samt varamennene for disse styrmedlemmer, for så vidt varamennene er bosatt eller oppholder seg i Oslo.

Ordførerne i bedriftenes representantskap som er partimedlemmer.

Saksliste for konferansen var slik:

1. Oversikt over statsbedrifter ved statsråd Drogseth.
2. Lønns- og arbeidsvilkår ved statens bedrifter, herunder spørsmålet om felles forhandlingsorgan ved P. Mentsen.

3. Statsbedriftenes medlemskap i Norsk Arbeidsgiverforening, ved statssekretær A. Drogseth.
4. Statsbedriftenes organisasjonsform, ved adv. G. Sjaastad.
5. Styrenes sammensetning, ved K. Nordahl.
6. Arbeideraksjer i statens bedrifter, ved P. Mentsen.

Boligkonferansen.

Sentralstyret hadde innkalt til et møte i Oslo mandag 29. januar kl. 11 i Samfunnskaféen for å drøfte partiets boligpolitikk. Disse møtte:

Bergen	Nils Handal.
Trondheim	Alfred Trønsdal.
Buskerud	Mathias Eide.
Hedmark	Olaf Melumshagen.
Søndre Land	Bernt Kjølaas.
Lillestrøm	Arne Amundsen.
Oslo	Brynjulf Bull, Hans Karlsen, Trygve Nilsen, Martin Strandli, John Johansen, Hans Sundrønning.
Bygningsindustriarb.forb. ...	John Wivegh, Arne Hagen.
Murerforbundet	Thorleif Andresen.
Elektrikerforbundet	Andreas Torp.
Regjeringen	Ulrik Olsen.
Boligdirektoratet	Jacob Christie Kielland.
Stortinget	Hartvig Svendsen, Rakel Sewerriin, Ole Rong, Tidemann Even- sen, Ingvald Jaklin, Nils Høns- vald, Amund Skarholt.
Sentralstyret	Einar Gerhardsen, Oscar Torp, Haakon Lie, Alfr. Ljøner, Mar- tin Tranmæl, Erl. Frogner, Frank Andersen, Thor Aspen- gren, Bjørg Berg, Halv. M. Lange, Gunnar Bråthen, Aase Lionæs, Thina Thorleifsen og Trygve Bratteli.

Det var kalt sammen for at en del av de partifeller som ute i distriktene arbeider med boligsaken, skulle få høve til, sammen med en del av dem som sentralt arbeider med spørsmålene, å drøfte hele boligsituasjonen og de aktuelle oppgaver i samband med boligreisningen.

1. Statsråd Ulrik Olsen redegjorde for departementets arbeid med boligreisningen og materialdisposisjonen i forbindelse med nasjonalbudsjettet.

2. Nils Hønsvald redegjorde for våre partifellers arbeid og innstillinger i Stortingets komité som behandler boligsaken.

I det etterfølgende ordskifte deltok: Bernt Skjølaas, Olaf Melumshagen, Mathias Eide, Brynjulf Bull, Alfr. Trønsdal, Nils Handal, Hartvig Svendsen, Trygve Nilsen, Leif Larsen, Jacob Christie Kielland, Arne Amundsen, Alfr. Skar, Amund Skarholt, Ulrik Olsen, Tidemann Evensen, Gunnar Bråthen, Johs. Hanssen, Ole Rong.

Oscar Torp som ledet siste del av møtet, takket for møtet og henviste til ordskiftet, som hadde gitt svar på mange spørsmål.

Behandlingen av saken vil fortsette i Stortinget, departementet og Sentralstyret.

Forskjellige saker.

Partikonferansen i Nordland.

Representanter fra partiorganisasjonene og partifeller fra Samorganisasjonen holdt møte i Bodø 3.—4. mai. Statsrådene Erik Brofoss og Reidar Carlsen og Arbeidsdirektør Gunnar Bråthen tok del i møtet. Fra sentralstyret møtte Johs. Hanssen.

Møtet drøftet opplegget til Nord-Norge-planen.

Regjeringsskiftet.

I sentralstyrets møte 12. november 1951 la Einar Gerhardsen fram et brev der han meddelte at han etter moden overveielse var kommet til at han måtte innlevere sin avskjedssøknad som statsminister.

I brevet heter det blant annet:

«Særlig under så vanskelige forhold som det vi har hatt i hele etterkrigstiden, er 6½ år som sjef for landets regjering en lang tid. Både på det utenrikspolitiske og på det innenrikspolitiske område har en stadig vært i den situasjon at det måtte treffes avgjørelser av vidtrekkende betydning for landet. Det ligger i sakens natur at ansvaret for slike avgjørelser med særlig stor tyngde vil hvile på Regjeringens sjef, som får en personlig belastning og påkjenning, som en ikke kan holde ut i altfor lang tid. Jeg synes at jeg nå må ha et rimelig krav på avløsning.»

Einar Gerhardsen foreslo Oscar Torp som sin etterfølger.

Etter at sentralstyret hadde drøftet saken i møte 12. november, ble det besluttet å fortsette drøftingene i et fellesmøte med Sekretariatet neste dag. Sentralstyret og Sekretariatet fant å måtte bøye seg for Einar Gerhardsens ønske om å tre tilbake, og hans forslag om Oscar Torp som partiets nye statsministerkandidat ble enstemmig tiltrådt.

Statsministerskiftet fant sted 19. november.

Samtidig med Einar Gerhardsen trådte Kristian Fjeld, Reidar Carlsen og Olav Meisdalshagen ut av Regjeringen. De ble erstattet med henholdsvis Rasmus Nordbø, Peder Holt og Trygve Bratteli. Jens Chr. Hauge vil tre ut av Regjeringen i begynnelsen av januar 1952. Nils Langhelle vil da overta stillingen som forsvarsminister og Jacob Pettersen samferdselsminister.

Kommunistiske dekkorganisasjoner.

Sentralstyret innskjerpet i møte 11. mai partiets stilling til kommunistiske dekkorganisasjoner og henviste til Landsstyrets vedtak som hadde følgende ordlyd:

Medlemskap i Kommunistpartiets støtte-organisasjoner (Sovjet-Unionens Venner, Røde Hjelp, Internationale Arbeiderhjelp, Den revolusjonære Fagopposisjon, Kampforbundet for rød Sportsenhet, de såkalte antikrigskomiteer og andre liknende organisasjoner) er uforenlig med medlemskap i Det norske Arbeiderparti.

Beredskapspolitikken.

Landsstyret vedtok i sitt møte 14.—15. oktober mot 1 stemme følgende uttalelse om forsvarspolitikken:

I årene etter krigen har de demokratiske nasjoner i Europa satt kreftene inn for å gjenreise økonomien og trygge levevilkårene. Ved samarbeid og felles anstrengelser, og med storstilt støtte fra Amerikas forente Stater, har dette arbeid på få år gitt meget store resultater.

De demokratiske nasjoner har ikke noe høyere ønske enn å leve i fred, og fortsatt sette kreftene inn for å øke produksjon og velstand. De har derfor gått inn for å gjøre De Forente Nasjoner til en effektiv organisasjon for internasjonalt samarbeid, fred og sikkerhet.

Imidlertid har Sovjet-Samveldets politikk skapt en følelse av frykt og økende usikkerhet. De øst-europeiske stater har blitt ensrettet. Demokratiet i Tsjekkoslovakia ble slått ned. Sør-Korea som var blitt befridd fra Japans herrevelde, er av kommunistiske styrker utsatt for et direkte militært angrep. Sovjet-Samveldet har ikke villet være med på en fredsslutning med Tyskland og Østerrike. Ved sin demonstrasjonspolitik i De Forente Nasjoner har Sovjet-Samveldet hindret organisasjonen fra å utvikle seg til et effektivt fredsorgan.

Denne utviklingen har tvunget de demokratiske nasjoner til å stille i forgrunnen oppgaven å bygge opp et felles vern for sin frihet og framtid.

For vårt land er det i denne usikre internasjonale situasjon av avgjørende betydning at vi ikke står alene. Demokratiene i Europa og Nord-Amerika står solidarisk sammen. De frie nasjoner på begge sider av Atlanterhavet kan sette sine samlede, veldige resurser inn i det beredskapsprogram som skal gi styrke til å gjøre militær aggresjon ulønnsom som middel til å fremme politiske mål. I solidarisk samarbeid kan den frie verden skaffe seg styrke til å sikre at internasjonale tvistespørsmål kan bli løst ved jevnbyrdige og fredelige forhandlinger.

Landsstyret hilser med tilfredshet at Amerika forente Stater med besluttsomhet tar på seg ikke bare oppgaven å bygge opp sin egen styrke, men også er beredt til å gi en avgjørende støtte til utbyggingen av de europeiske demokratienes forsvarsberedskap.

Landsstyret er klar over at det økte beredskap stiller store krav til alle frie folk, også til vårt. Vi må være villig til å ta vår del av de byrder som er nødvendige. Ikke noe offer er for stort for å gjennomføre tiltak for å hindre en tredje verdenskrig og en ny okkupasjon.

Det økte beredskap må underbygges med en planmessig økonomisk og sosial politikk. Det må sikre full sysselsetting. Investeringene må konsentreres om tiltak som styrker landets økonomi og den alminnelige levestandard. De økonomiske og sosiale byrder ved det økte beredskapsprogram må bli rettferdig fordelt. Viktigere enn noen gang før er det at produksjonen øker. Det er det sikreste bidrag til å lette byrdene ved de oppgaver som ligger foran oss.

Hele vårt folk føler seg tynget av den situasjon som den aggressive kommunistiske politikken har ført fram til. Men det vil med besluttsomhet og gjennom felles løft være med på de tiltak som er nødvendige for å trygge fred med frihet.

Medlemmer av Regjeringen har redegjort for hovedpunktene i det beredskapsprogram som er lagt opp for de nærmeste 2 år.

I samsvar med det som er sagt foran, slutter Landsstyret seg til det program Regjeringen har lagt fram, og ber alle partiets medlemmer være med i arbeidet for å gjennomføre dette.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

I forbindelse med opprettelsen av det nye forbund for arbeidsledere, ble det av Sentralstyret sendt ut til by- og herredspartiene følgende rundskriv:

Med tilslutning av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon ble *Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer* stiftet på konstituerende landsmøte 12.—14. april 1951.

Det norske Arbeiderparti har siden dannelsen av det nye forbundet innen Landsorganisasjonen, hatt et par henvendelser fra avdelinger om partiorganiserte arbeidsledere som er medlemmer av Norges Arbeidslederforbund.

Etter å ha drøftet saken med samarbeidskomiteen mellom Sentralstyret og Landsorganisasjonens sekretariat, sender vi denne orientering.

På steder der hvor *Norges Arbeidslederforbund* har avdelinger, er ofte flere medlemmer av denne organisasjon også tilsluttet vårt parti. Når det på slike steder dannes avdelinger av det nye Arbeidslederforbundet tilsluttet Landsorganisasjonen, kan det i visse høve oppstå overgangsvansker for våre partiavdelinger.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer har allerede 47 avdelinger, det vil si avdelinger i de fleste større byer og industristeder i landet. Etter vedtak i Landsorganisasjonen og på forbundets landsmøte, vil nye avdelinger etter hvert bli dannet på alle de steder der det er organisasjonsmessig grunnlag for det.

Arbeidsledere og tekniske funksjonærer fra steder hvor forbundet ikke har avdeling, kan stå direkte tilsluttet forbundet.

På de steder der arbeidet blir tatt opp for å organisere arbeidsledere og tekniske funksjonærer i det nye forbundet, må vårt parti støtte dette arbeid, som vi alltid har støttet annet arbeid for å styrke fagorganisasjonen.

På slike steder må vårt parti arbeide for at partifeller som før har vært medlemmer av Norges Arbeidslederforbund, blir positivt interessert i arbeidet for det nye forbunds avdeling, og går inn der som medlemmer.

I en overgangsperiode som den vi er inne i på dette organisasjonsområdet, vil vi tilrå våre partiavdelinger å opptre med takt og forståelse overfor de enkelte partifeller det her gjelder.

Det er ikke noen yrkesbegrensning for medlemskap i Det norske Arbeiderparti. Medlem i partiet kan en hver bli som godtar dets program og lover, og lojalt tar del i partiets arbeid. Skulle enkelte av de partifeller det her gjelder, opptre slik at

det oppstår alvorligere vansker i partiavdelingen, har partiets lover § 13, punkt 4, en klar bestemmelse som denne:

«Partimedlemmer som har adgang til det, plikter å stå tilmedt Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.»

Denne bestemmelse gjelder selvsagt også arbeidsledere og tekniske funksjonærer så snart det blir dannet avdeling av det nye forbund på stedet.

Vi ber våre partiavdelinger handtere dette spørsmålet på en slik måte at konflikter og vansker så vel med det nye forbundet av arbeidsledere og tekniske funksjonærer tilsluttet Landsorganisasjonen, som med de enkelte partifeller, mest mulig unngås — at det nye forbunds avdelinger får all mulig støtte i sitt arbeid, og at arbeidsledere, som ofte er gamle partifeller, fortsetter sitt medlemskap i partiet.

Nordisk samarbeid.

Sekretariatet for Nordisk Samarbeid har i 1951 vært henlagt til Sverige.

Den Nordiske Samarbeidskomité har hatt 2 møter i 1951.

Det første møte ble holdt i Stockholm 17.—18. februar. Fra Det norske Arbeiderparti møtte: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Martin Tranmæl og Haakon Lie.

Møtet behandlet bl. a.: Sysselsettingsproblemet, Europas enhet, Interparlamentariske union og reorganisering av Internasjonalen.

Det andre møte ble holdt i Stockholm 3.—4. november. Fra Det norske Arbeiderparti møtte: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Martin Tranmæl.

Møtet behandlet bl. a. det tyske spørsmål: Produksjonsproblemer og opprustningen, Parlaments- og regjeringsarbeid i Norden.

Sekretariatet for Nordisk Samarbeid ble for 1952 besluttet lagt til Finnland.

1.-mai var det utveksling av talere i de nordiske land. Fra Sverige: Chefredaktør Gøsta Eltving, som talte i Drammen og

Oslo. Fra Finnland: Formann Walter Buckmann, som talte i Trondheim. Fra Danmark: LO's formann, Eilert Jensen, som talte i Bergen og Lars P. Jensen i Moss. Fra Norge talte: G. Natvig-Pedersen i Sverige, Ole Øisang i Finnland og Gustav Sjaastad i Danmark.

Internasjonalt samarbeid.

Samarbeidet mellom sosialistpartiene verden over er i året 1951 først og fremst kjennetegnet av at den Sosialistiske Internasjonale igjen er trådt i virksomhet. På kongressen i Frankfurt am Main 30. juni—3. juli ble det vedtatt følgende forslag:

Nyetablering av Den Sosialistiske Internasjonale.

Den Internasjonale Sosialistkonferanses 8. plenumsforsamling som tok til i Frankfurt 30. juni 1951 slutter seg til tilrådingen fra COMISCO som hadde møte i London 2.—4. mars der det heter:

- a. Den Internasjonale Sosialistkonferansen skifter navn og skal heretter hete «Den Sosialistiske Internasjonale».
- b. Arbeidskomiteen i Den Internasjonale Sosialistkonferansen COMISCO skal heretter hete «Rådet i Den Sosialistiske Internasjonale».
- c. Underkomiteen skal heretter hete «Den Sosialistiske Internasjonales byrå».

I samsvar med dette vedtaket skal kongressen i Frankfurt 30. juni—3. juli hete: «Den Sosialistiske Internasjonales Første Kongress».

Kongressen vedtok også statutter for Internasjonalen. Disse fikk følgende ordlyd:

Den Sosialistiske Internasjonales statutter.

I. Den Sosialistiske Internasjonale.

1. Den Sosialistiske Internasjonale er et verdensforbund av partier som arbeider for å gjennomføre den demokratiske sosialismen slik den er formulert i «Mål og oppgaver for den demokratiske sosialismen.»

2. Formålet med Den Sosialistiske Internasjonale er å styrke forbindelsen mellom disse partiene og i samdrrektighet koordinere deres politiske virksomhet.
3. Følgende organer i Den Sosialistiske Internasjonale skal tjene til å sette denne oppgave ut i livet:
  - I. Den Sosialistiske Internasjonales kongress.
  - II. Den Sosialistiske Internasjonales råd.
  - III. Den Sosialistiske Internasjonales byrå.
  - IV. Den Sosialistiske Internasjonales sekretariat.

II. Organiseringen av Den Sosialistiske Internasjonale.

1. Kongressen.

- I. Kongressen er Den Sosialistiske Internasjonales øverste myndighet. Den kunngjør Internasjonales grunnregler, bestemmer dens statutter og den avgjør med to tredjedels flertall opptakingen av nye medlemmer og deres stilling. Kongressen bestemmer hvilke partier skal være representert i byrået.
- II. Kongressen, som blir kalt sammen av rådet skal møtes minst en gang hvert annet år. Rådet bestemmer tid, sted og sakliste.
- III. Alle partier i Den Sosialistiske Internasjonale har rett til sete på kongressen. Hvert parti kan ha høyst seks delegerte med full stemmerett på kongressen. Tallet på observatører og rådgivere er begrenset til to.
- IV. Hvert parti med stemmerett har bare en stemme.
- V. Andre medlemspartier og observatører har talerett, men ikke stemmerett.
- VI. Bare kongressen kan ekskludere medlemspartier og da bare med et flertall på to tredjedeler av de avgitte stemmene.

2. Den Sosialistiske Internasjonales råd.

- I. Rådet i Den Sosialistiske Internasjonale skal bestå av:
  - a) To delegerte fra hvert av medlemspartiene som har stemmerett;

- b) fire delegerte fra Den mellom- og østeuropeiske sosialistiske Union;
- c) en delegert fra Sosialistiske Kvinnesekretariatet;
- d) en delegert fra Den Sosialistiske Ungdomsinternasjonalen.

Delegerte fra partier og organisasjoner som er nevnt under b, c og d skal bare ha rådgivende status.

II. Den Sosialistiske Internasjonales råd skal ha møte minst tre ganger i året. Dets oppgave er:

- a) å overveie løpende politiske saker,
- b) å kalle sammen Den Sosialistiske Internasjonales kongress,
- c) å gjennomgå søknadene om medlemskap i Internasjonalen,
- d) å velge formann og to viseformenn til byrådet,
- e) å gå igjennom sekretariatets årsmelding,
- f) å sette opp årlig budsjett og fastsette medlemskontingenten,
- g) å peke ut medlemmene av sekretariatet,
- h) å velge ut sekretariatets sete.

3. Byrådet.

I. Den Sosialistiske Internasjonales byrå skal bestå av 10 medlemmer.

II. Byrådets virkeområde skal omfatte:

- a) å kalle sammen Den Sosialistiske Internasjonales råd og sette opp dets sakliste,
- b) å kalle sammen spesielle konferanser og ekspertkonferanser og sette opp saklistene for dem,
- c) å kontrollere og overvåke sekretariatets arbeid,
- d) å ansette sekretariatets medarbeiderskap og fastsette ansettelsesvilkårene.
- e) å gjennomgå sekretariatets budsjett,
- f) å etablere stadig kontakt mellom partiene,
- g) å ta initiativet til å utvide organisasjonsapparatet og virksomheten til Den Sosialistiske Internasjonalen.

4. Sekretariatet.

I. Sekretariatet skal være ansvarlig overfor byrået.

II. Sekretariatets plikter er:

- a) å organisere og forberede møtene i Den Sosialistiske Internasjonale,
- b) å sørge for referatene fra konferanser og kongresser,
- c) å organisere utveksling og distribuering av opplysninger og informasjoner fra partiene,
- d) administrere og utvide arkivene,
- e) forberede økonomiske utgreiinger og å sette opp budsjettoverslag.

5. Regionale konferanser.

- a) Hvis byrået erklærer seg enig kan det holdes regionale konferanser mellom et begrenset antall partier under Den Sosialistiske Internasjonales auspisier.
- b) Finansieringen av slike regionale konferanser angår utelukkende de partiene som tar del i den.
- c) Alle regionale konferanser skal sende sine protokoller til alle medlemmer av Den Sosialistiske Internasjonale.
- d) Dette hindrer ikke noen gruppe av partier å holde møter som ikke kommer inn under Internasjonalens auspisier — uten hensyn til byrået.

III. Finansieringen.

Sekretariatets utgifter dekkes av:

1. Medlemskontingent fra de tilsluttede partiene.
2. Tilskudd fra observatørene.
3. Gaver.

Medlemskontingenten. Kontingenten fastsettes i samsvar med økonomien og medlemskapet.

IV. Forandringer i statuttene.

Bare kongressen kan foreta endringer i statuttene, og bare med et flertall på to tredjedeler av de partiene som stemmer.

Representantene fra Det norske Arbeiderparti på kongressen var Aase Lionæs, Finn Moe og Haakon Lie. Som representant for de nordiske partiene har Kaj Björk, Sverige, møtt i Internasjonalsens byrå. På dens rådsmøte i Bryssel 14.—16. desember var stortingsmann Konrad Knudsen utsending fra vårt parti.

De økonomiske ekspertkonferansene som har funnet sted de senere årene, har i 1951 fortsatt med en konferanse i Frankrike om liberaliseringen av handelen og en i Østerrike om hjelp til underutviklede land. Vårt parti var representert på den første med Knut Ribu og på den annen med byråsjef Dagfinn Juel.

3.—5. september ble det holdt en konferanse i Amsterdam om arbeiderpressen i Europa. Her møtte Johan Ona og Olav Brunvand som representanter for norsk arbeiderpresse.

I alt er 26 sosialistpartier tilmeldt Den Sosialistiske Internasjonale.

Stipendier.

Conrad Mohr's legat.

Stipend for studie av sosialismen.

Innstillingskomiteen, som består av representanter for Landsorganisasjonens sekretariat, Opplysningsforbundets styre og Sentralstyret, innstilte Odd Lien og Hermund Vikstvedt med Olaf Wang Johnsen og Per Haraldson som varamenn.

Stipendiet ble av legatstifterens hustru gitt til Odd Lien.

Holtermann Knudsens fonds stipend.

Årets stipend av fondet ble gitt til Hermund Vikstvedt.

1. mai.

I likhet med tidligere år henstilte LO's Sekretariat og Partiets Sentralstyre til de faglige samorganisasjonene eller de faglige utvalg om å forestå 1.-mai arrangementene i samarbeid med Partiets avdelinger.

Demonstrasjonene har etter hvert fått en bredere og større tilslutning, utover bygdene, mens de store byene heller har noe mindre tilslutning enn tidligere til demonstrasjonene. Dagen, som mer og mer nyttes som en festdag, har flere arrangementer som folk over alt slutter opp om, og innholdet og feiringen av dagen er meget tilfredsstillende.

Norges Kristne Arbeideres Forbund var med på å arrangere en rekke gudstjenester og andre tilstelninger som også preget dagen.

1. mai-merket var denne gangen et vakkert metallmerke med Chr. Holtermann Knudsens portrett. Det ble solgt i 115 000 eksemplarer

Dagens parole var: «*Fred med Frihet.*»

Fra alle kanter av landet ble det meldt om god oppslutning om fredsmanifestet, Fred med Frihet, og kravet om åpen retts-sak for Anna Kethly. Plakaten med hennes bilde på var å se i alle demonstrasjonene og i lokalene. Dagen ble en manifestasjon av arbeidernes freds- og rettsvilje.

Gjennom Partikontoret og Partiets distriktsorganisasjoner ble det ordnet med 674 talere. Også i år var det utveksling av talere mellom de skandinaviske land.

Fra Landsorganisasjonen og Partiet ble det sendt ut dette manifest:

Fred med frihet er vårt program.

Arets 1. mai-demonstrasjoner vil i første rekke forme seg som en manifestasjon for fred. Ennå raser krigen i Korea. Det er fare for at den kan bre seg. Vi må se det som en opp-gave også for oss å hindre at en ny katastrofe skal ramme menneskeheten. I alle sinn brenner ønsket om å bevare freden. Like sterkt ønsker vi å kunne fortsette å leve som frie men-nesker.

Fred med frihet — det er vårt program, og vi føler det slik at det overveldende flertallet av folket i Norge står samlet om dette programmet.

Opprustningen og militariseringen i Sovjet-Samveldet og de

folkedemokratiske stater — og ikke mindre den kommunistiske angrepskrig i Korea — har skapt en spent og farlig internasjonal situasjon. Den har tvunget fram den økte beredskap i de demokratiske land. I krigens og krigsfarens spor følger også vareknapphet og stigende priser. Slik ser vi at voldspolitikken ikke bare fører til uhyre lidelser for folket der krigen herjer, men også til en lavere levestandard vidt omkring i verden.

Vi må møte denne situasjonen med en fast økonomisk politikk som kan avbøte skadevirkningene av økte forsvarsutgifter og internasjonal prisstigning. Et kappløp mellom priser og lønninger må hindres gjennom en ny stabilisering av prisene. — Konjunkturfortjenesten i eksportnæringene må inndras og brukes til dette formål. Samtidig må utbyggingen av landet fortsette med full kraft. Vår arbeidskraft må nyttes der den sterkest kan bidra til en produksjon som trygger tilgangen på varer og boliger. På denne måte legger vi grunlaget for en høyere levestandard.

Norden må i dag vise vei. Vi må være villig til å yte offer for å trygge vår frihet. Vi må av alle krefter kjempe for å bevare det folkestyre og den rettssikkerhet som vi har vunnet gjennom generasjoners arbeid.

Vi må også være villig til uforferdet å tale ut når friheten og menneskerettighetene blir trampet ned utenfor landets grenser. Derfor samles vi 1. mai også i protest mot undertrykkingen i Franco-Spania og i de kommunistiske diktaturstater. Vi hyller Barcelonas tapre befolkning som i massestreik trosset sin diktator.

Vi sender en frihetshilsen og et broderlig håndslag til de undertrykte i folkedemokratiene.

Vi protesterer mot fengslingen av den ungarske fagforeningskvinne og sosialist, Anna Kethly, som uten forsvar i en hemmelig domstol er dømt til 15 års tukthus av de kommunistiske makthavere i Ungarn. — Denne dom over en 62 år gammel kvinne, som har viet sitt liv til kamp for frihet og sosialisme, er i virkeligheten en dødsdom. Alle kvinner og menn som setter sin egen frihet høyt må protestere mot slike overgrep.

Med dette sender Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti en hilsen til alle sine medlemmer, og til alle norske kvinner og menn som deler deres syn på de avgjørende mellomfolkelige og hjemlige problemer, om å slutte opp under fanene 1. mai. La årets førstemandag bli en mektig manifestasjon av det norske folks vilje til: *Fred med frihet.*

Maidag-manifest 1951.

Fra Den Frie Faglige Internasjonale.

Den Frie Faglige Internasjonale sender i dag kameratslige hilsener til sine 53 millioner medlemmer i 60 forskjellige land og sender enda en gang ut sitt Maidagsmanifest om internasjonal solidaritet i kampen for fred, frihet og sosial rettferd.

Den Frie Faglige Internasjonale er ikke bare en propagandaorganisasjon. I Europa, Asia, Afrika og i Amerika hvor dens regionale organisasjoner allerede er opprettet, eller er under forberedelse, arbeider disse uopphørlig for å sette ut i livet våre økonomiske og sosiale krav, som er støttet av en mektig verdensomfattende bevegelse. «En for alle og alle for en» — dette gamle prinsippet innen fagbevegelsen brukes nå i en virkelig internasjonal målestokk.

Arbeidere i alle land, arbeidere i jordbruket og i fabrikken, i gruva og på kontoret, i handel og transport! Slutt dere til vår mektige bevegelse for å avskaffe fattigdom og sult, uvitenhet og sykdom, særrettigheter og utbytting.

Fred — frihet — sosial rettferd.

Disse er våre mål. På veien som fører til hvert enkelt av dem står ennå diktaturets uhyggelige spøkelse.

Verdens fagorganiserte! Dere har makt til å bevare freden og bekjempe aggresjonen. Stå samlet om De Forente Nasjoner. Vekk med Stockholms-appellens skamløse humbug og andre Kominform-manøvrer, som forsøker å lamme demokratiens forsvarsvilje trass i Sovjet-imperialismens aggressive planer.

Støtt våre krav om snarlige fredstraktater med Østerrike, Tyskland og Japan, øyeblikkelig løslatelse av alle krigsfanger som ennå holdes i forvaring i Sovjet-Russland og folkedemokratiene — trass i skriftlige løfter og grunnleggende menneskerettigheter.

Vi erklærer at freden ikke vil bli sikker før de som er fordømt til taushet i diktaturlandene blir herre over sin egen skjebne.

Arbeidere i alle land! Støtt vår kamp for demokrati og selvbestemmelsesrett for alle folk i verden. I den kampen vil vi slutte oss sammen med alle forståelsesfulle mennesker som søker de samme mål.

Arbeidere i de totalitære stater! Vi har ikke glemt dere. — Heller ikke har vi glemt de millioner av kamerater som er fengslet i Stalins, Francos og andre diktatorers slaveleirer. Vi skal ikke slippe av i våre anstrengelser før konsentrasjonsleirene er fjernet en gang for alltid.

Diktatorene har ikke bare tråkket ned friheten i sine egne land, men brakt den i fare overalt ved femtekolonne-virksomhet, væpnet makt og borgerkrig.

Arbeidere i de industrielt utviklede land! Takket være deres frie fagbevegelse har dere en levestandard som de ikke en gang drømmer om i diktaturene. Ikke desto mindre tar vi sikte på en stadig stigende levestandard for alle arbeidere! Arbeidernes rett til å ha et ord med i laget ved utformingen av den økonomiske og sosiale politikken; samling av verdens produktive krefter og en utvidelse av den materielle og tekniske hjelpen til de tilbakeliggende områder. Som et presserende tiltak krever vi øyeblikkelig og rikelig internasjonal hjelp for å avverge ulykke i de områdene hvor det hersker hungersnød.

Dette er vår plan for en bedre framtid for alle. Våre håp og også mange av våre resultater settes i fare av den stadig herskende krigsfare. For å beskytte sin demokratiske levemåte er de frie folkene tvunget til å bruke mer og mer av sine ressurser til forsvaret. Vi krever en rettferdig deling av disse nye og harde byrdene; vi forlanger nødvendig rasjonell plan-

legging og kontroll for å unngå inflasjon. Ansvar for enhver uunngåelig senkning av levestandarden gir vi der det hører hjemme til sovjet-diktaturene som alene truer verdensfreden.

Arbeidere i den frie og demokratiske verden! Deres fred, deres frihet og håp om et rikere og bedre liv er i fare. Ved å knuse diktatorenes fotfeste i de demokratiske land tar vi det første taket for å utrydde dette ondet fra verden. Vi har makt til å gjøre det og vi skal gjøre det!

Vi er i dag 53 millioner. La oss øke denne styrken til 100 millioner frivillig organiserte arbeidere som vil vinne og opprettholde *fred, frihet og sosial rettferd* overalt, det utgjør en moralsk og materiell styrke som ingen diktator kunne motstå.

Verdens arbeidere! Slutt dere til oss i denne store oppgaven. Lenge leve Den Frie Faglige Internasjonale!

Anna Kethly kampanjen.

Etter oppfordring fra Den Sosialistiske Internasjonale ble det i april måned over hele Europa satt igang en kampanje for å få løslatt den ungarske sosialdemokraten, Anna Kethly. I vårt land ble aksjonen ledet av et fellesutvalg av representanter fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Arbeidernes Ungdomsfylking og Det norske Arbeiderparti. Utvalget sendte et åpent brev til visestatsminister Matyas Rakosi, Budapest, Ungarn, som hadde følgende ordlyd:

Melding har nådd oss at Anny Kethly den 14. juni 1950 ble arrestert i sitt hjem i Budepast, og at hun siden i en hemmelig krigsrett uten forsvarer er dømt til 15 års tvangsarbeid.

Disse feldingene har vakt den største forferdelse i Norge, fordi vi vet at en slik dom over en 62-årig kvinne er ensbetydende med en dødsdom.

Vi vet, herr visestatsminister, at De i sin tid fikk føle et diktators vilkårlighet gjennom en dødsdom. Vi vet også at det bli gitt Dem høve til offentlig rettergang med en upartisk forsvarer, og at det var gjennom protest fra den demokratiske verden at denne dom ble omstøtt.

Det er med denne viten som bakgrunn at vi vender oss til Dem og ber om at De vil gi Anna Kethly den samme anledning som De selv fikk til åpne rettforhandlinger og en upartisk forsvarer. Norske kvinner er villige til å stille denne forsvarer til disposisjon for Anna Kethly og til å betale de utgifter som er forbundet med hennes forsvar.

I den hemmelige krigsrettsdom over Anna Kethly ser undertegnede norske kvinner og menn en krenkelse av menneskerettighetene som vi håper at De heller ikke vil tåle. Vis respekt for menneskerettighetene. *Redd Anna Kethly!*

Over hele landet ble det samlet underskrifter på denne henvendelsen, og særlig 1. mai ble en rekke resolusjoner vedtatt til fordel for løslatelse av Anna Kethly. Plakat og løpesedler ble også trykt og spredd i et stort opplag.

Fred med Frihet.

På den nordiske samarbeidskomiteens møte i Oslo 8. og 9. desember 1950 ble det vedtatt at arbeiderorganisasjonene i de nordiske land skulle gå sammen og arbeide ut et felles fredsmanifest. Etter at det var foretatt et forberedende arbeid i de enkelte land, ble det holdt et møte i Stockholm den 21. januar 1951, hvor det ble nådd fram til enighet om den endelige formuleringen av fredsprogrammet. Fra norsk side deltok Konrad Nordahl og Haakon Lie, i dette møtet.

Det nordiske fredsprogrammet som ble undertegnet av landsorganisasjonen i Danmark, Norge og Sverige og av arbeiderpartiene i Danmark, Island, Norge og Sverige hadde følgende ordlyd:

«Mer enn fem år har gått siden den annen verdenskrig sluttet. Men ennå har vi ikke nådd fram til en virkelig fred. Folkene har blitt skuffet i sine håp om forståelse mellom statene. Samtidig øker frykten for en ny krig mer og mer. Veldige summer går med til militære formål, mens millioner av mennesker mangler det som for oss synes uunnværlig for et menneskeverdige liv. I det fjerne østen er krigens krefter sloppet løs og rammer uskyldige med uutsigelige lidelser. Nord-Koreas angrep

på den sør-koreanske republikken og Chinas åpne støtte til fredsbyterne, viser at kommunistene ikke viker tilbake for å befeste og utvide sine posisjoner med militære maktmidler. Når de skandinaviske landene og de andre frie nasjonene i vest i dag øker sin militære beredskap for å trygge sin sikkerhet, er grunnen den at den internasjonale kommunisme i de siste årene har opptrådt så aggressivt at den har skapt frykten for en tredje verdenskrig.

Det er et livsvilkår for hele menneskeheten at det blir satt en stopper for denne utvikling, og at det skapes en atmosfære som muliggjør en fredelig løsning av alle de stridsspørsmål som foreligger. Demokratienes vilje til å forsvare friheten er ingen trusel mot freden. Men er det slik at de kommunistiske statene føler seg utrygge for en angrepskrig, bør de si fra hvilke garantier det er de krever for sin sikkerhet. Dersom de er villig til å gi den øvrige verden garantier for fred og sikkerhet, bør de også selv få tilsvarende garantier. Alle muligheter for et fredelig oppgjør må prøves på dette grunnlag i oppriktighet og med god vilje.

Når det gjelder arbeidet med å trygge en fredelig utvikling, er det disse kravene som står i forgrunnen:

1. Enhver angrepshandling, med hvilke våpen den enn blir gjennomført og likegyldig om den skjer åpent eller i form av støtte til en borgerkrig i et annet land eller på annen måte, er en forbrytelse mot hele verdens fred og sikkerhet. Alle regjeringer må forplikte seg til ikke å gå til angrep på noen annen stat og ikke å støtte noen angrepspolitikk. Kommer det til en væpnet konflikt, skal FN avgjøre hvem som er angriper.
2. FN må utvides til en organisasjon som omfatter alle land. FN bør utvikles til å bli et slikt redskap for freden, at den får mulighet til å kunne avgjøre alle mellomfolkelige tvister som truer freden. Alle regjeringer må respektere de vedtak som FN gjør.
3. Korea-konflikten bør løses gjennom forhandlinger, ikke gjennom en appell til våpnene. Folket i Korea må få garantert sin rett til selv å bestemme over sine politiske forhold gjennom frie valg under FN's kontroll. Når krigen er slutt, må Korea få støtte og hjelp til gjenoppbyggingen av landet.
4. Når Peking-regjeringen har opphørt med sine angreps-handlinger og dermed vist sin gode vilje til fredelig samarbeid med andre folk, bør denne regjering overta Chinas plass i FN.

5. Overfor de folk som ikke har selvstyre, må det føres en politikk som sikrer dem nasjonal uavhengighet og politisk selvstendighet. Arbeidet for å støtte de underutviklede landene i deres økonomiske utvikling, må samordnes og ytterligere utvikles under FN's ledelse.
6. Freden i Europa kan ikke trygges uten et fritt, selvstendig og demokratisk Tyskland, som får sin plass i FN sammen med de øvrige nasjoner. Det tyske folks ønske om et forent Tyskland må imøtekommes gjennom virkelig frie valg i hele landet.
7. Stormaktene må endelig innfri sitt løfte om å gi Østerrike dets selvstendighet tilbake.
8. Når de mest brennende stridsspørsmål mellom stormaktene er løst, er forutsetningene til stede for den alminnelige nedrustning som alle folk lengter etter. Som et steg på veien må regjeringene bli enig om at ingen stat skal holde mer enn en prosent av landets befolkning under våpen, og at øvingstiden ikke i noe land må være lenger enn to år.
9. Frykten for atombomben kan bare ryddes av veien om alle stormakter legger for dagen en oppriktig vilje til å løse problemet om en internasjonal kontroll av atomenergien. Når denne ordningen er gjennomført, skal alle lager av atombomber ødelegges og framstilling av nye bomber forbys. En må søke å få i stand liknende løsninger også når det gjelder andre masseødeleggende våpen.
10. Det er et vesentlig vilkår for fred og gode mellomfolkelige forbindelser at folkene får mulighet til å lære hverandre å kjenne, og at alle hindringer for fritt samkvem mellom landene fjernes. I en fri og åpen verden må demokratiet trygges gjennom frie valg, ytringsfrihet, forsamlingsfrihet, pressefrihet og fri forskning.

Fordi vi så sterkt føler alvoret i situasjonen, retter vi en inntrengende appell til alle fredselskende mennesker om å slutte opp om dette programmet for fred og samarbeid. Det gjelder ikke noe mindre enn menneskehetens framtid og sivilisasjonens beståen.

Etterat programmet var offentliggjort den 27. januar, ble det over hele Norden holdt store møter for å ta stilling til det. Hos oss ble det også tatt opp til behandling i en rekke fag- og partiforeninger. Programmet ble trykt i et meget stort antall.

Det ble sendt ut plakat og brosjyrer for å gjøre det kjent. Egen foredragsdisposisjon ble også utarbeidet.

Kampanjen for fredsmanifestet fant sin avslutning 1. mai, da programmet ble tatt opp på 172 møter og fikk tilslutning fra 81 487 deltakere.

Kommunevalget.

I møte i Landskommunalutvalgets arbeidsutvalg 8. mars 1951 fikk Henry Jacobsen, Olav Vegheim og Gunnar Nielsen i oppdrag å utarbeide et utkast til kommunalpolitiske retningslinjer for kommunevalget 1951. Etter at utkastet hadde vært behandlet i Landskommuneutvalget, ble det forelagt Landskommunalkonferansen den 19. og 20. mai 1951, som i hovedtrekkene godkjente forslaget. Konferansen besluttet å oversende det til Sentralstyret sammen med en del endringsforslag, tilføyelser og endringer, som var framkommet under Landskommunalkonferansen.

Etter nærmere bearbeidelse i Landskommunalutvalget ble det forelagt Sentralstyret, som godtok det. Det gjengis her:

Retningslinjer for kommunevalget 1951.

Norge er under ledelse av Det norske Arbeiderparti bygd opp igjen etter fem års krig og okkupasjon. Under store vansker har det lyktes å gjenreise og bygge ut landets næringsliv og dermed sikre det økonomiske grunnlaget for nye sosiale og kulturelle framsteg.

Naturlig nok har det ikke vært mulig å løse alle de oppgavene som har hopet seg opp i mellomkrigstidens kriseår og okkupasjonens nødsår. Særlig gjelder dette kommunene. De har på grunn av mangel på arbeidskraft og materialer i stor utstrekning måttet utsette løsningen av viktige arbeidsoppgaver. Det betyr ikke at kommunene har latt være å forberede seg på å løse dem. De har styrket sin finansielle stilling for å ta fatt så snart forholdene gjør det mulig.

Spenningen i verden gjør det vanskeligere å ta opp kommunale oppgaver som nå ville stått for tur til å bli løst. Trus-

elen fra diktaturstatene har tvunget oss og alle demokratiske land til å legge langt større vekt på utbyggingen av forsvaret enn vi før overfallet på Sør-Korea kunne tenke oss muligheten av. *Hva det gjelder, er intet mindre enn de demokratiske folks frihet og selvstendighet.* Og denne oppgaven må gå foran alle andre.

Den internasjonale spenningen gjør at en fortsatt må regne med en viss knapphet på arbeidskraft og materialer. Det kan sinke løsningen av mange oppgaver, men ikke hindre dem. I denne situasjonen vil Arbeiderpartiet forberede og planlegge løsningen av slike nye oppgaver som det ikke er mulig å ta opp nå, men som må søkes løst så snart forholdene tillater det.

Kommunenes stilling.

Det norske Arbeiderparti har gjennom sin økonomiske politikk alltid tatt sikte på å sikre full sysselsetting og en rettferdig inntektsfordeling. Denne politikk har etter krigen ført til tryggere og bedre kår i landet.

Kommunene har bedret sin finansielle stilling. Sammenliknet med før krigen er gjelden gått sterkt ned, samtidig som kontantbeholdninger og fonds er gått betydelig opp. Kommunene har likevel kunnet ta seg av mange viktige oppgaver. Ved støtte til boligreisingen i form av garantier og nedskrivningsbidrag, ved utlegging av tomte-arealer og ved bygging av gater og veier, kloakk- og vannledninger har de gjort en stor innsats i kampen mot bolignøden. De sosiale trygdene er også blitt mye bedre.

Den økonomiske ulikhet mellom kommunene er imidlertid stadig et alvorlig problem. Arbeiderpartiet har tatt opp et målbevisst arbeid for å løse det. Komitéer nedsatt av Regjeringen vil i løpet av 1951 legge fram innstillinger om *tiltak med sikte på skatteutjamning, om byenes forhold til fylkeskommunene og om den kommunale inndeling i landet.* I løpet av kommende valgperiode kan en regne med at disse viktige, men vanskelige spørsmål vil bli løst på en samfunnsmessig forsvarlig måte.

Kommunene og staten.

Det kommunale selvstyre er en viktig del av vår demokratiske forfatning og må fortsatt være grunnlaget for den lokale forvaltning.

Det norske Arbeiderparti vil derfor gå inn for å bygge ut det kommunale selvstyre. For å løse de oppgaver gjennomføringen av økonomisk demokrati vil legge på kommunene, vil partiet utvikle og styrke de folkevalte organer i kommunene og fylkene.

Arbeiderpartiet vil under sitt arbeid i kommunene stadig ha for øye at kommunen er en del av et større samfunn, og at samfunnets og kommunenes interesser må samordnes. Likeså nødvendig som det er å legge en plan for arbeidet i den enkelte kommune, like nødvendig er det å planlegge og løse oppgavene i sammenheng — distriktsvis, fylkesvis og i landsmålestokk. Den gamle isoleringspolitikken må vike for et åpent og friere forhold kommunene i mellom.

For å kunne fortsette utbyggingen av samfunnet, for å sikre full sysselsetting og for å bedre balansen i vår utenriksøkonomi er det nødvendig at det blir etablert et tillitsfullt samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunene og staten, og at offentlig og privat virksomhet blir samordnet og passet inn i en plan for hele landet.

Kommunene og næringslivet.

Næringslivet er grunnlaget for kommunenes økonomi og dermed for deres evne til å løse sine oppgaver. Det norske Arbeiderparti vil gå aktivt inn for å tilrettelegge forholdene for et allsidig og rikt næringsliv. Det kan bl. a. skje ved å skaffe elektrisk kraft og vann, ved å legge ut tomtearealer skikket for industri og håndverksbygg, og ved å sørge for gode samferdselsmidler. En slik utbygging må skje etter en samlet plan i samarbeid med staten og eventuelt med nabokommuner.

De krigsherjede kommuner som etter hvert blir gjenreist,

må få støtte til å skape seg et økonomisk grunnlag som sikrer befolkningen sysselsetting og trygge kår.

Ved kommunal støtte til *industrireiseing* bør det legges avgjørende vekt på håndverk og industri som dekker viktige samfunnsmessige behov, og som på konkurransemessig basis bidrar til å spare import eller øke tilgangen på eksportvarer.

Med den betydning *jordbruksnæringen* har i landet vårt, må kommunene se en oppgave i å regulere offentlige arbeider på en slik måte at de ikke tar arbeidskraft fra jordbruket.

Hvor forholdene ligger til rette for det, vil Arbeiderpartiet gå inn for å fremme bureising og nydyrking med innsats av moderne maskinutstyr. Det vil fremme samvirketiltak med sikte på å opprette maskinstasjoner, bedre vannforsyningen på bygdene og støtte andre tiltak som kan bidra til å øke jordbruksproduksjonen.

Med den store rolle *skogbruket* spiller i gjenreiseing og nyreiseing av landet og i vår utenriksøkonomi, må kommunene bidra til at arbeidskraften kan bli disponert på en slik måte at skogbruket blir mest mulig tilgodesett.

Kystkommunene må se som en viktig oppgave å bidra til å skape stabile økonomiske forhold i *fiskerinæringen* ved aktiv støtte til tiltak som har som formål å effektivisere fisket og industri som foredler fisken.

Også her er det viktig at arbeidskraften blir rasjonelt nyttet. Kommunene må medvirke til samordning og rasjonalisering av samferdselsmidlene.

Finans- og skattepolitikk.

Det norske Arbeiderparti går inn for sunn økonomisk forvaltning i kommunene. Driftsutgiftene tilpasses driftsinntektene og driftsbudsjettet gjøres opp uten bruk av lånemidler. Nye tiltak bør fortrinsvis finansieres ved avsetninger og bevilgninger på budsjettet.

Beskatningen må stå i forhold til de oppgaver kommunen skal løse. Avgjørende vekt legges på å gjennomføre en mest

mulig rettferdig beskatning. Det søkes oppnådd ved en effektiv likning av alle næringer og ved bruk av tabeller som virker gunstig for små inntekter og store familier.

Oppbygging av en tidsmessig og effektiv likningsadministrasjon.

Kommunenes administrasjon.

De mange og store oppgaver kommunene etter hvert har fått å løse, nødvendiggjør en vel utbygd administrasjon og kvalifiserte funksjonærer.

Det norske Arbeiderparti vil gå inn for å rasjonalisere administrasjonen, så den smidig og effektivt kan tjene de formål den er organisert for å ta seg av.

Et ledd i dette arbeid er å gi kommunale funksjonærer den spesial- og videreutdanning som er nødvendig.

Fortsatt boligreising.

Det norske Arbeiderparti vil fortsatt gå inn for en sosial løsning av boligspørsmålet ved effektiv støtte til bygging av egne hjem og til kooperativ boligreising.

Arbeiderpartiet vil støtte tiltak som sikrer god planlegging og rasjonalisering av byggevirksomheten. Det vil fremme bebyggelse av sammenhengende arealer slik at utgiftene til gater, veier, vann og kloakk kan minskes og likevel komme mange til gode. Arbeiderpartiet vil stimulere byggerne til å bruke materialsparende metoder og til størst mulig egeninnsats.

Sosiale oppgaver.

I samsvar med sine tradisjoner vil Det norske Arbeiderparti fortsette utbyggingen av sosialforsorgen i den utstrekning som de økonomiske forholdene tillater det.

Arbeiderpartiet vil søke å samordne de forskjellige sosiale trygdeordninger for å nå fram til en mer rettferdig fordeling av statens og kommunenes ytelser.

Effektivt tilsyn og kontroll med bortsatte barn og voksne. I byer og tettbygde strøk søkes etter hvert anlagt daghjem, barnehager og lekeplasser.

Arbeiderpartiet vil søke å lette husmoryrket ved innføring av arbeidsbesparende maskiner til overkommelige priser, og det vil fortsatt arbeide for allsidig rettleiding og opplæring i yrket.

Bedre helsestell.

Det norske Arbeiderparti vil fremme tiltak for å bedre og styrke folkehelsen ved å opprette kommunale hjelpestasjoner for mor og barn, ved å ansette kommunale helsesøstre og ved å delta i kampen mot de store folkesykdommene.

Så snart forholdene gjør det mulig, vil Arbeiderpartiet gå inn for at kommunene enkeltvis og i fellesskap eller i samarbeid med fylket og staten, treffer tiltak for å avhjelpe mangelene på helseheimar og sykehus, i samsvar med en plan for hele landet.

Utbygging av skolen.

Det norske Arbeiderparti vil fortsatt legge den største vekt på å utbygge skolestellet.

Folkeskolen gjøres så god som mulig ved utvidet lesetid, høvelige lokaler og tidsmessig utstyr. Hvor kommunegrensar hindrer en økonomisk og skolemessig god ordning, må en søke å få i stand samarbeid på tvers av grensene.

Den sterke strømmen som nå går til de boklige skolene, må en søke å vende mer i retning av praktiske yrkesskoler.

Det opptas et målbevisst arbeid for å opprette framhaldsskoler. Framhaldsskolen bør om mulig gjøres obligatorisk for alle elever som ikke går over i andre videregående skoler. Særlig bør det legges vekt på den yrkesbetonte linjen.

Skolebygg må planlegges grundig og med en nøktern bedømmelse av behovet, og hva det er mulig å få realisert nå.

Kulturelle oppgaver.

Det norske Arbeiderparti vil støtte alle tiltak for å bedre folkeopplysningen og for å heve folkets kulturelle nivå.

Ved å bygge ut samfunnshus, idrettsbaner og bibliotek og gi stønad til kunstformål og til det arbeid ungdoms- og opplys-

ningsorganisasjoner gjør, vil Det norske Arbeiderparti skape et kulturmiljø som får folk til å trives i kommunene.

I flukt hermed vil Arbeiderpartiet gå inn for et planmessig opplysningsarbeid om alkoholens skadelige følger for den enkelte og for samfunnet. Det vil bekjempe misbruk av alkohol og sørge for en forsvarlig regulering av salgs- og skjenkesteders antall og beliggenhet, og gjennomføre en effektiv kontroll med slike steder.

Bedre muligheter for ungdommen.

Det norske Arbeiderparti vil fortsatt støtte tiltak som gir ungdommen muligheter til å leve et rikt og sunt ungdomsliv.

Arbeiderpartiet vil gå inn for tilskott til studiesirkler og kurser i almindennende fag.

Hvor folkeparker, idrettsplasser, skibakker og samfunnshus kan utføres ved dugnadsarbeid, bør kommunene gi administrativ og teknisk hjelp til løsning av slike oppgaver.

Interkommunalt samarbeid.

Mange av de oppgaver kommunene står foran i dag — bygging av elektrisitetsverk og vannverk, framholdsskoler, yrkeskoler, helseheimar og sykehus — er så store og vil koste så mye at bare et fåtall av landets kommuner har økonomisk evne til å klare det på egen hånd.

Med sikte på løsningen av slike oppgaver, vil Det norske Arbeiderparti gå inn for å organisere samarbeid mellom kommunene og mellom samarbeidende kommuner, fylkeskommuner og staten.

Valgkampen.

Forberedelsene til valgkampen ga seg først og fremst uttrykk ved tillitsmannsmøtene som tok til i begynnelsen av året og fortsatte utover sommeren.

Det var ingen spesielle avtaler partiene i mellom.

Også ved kommunevalget var det boligreisingen og skattene som sto i forgrunnen, foruten spørsmålet om den alminnelige økonomiske politikken.

A-pressen gjorde en betydelig innsats i valgkampen. Det ble sendt valgabonnementer i et samlet opplag på ca. 130 000. Arbeidernes Pressekontor hadde forberedt seg godt og stoffet som kom derfra med regelmessige mellomrom gjorde at våre aviser alltid hadde godt forberedt og saklig sterkt og aktuelt politisk stoff.

Møtevirksomheten var fullt på høyde med tidligere valgkamper, men at det er blitt vanskeligere å samle folk til alminnelige valgmøter, gir alle de lokale organisasjoner uttrykk for. Derimot er Kringkastingens valgprogrammer tydeligvis omfattet med større og større interesse.

Opplysningsforbundets kurser og kurser i distriktet bar også preg av valgåret.

Materialet var denne gang begrenset til et par hovedbrosjyrer. Ellers var det valgfilm og valgsang som også var innspilt på grammofonplate.

Alt i alt må en si det var en «stille» valgkamp, men effektiv. Resultatene totalt ble da også en betydelig framgang for vårt parti i forhold til kommunevalget 1947.

Av valgmateriale ble utgitt:

	Opplag:
Forhåndstemmesedler	20 000
Minneliste ved kommunevalget (Sem og Stenersen) ..	2 000
«100 poeng for Arbeiderstyret»	100 000
«Veien framover»	270 000
«Kommunalpolitiske fakta»	10 365
«Bunkers eller Boliger»	61 500
«Hva har vi utrettet. 1945—1951»	500 000
«Retningslinjer for kommunevalget»	20 000
«Fakta» om priser, lønninger og levestandard	30 000
«Fakta» om husbygging og boligpolitikken i Norge ..	30 000
«Kvinnenes valg». (Arbeiderkvinnens valgnummer) ..	150 000
Sangark («Valgsangen»)	200 000
Noter («Valgsangen»)	1 000
Grammofonplater (salg)	1 937

Sammendrag av godkjente stemmer. Prosent av avgitte stemmer og valte representanter på de forskjellige valglistene ved forholdsvalgene til kommunevalget 1947 og 1951.

	Godkjente stemmer			% av avgitte stemmer			Valgte representanter		
	1951	1947	+ ÷	1951	1947	+ ÷	1951	1947	+ ÷
Arbeiderpartiet	654 872	550 222	+ 104 650	42.85	38.20	+ 4.65	5 978	5 458	+ 520
Kommunistpartiet	94 713	144 586	÷ 49 873	6.20	10.04	÷ 3.84	516	838	÷ 322
Småbrukere, arbeidere og fiskere	5 045	6 887	÷ 1 842	0.33	0.48	÷ 0.15	76	143	÷ 67
Høyre	244 278	199 667	+ 44 611	15.98	13.86	+ 2.12	1 081	807	+ 274
Bondepartiet	90 287	76 733	+ 13 554	5.91	5.33	+ 0.58	1 261	1 099	+ 162
Kr. Folkeparti	112 450	106 846	+ 5 604	7.36	7.42	÷ 0.06	909	886	+ 23
Venstre og Rad. Folkeparti	144 819	135 912	+ 8 907	9.47	9.43	+ 0.04	1 381	1 333	+ 48
Borgerlige felleslister	84 563	117 209	÷ 32 646	5.53	8.14	÷ 2.61	1 451	1 938	÷ 487
Upol., lokale og andre lister	97 322	102 364	5 042	6.37	7.10	÷ 0.73	1 809	1 928	÷ 119
	1 528 349	1 440 426		100.00	100.00		14 462	14 430	

Valgresultatet.

Kommunevalget ble holdt mandag den 8. oktober 1951.

Valget var omfattet med usedvanlig stor interesse, og ga den høyeste fram møteprosent av alle kommunevalg etter krigen. Arbeiderpartiet økte sitt stemmetall både absolutt og prosentvis, idet partiets prosentvise andel av de avgitte stemmer økte fra 38.20 pst. i 1947 til 42.85 pst., eller med 4.65 pst. Vi har ikke stått så sterkt ved noe kommunevalg tidligere. Kommunistpartiet gikk tilbake fra 10.04 pst. i 1947 til 6.20 pst. og mistet 322 mandater. Det er ellers bemerkelsesverdig at både gruppen borgerlige felleslister og upolitiske, lokale og andre lister gikk tilbake. En må anta at disse stemmene ved kommunevalget 1951 fordelte seg henholdsvis på de borgerlige partiene og på Arbeiderpartiet. Kommunistpartiet gikk tilbake med om lag 50 000 stemmer fra 144 586 i 1947 til 94 713 i 1951. Det fikk likevel praktisk talt det samme stemmetall som ved stortingsvalget i 1949. Særlig var det forbausende hvor relativt godt Kommunistpartiet holdt stillingen i Finnmark. For øvrig hadde de sine fleste stemmer i byene, idet de hadde halvparten der, og herav i Oslo nesten 21 000. Hva Høyre angår, konsentrerer også deres stemmer seg først og fremst om byene, og særlig Oslo, hvor hele 45 pst. av Høyres totale stemmetall er. Til sammenlikning kan en nevne at av Arbeiderpartiets samlede stemmetall utgjorde Oslo bare 16 pst.

Høyre gikk for øvrig i forhold til 1947 fram med 44 611 stemmer og 274 mandater. Venstre gikk fram med om lag 10 000 stemmer og 74 mandater, mens Kristelig Folkeparti bare erobret 27 nye mandater. Bondepartiet gikk fram med 14 000 stemmer og fikk 184 mandater, men er fortsatt landets minste parti.

Det foreligger ennå ikke (i slutten av februar 1952) noen offisiell valgstatistikk. Foranstående redegjørelse bygger derfor på det siste grovtellingsresultat fra Norsk Telegrambyrå, som omfatter 722 av landets 744 kommuner, deriblant alle byene. I sammendraget på foregående side er tallene fra 1947 fra den offisielle valgstatistikk og omfatter samtlige kommuner.

Ordførervalgene.

Som nevnt foreligger det ingen offisiell oversikt over resultatet av valget og heller ikke over resultatet av ordførervalgene. Partikontoret har bedt partiavdelingene om å få innsendt resultatet av ordførervalgene i de enkelte kommuner, men denne oversikt er dessverre ennå ikke fullstendig.

Kontakt.

Tidsskriftet «Kontakt» er kommet med 11 nummer i 1951.

Opplaget er gått opp med 525 nye abonnenter og ligger nå på 5 800 eksemplarer, hvorav 3 300 i fast abonnement og 1 500 eksemplarer i løssalg. Tendensen i løssalget er nedadgående, men det faste abonnement er stigende.

A.s Fram Forlag.

A/S Fram Forlag ble startet som et rent partiforetakende på generalforsamlingen 2. mai 1951.

Aksjekapitalen er kr. 10 000.00, lydende på aksjer à kr. 100.00, som eies av Det norske Arbeiderparti.

Forlagets formål er å utgi politisk litteratur. Det er i året utgitt følgende bøker:

Ragnar Rudfalk: «Jeg har arbeidet i Sovjet».

Pariser-prosessen: «Slavarbeid i det 20. århundre, og en brosjyre:

«En ny Wehrmacht marsjerer — Folkepolitiet og dets ledere.»

Foruten ovenfor nevnte publikasjoner er det andre bøker som forlaget nå arbeider med for utgivelse i 1952.

Arbeiderbladet.

Det er trykt 303 ordinære aviser med 71 454 i gjennomsnittlig trykt opplag (1950: 69 541). Utenom dette er det trykt 732 980 aviser som ble sendt ut til valgabonnenter.

Det samlede sidetall var 4 146 (1949: 4 446).

Det ordinære abonnement er økt med 1 205 og spesialabonnementet på lørdagsavisen er økt med 930. Også løssalget fortsetter å stige.

De ordinære samlede avisinntekter er gått inn med kr. 6 991 013.26. I budsjettet var det ført opp kr. 6 615 000.00. Etter at ordinære avskrivninger er foretatt, foreligger det et driftsoverskudd på kr. 74 284.78 som er overført kapitalkonto. I sluttoppgjør på krigsskadeerstatningene er mottatt kr. 100 000.00 som også er overført kapitalkonto. Budsjettet for 1952 er satt opp med kr. 7 500 000.00 i inntekter og utgifter.

Arbeidernes Pressekontor.

A. P. har også i året 1951 fortsatt utbyggingsarbeidet etter de retningslinjer som tidligere er trukket opp, og det er fortsatt lagt særlig vekt på å bygge ut spesialtjenesten for de enkelte aviser.

Gjennomsnittlig gir avisene nå kontoret 5—7 oppdrag pr. dag som omgående blir besvart. På denne måten virker kontoret i stadig større utstrekning som en Oslo-korrespondent for avisene.

På to felter er spesialtjenesten utvidet, det gjelder rettsreferater og distriktsreportasje fra Stortinget. Kontoret har skaffet seg kontakter slik at de løpende får oversikter over rettssaker som holdes i Oslo, hvor utenbys personer eller firmaer er implisert. Det blir sørget for referater fra disse og sendt de interesserte aviser.

I Stortinget har Kåre Nymark fått til spesiell oppgave å ta seg av alt stoff som har lokal interesse. Hans arbeid omfatter særlig referater av distriktsrepresentantenes innlegg, som sendes til avisene i samme distrikt.

Tor Oftedal skjøtter som før om det politiske stoff fra Stortinget.

Til kommunevalgkampen ble det lagt opp et bredt anlagt reportasjeopplegg med et stort antall tegninger og fotos. I

løpet av valgkampen ble det sendt 2—3 000 matriser, dvs. ca. 75 matriser til hver avis.

Det har i løpet av året vært ført en rekke forhandlinger for å bygge ut billedtjenesten. En hadde planer om å danne et spesielt aksjeselskap med Arbeiderbladet, Aktuell og AP som partnere. Forhandlinger ble ført med «Reportasjebild», Stockholm og Ass. Press. Men dessverre viste det seg at tilbudet fra Ass. Press var uantakelig fra et forretningsmessig synspunkt. Et resultat som kom ut av disse forhandlingene var at Arbeiderbladet ble skaffet et telefotopparat.

Parallelt med disse forhandlingene ble det tatt opp drøftinger med Arbeidernes Aktietrykkeri om en ny prisberegning for matriser. En kom fram til et tilfredsstillende resultat som vil gjøre det mulig i året som kommer å yte en bedre billedservice innenfor samme økonomiske ramme som tidligere.

Olav Brunvand deltok som representant for partiet på den internasjonale sosialistpressekonferanse i Amsterdam i november måned. På konferansen ble drøftet en rekke spørsmål som kan få betydning for å effektivisere AP's virksomhet.

Etter henstilling fra partiet ble det gjennomført en korrespondentbytteordning mellom avisen «Borba» i Beograd og AP. Det er forutsetningen at avtalen skal vare et halvt år. Den jugoslaviske journalisten Milan Bajec begynte sitt arbeid i desember og APP's representant, Kaare Fr. Wilhelmsen, Fremtiden, Drammen, begynte sin virksomhet i Beograd i begynnelsen av 1952.

Det er foretatt en mindre ominnredning av lokalene som har muliggjort en mer effektiv arbeidsordning.

I løpet av året er det foretatt en rekke forandringer i personalet. Fru Handagard Holm er ansatt i Arbeiderbladet, og Egil Eggen som i et år var redaktør i Romsdal Folkeblad, kom igjen som sjef for kveldsvakten.

Redaksjonssekretær Inge Scheflo er ansatt som sekretær for Stortingsgruppen, og i hans sted kom Karl Pape igjen til kontoret etter i et par år å ha vært redaktør av Sunnmøre Arbeideravis.

Dagmar Scheflo er ansatt i Aktuell, og i hennes sted ble en av kveldsvaktene, Kåre Nymark, ansatt.

Kontordame Berit Thorsen er sluttet, og Bjørg Kristiansen som tidligere var bud, rykket opp som kontordame. Irene Skorhaug er ansatt som bud.

En del av kveldsvakten har hatt permisjon for å overta midlertidige stillinger for permitterte journalister i avisene. I det siste halvår har 3 av journalistakademiets elever arbeidd på kveldsvakten. En ordning som har vist seg meget tilfredsstillende og som en også i framtiden bør forsøke å organisere. På denne måten har våre kveldsvakter en del journalistisk praksis i vikarpostene og akademielevene kommer inn i arbeidet ved A.P.

A-pressen.

Antall aviser.

Mens der ved utgangen av 1950 var 46 arbeideraviser er antallet ved utgangen av 1951 redusert til 44. Dette har sin årsak i at fra 1. juni 1951 gikk Eidsvoll Arbeiderblad, Eidsvoll og Nesbuen, Arnes, inn i Akershus Arbeiderblad, Lillestrøm, som nå gir ut en særutgave for de distrikter som tidligere ble dekket av Nesbuen og Eidsvoll Arbeiderblad.

Av våre 44 aviser var det 28 som kom ut alle hverdager, 1 avis fire ganger ukentlig, 11 aviser tre ganger ukentlig og 4 aviser to ganger ukentlig.

Avisenes opplag.

Mens A-pressens samlede bruttoopplag ved utgangen av 1950 var 343 000 er dette ved utgangen av 1951 steget til 351 000 som er det høyeste opplagstall A-pressen noensinne har hatt. Vi har grunn til å anta at opplaget for norsk presse som helhet stort sett har stått stille i 1951, og denne framgangen er derfor dobbelt gledelig. Denne økingen har imidlertid først og fremst sin årsak i bearbeidelsen av det forholdsvis store antall valgabonnement som ble sendt ut ved valget i 1951 ved økonomisk hjelp fra D.N.A., Norsk Arbeiderpresse A/S og avisene.

Tross den stadige framgangen A-pressen har hatt i årene etter krigen er der imidlertid fortsatt store distrikter hvor A-pressen har altfor liten utbredelse.

Trykkeriutstyr.

Også i 1951 har den tekniske utbyggingen av våre aviser fortsatt, og A-pressens tekniske utstyr og derved dens konkurranseevne blir stadig bedret.

Av nye større maskiner kan nevnes at Nordlys, Tromsø, har skiftet ut sin 8-sidige Duplex med en 32-sidig rotasjonspresse, og Hamar Arbeiderblad har skiftet ut en tilsvarende 8-sidig presse og tatt i bruk en 24-sidig rotasjonspresse. Begge disse presser som ble skaffet gjennom svensk A-presse er, selv om de er brukte, meget gode presser med flerfargetrykk. Fremtiden, Drammen, tok i slutten av desember 1951 i bruk sin nye 32-sidige Crabtree-presse.

De presser som på denne måten blir ledig, vil gå til tekniske utbedringer hos andre av våre aviser. Det kan bl. a. nevnes at den 16-sidige rotasjonen som blir ledig i Fremtiden vil bli overtatt av Opland Arbeiderblad når denne nå får eget trykkeri, og den 20-sidige rotasjonen som i 1952 blir ledig i Bergens Arbeiderblad, skal monteres i Demokraten, Fredrikstad. Den ledige Duplex-pressen i Hamar er solgt til Nybrott, Larvik, og den som blir ledig i Fredrikstad skal til Vestfinnmark Arbeiderblad, Hammerfest.

Disse fornyelser og andre påtenkte omplaseringer vil bety en vesentlig teknisk utbedring for en flerhet av våre aviser når disse planene er gjennomført, og alt tatt i betraktning vil det bli en forholdsvis rimelig utbedring.

Det kan nevnes at i 1951 kjøpte Hardanger Folkeblad, Odda, det tidligere Fagforeningenes Trykkeri i Odda.

Avisenes lokaler.

Fortsatt arbeider flere av våre aviser i utilfredsstillende lokaler, men heldigvis skjer det nå en stadig bedring, og klarer

vi å gjennomføre de planer som er lagt på dette område vil vi de nærmeste årene kunne notere en vesentlig bedring i de dårlige lokalforholdene.

I 1951 flyttet Hamar Arbeiderblad inn i sitt nye flotte avisbygg. Fremtiden har fått bygd ferdig den delen av sine påtenkte lokaler i det nye Folkets Hus i Drammen hvor avisens nye rotasjon og støperi skal stå. Opland Arbeiderblad begynte i 1951 utgravingen av tomten hvor den i 1952 skal reise sitt eget bygg. Sogn Folkeblad, Høyanger, som var i en fortvilet husituasjon har kjøpt et hus i Høyanger som skal innredes til trykkeri- og kontorlokaler. Helgeland Arbeiderblad, Mosjøen, har kjøpt av kommunen det hus hvor avisen hittil har hatt sine lokaler.

Flere av våre aviser har byggeplaner, men i hvilken grad disse byggeplanene vil kunne realiseres vil bero både på byggetillatelse og om finansieringen kan løses tilfredsstillende.

Økonomien.

Tross sterkt økte utgifter også i 1951 ga året et bedre driftsresultat for A-pressen enn i 1950 og bedre enn vi torde håpe på ved begynnelsen av året. Men ennå er selvsagt kapitalproblemet vårt største problem, og som setter meget bestemte grenser for A-pressens utbyggingsplaner.

Antall ansatte.

Ved utgangen av 1951 var der ansatt i alt 1 018 personer i våre avisers redaksjoner, forretningsavdelinger og trykkerier som eies av avisene. (Arbeidernes Aktetrykkeri er således ikke tatt med og heller ikke A/S Samtrykk som eies i fellesskap av Romsdal Folkeblad og Fylket (Bp).

Avisenes andelshavere.

Ved utgangen av 1951 var der 1584 fagforeninger, 1891 parti-kvinne- og ungdomslag og 935 enkeltpersoner som var andelshavere i A-pressens lokalaviser. Hertil kommer medlemmene av Arbeiderbladets Fellesorganisasjon.

Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31/12 1951.

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>Dagblad:</i>			
Arbeiderbladet	Oslo	Olav Larsen	Edmund Norén
Arbeider-Avisa	Trondheim	Ole Øisang	John Aae
Bergens Arbeiderblad	Bergen	Torstein Selvik Jørgen Hustad	P. Myklebust
Dagningen	Lillehammer	Johan Johansen	Knut Grythe
Demokraten	Fredrikstad	Erling B. Kvaale	John Johannessen
Fremover	Narvik	Odd Finseth	Egil Alstad
Fremtiden	Drammen	Jon Vraa Kaare Wilhelmsen	Knut A. Næss
1ste Mai	Stavanger	Trond Hegna Harald Riis	Brynjulf Haaland
Glåmdalen.	Kongsvinger	Halvor Steffensen	Øivind Løchen
Halden Arbeiderblad	Halden	Paul Hovding	Johs. Andreassen
Hamar Arbeiderblad	Hamar	E. O. Solbakken	Einar Emilsen
Haugaland Arbeiderblad	Haugesund	Godtfred Gauden	O. S. Kristoffersen
Horten Arbeiderblad	Horten	Paul Bentsen	Paul Bentsen
Moss Arbeiderblad	Moss	Pedro Edvarlsen	Peder Holm
Nordlands Framtid	Bodø	L. O. M. Braseth	Andreas Erikstad

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
Nordlys	Tromsø	Ingvald Jaklin Andr. Asbjørnsen	Petter Hansen
Nybrott	Larvik	Ingjald Nordstad	Carl Henry
Opland Arbeiderblad	Gjøvik	Sig. Solheim	Aslak Slette
Rjukan Arbeiderblad	Rjukan	Halvor Røysland	Konrad Anderson
Romsdal Folkeblad	Molde	Peder Næsheim	Gunnar Toft
Sarpsborg Arbeiderblad	Sarpsborg	Bjarne Nygård Nils Hønsvald	Asbj. Kristiansen
Sunnmøre Arbeideravis	Alesund	Reinhardt Rørvik	Arnold S. Olsen
Sørlandet	Kristiansand	Alf Salvesen	Helge Thorsen
Telemark Arbeiderblad	Skien	Knut Kvigne	Wærn Halvorsen
Tiden	Arendal	Ths. Trommestad	Bjarne Henriksen
Tidens Krav	Kristiansund	Arvid Dyrendahl	Einar Solstad
Vestfold Arbeiderblad	Tønsberg	Håkon Hoff	Jacob Røgeberg
Vestfold Fremtid	Sandefjord	Martin Aune	Karsten Johansen
<i>4 ganger ukentlig:</i>			
Folkeviljen	Harstad	Erling Hall Hofsø	Per Johansen

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>3 ganger ukentlig:</i>			
Agder Folkeblad	Flekkefjord	Sverre Rostøl	Tor Pedersen
Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Oscar Gystad	Thorleif Berntsen
Arbeidets Rett	Røros	Aksel Meiland	Olav Solli
Finnmarken	Vadsø	Sverre Nilsen	Kåre Hanssen
Folkets Røst	Askim	Thorbjørn Dahl	H. Andreassen
Follo Arbeiderblad	Ski	Gunvald Wagelie	Gunwald Wagelie
Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Torfinn Skogsaa	Torfinn Skogsaa
Namdal Arbeiderblad	Namsos	Sigurd Krekling	Gustav Sve
Rana Blad	Mo i Rana	Ole Moe	Eilif Granhaug
Sogn Folkeblad	Høyanger	Per Dingsøy	Per Dingsøy
Vestfinnmark Arb.blad	Hammerfest	Halvor Brox	Arne Jensen

<i>2 ganger ukentlig:</i>			
Firdaposten	Florø	Simen Kr. Hangaard	Simen Kr. Hangaard
Hardanger Folkeblad	Odda	Per Torgersen	Åge Johansen
Risør Arbeiderblad	Risør	Kjell Røstad	Kjell Røstad
Romerikes Blad	Jessheim	Harald Halvorsen	Harald Halvorsen

Styrene:

Norsk Arbeiderpresse A/S har ved utgangen av 1951 dette styre:

<i>Medlemmer:</i>	<i>Varamenn:</i>	<i>Aksjegruppe:</i>
Konrad Nordahl, formann	Parelius Mentsen	Serie A
Emil Torkildsen	Kaare Pehrson	« A
Josef Larsson	Karl Furuskjæg	« A
Trygve Bratteli, nestformann	Olav Larssen	« B
Ivar Opsahl	Edmund Norén	« B
E. O. Solbakken	Nils Hønsvald	« B
Knut A. Næss	Einar Emilsen	« C

Arbeiderpressens Samvirke A/L har ved utgangen av 1951 dette styre:

<i>Medlemmer:</i>	<i>Varamenn:</i>
Knut A. Næss, Fremtiden, form.	Einar Emilsen, Hamar Arb.bl.
Ivar Opsahl, DNA, nestformann	Johs. Hanssen, DNA
Olaf Larssen, Arbeiderbladet	Rolf Gerhardsen, Arb.bladet
Edmund Norén, Arbeiderbladet	Frithjof Roaas, Arb.bladet
Bjarne Nygård, Sarpsb. Arb.bl.	Ingjald Nordstad, Nybrott
John Aæ, Arbeider-Avisa	Helge Thorsen, Sørlandet
Arvid Dyrendahl, Tidens Krav	Per Dingsøy, Sogn Folkeblad
Petter Hansen, Nordlys	Aslak Slette, Opland Arb.blad
Jørgen Hustad, Bergens Arb.bl.	Halvor Steffensen, Glåmdalen
Josef Larsson, N. Arb.presse A.s	Kåre Pehrson
Per Haraldsson, Arb. Presseforb.	Kåre Lie

Administrasjonen:

Disponent for disse to selskapene har vært Johan Ona. Redaktør for Arbeidernes Pressekontor var Olav Brunvand og annonsesjef ved Arbeiderpressens Annonsekontor Odd Arnstorp.

Arbeiderbevegelsens komité for produksjonsøking.

I Samarbeidskomitéens møte 9. juni 1950 var man enige om å nedsette en spesialkomité, som skulle være hovedorganisasjonenes konsultative organ i spørsmål av produksjonsmessig art, og et utøvende organ i den utstrekning hovedorganisasjonene ga bemyndigelse til det. Komitéen fikk som særlig oppgave å ta initiativet til en produktivitetskampanje, understøtte tiltak som allerede var satt ut i livet og ta tiltak og initiativ som kunne virke produksjonsfremmende. På det nåværende tidspunkt tok man spesielt sikte på den økonomiske situasjon, spesielt med henblikk på å øke produksjonen i eksportindustrien.

Det ble besluttet at komitéen skulle bestå av 10 medlemmer. Som Landsorganisasjonens representanter ble oppnevnt:

Alf Andersen, Josef Larsson, Kåre Pehrson, Leif S. Olsen, John Wivegh.

D.N.A. oppnevnte:

Håkon Lie, Gunnar Ousland, Arne Drogseth, Øivind Birkeland, Gunnar Bråthen.

Alf Andersen ble oppnevnt som komitéens formann.

Som varamann for Arne Drogseth ble oppnevnt Reidar Danielsen og for Gunnar Bråthen, Halvard Bojer.

Straks etter komitéens oppnevning ble spørsmålet reist om et Statens Produktivitetsråd, og hovedorganisasjonene ble enige om foreløpig å stille komitéen i bero inntil spørsmålet om produktivitetsråd var avgjort.

På et nytt møte i Samarbeidskomitéen den 5. januar 1951 diskutertes saken på ny, og det ble oppnevnt et nytt utvalg på 3 medlemmer. Disse var:

Alf Andersen, Håkon Lie og Arne Drogseth.

Oddvar Halvorsen, Standard Telefon og Kabelfabrik A/S, ble oppnevnt som utvalgets konsulent i produksjonsspørsmål.

Etter at saken var forelagt de respektive organisasjoner, ble det enighet om at den tidligere 10-manns komité, som var oppnevnt i juni 1950, skulle fungere som hovedkomité med komitéen av 5. januar 1951 som arbeidsutvalg.

Etter at komitéen hadde trukket opp nærmere retningslinjer for sitt arbeid, som ble godtatt av hovedorganisasjonene, ble nødvendig arbeidshjelp tilsatt. Konsulent Halvord Bojer ble tilsatt midlertidig for et halvt år med permisjon fra Arbeidsdirektoratet, for å ta seg spesielt av produksjonseffektiviseringen ute i distriktene. Forretningsfører Anton Andresen i Norsk Skotøyarbeiderforbund ble tilsatt med det spesielle oppdrag å ta seg av effektiviseringen av produksjonsutvalgene, også for et halvt år, med permisjon i Norsk Skotøyarbeiderforbund.

Komitéen har gjennom Halvard Bojer drevet et intens arbeid i distriktene for å søke å skape interesse for produksjonsøkning. Man har funnet det nødvendig å søke lokale kontakter og organisere rent kommunale produksjonskomitéer. Henvedelsen fra komitéen er skjedd som regel til vedkommende ordfører, hvoretter det er opprettet lokale komitéer bestående av representanter fra kommunen, arbeiderne og arbeidsgiverne. Arbeidet er så videreført av disse lokale komitéer, og har gitt seg utslag i effektive tiltak, som på flere steder har gitt utmerkede resultater. Det er selvsagt ikke mulig å kunne gi noen oppgave over hva disse aksjoner har brakt av merproduksjon, men det er slått fast at der på enkelte steder utvilksomt er gjort et godt arbeid. Til å begynne med ga aksjonene seg utslag i overtidsarbeid, innførelse av eksempelvis ekstra husmorskift, større interesse for rasjonaliseringsspørsmål og tidsstudier. Særlig fikk overtidsaksjonene en ekstra interesse ved at det ble gitt premier i form av byggeløyve for husbygging. Det er på enkelte steder også dannet studiegrupper med sikte på å studere produktivitets- og rasjonaliseringsspørsmål. Det har også på en rekke steder vært tatt opp bekjempelsen av unødig fravær fra bedriften, det er innført nye åpningstider for forretninger og kommunale kontorer osv.

Ved den såkalte fossekraft-industri ble der i vår- og sommermånedene gjennom komitéen gjort et arbeid for å begrense stansen i ferien ved å søke å skaffe ferievikarer, slik at produksjonen kunne fortsette.

Komitéen hadde kontakt med 18 bedrifter innenfor denne

sektor, hvor det i de fleste tilfeller lyktes å komme fram til et resultat.

Med sikte på kommende sommers produksjon har komitéen trådt i forbindelse med Arbeidsdirektoratet, for at dette kan fortsette det arbeid komitéen har tatt opp på dette felt.

Komitéen har, som det framgår av ovenstående, spesielt hatt forbindelse med industribyer. Arbeidet ble påbegynt i Moss, hvor det allerede var en aksjon i gang, og senere fortsatt i en rekke byer.

Når det gjelder det annet hovedavsnitt av komitéens virksomhet — produksjonsutvalgene — har dette spesielle felt vært skjøttet av Anton Andresen, som et ledd i komitéens hele virksomhet for å skape interesse for produksjonseffektivitet. For denne del av virksomheten trakk man på møtet 12. mars opp følgende retningslinjer:

1. Der utgis en informasjonsavis for produksjonsutvalgene.
2. En søker samarbeid med forbundene for å koordinere og øke virksomheten på dette område.
3. Kursvirksomheten for produksjonsutvalgene utvides og planlegges i overensstemmelse med de lokale framstøt som til enhver tid er aktuelle.
4. Opplysningsforbundets skriftserie for produksjonsutvalg utvides og aktualiseres.
5. Man benytter i økt utstrekning rasjonaliseringsfilmer som et ledd i produksjonsoffensiven.

Når det gjelder informasjonsavisen «Produksjonsutvalgene» synes det som om man her avbøter et lenge følt savn. Avisen er kommet ut i 8 eksemplarer i 1951. De 2 første nr. i 3 tusen eksemplarer, senere forhøyet til 5 tusen og det siste nr. i 6 tusen eksemplarer. Fra en rekke private bedrifter, kommuner og enkeltpersoner er det kommet henvendelse om kjøp eller abonnement. Dette siste spørsmål er for øvrig ikke avgjort av komitéen.

Når det gjelder virksomheten for øvrig, har man søkt ved kontakt med forbundene å arrangere kurs og møter, hvor særlig produksjonsutvalgenes virksomhet har vært drøftet. En

rekke møter har vært holdt for tillitsmenn, studiegrupper, forbundskurs o. lign. Dete er også holdt fellesmøter, bl. a. i Bergen, med representanter fra 28 bedrifter. Det er også holdt et møte i Oslo med forbundenes kontaktmenn, hvor man drøftet komitéens arbeid samt T.W.I.-systemet. Det siste har bl. a. ført til at det senere ble holdt et informasjonskurs i T.W.I. for 10 fastlønnte tillitsmenn på Statens Teknologiske Institutt i Oslo. I arbeidet med å videreføre Opplysningsforbundets skriftserie om produksjonsutvalgene, er det tatt opp spørsmålet om en ny brosjyre, med redegjørelse for den nye avtalen om produksjonsutvalg med kommentarer. Man har også diskutert utgivelse av brevkurs for produksjonsutvalg, uten at dette ved årets slutt har fått noen avgjørelse.

Når det gjelder film er det innkjøpt 3 kopier av rasjonaliseringsfilmen «Enklere, mere og bedre», 2 kopier av «Fransson vaknar» samt «Det gjelder oss alla». Den siste er en film om forebyggelse av arbeidsulykker. Filmene er kjørt på en rekke møter og kurs.

Som tidligere opplyst var begge de ansatte, Halvard Bojer og Anton Andresen, innvilget permisjon fra sine respektive steder, og denne utløp 1. september. Komitéen måtte derfor drøfte fortsettelsen av sitt arbeid, og framla for de to hovedorganisasjoner en ny plan for komitéens virksomhet. Sekretariatet og sentralstyret aksepterte at komitéen skulle fortsette sitt arbeid så lenge nødvendige midler var til stede. Komitéen fikk fullmakt til å ansette nødvendig-arbeidshjelp i stedet for Halvard Bojer for å fortsette hans arbeid ute i distriktene etter de retningslinjer som komitéen har trukket opp.

For så vidt det gjaldt spørsmålet om arbeidende produksjonsutvalg, presiserte komitéen at dette var et arbeid av permanent karakter, og at man burde få en fast ordning innenfor Landsorganisasjonen for så vidt det gjaldt å holde kontakten med og effektivisere produksjonsutvalgene. Komitéen tilsatte da Per Borgersen etter Halvard Bojer, og sekretariatet har senere fattet beslutning om at sekretær Paul Engstad og ingeniør Egil Ahlsen i Landsorganisasjonen spesielt skal ha som

sitt arbeidsfelt å ta seg av produksjonsutvalgene. Kontakten med disse må søkes gjennom forbundene, samorganisasjonene og de faglige utvalg.

Komitéen har pekt på at dens arbeid nå får en annen karakter enn tidligere, idet man til å begynne med tok sikte på den spesielle økonomiske situasjon som var til stede da komitéen ble oppnevnt. Det synes å være et sterkt behov for å drive et intens arbeid for å vekke forståelse for effektivisering av produksjonen og rasjonalisering av produksjonsapparatet. Komitéens arbeid vil derfor nå få karakteren av et arbeid på lengre sikt.

Arbeiderbevegelsens arkiv.

Det arbeid som i årets løp er utført i Arkivet og Den historiske komité legges fram i nedenstående beretninger. Arkivaren og sekretæren for Den historiske komité har i fellesskap arbeidet med de oppgaver som er anført i beretningene.

Arkivet.

Arkivets styre har i 1951 bestått av Henrik Hjartøy, formann, Hans Hegg og Øistein Marthinsen fra L.O. — samt Randolph Arnesen og Olaf Wang Johnsen fra D.N.A. Det er holdt tre styremøter i året, to av disse har vært fellesmøter med Den historiske komité.

Arbeidet med ordningen og katalogiseringen av eldre urevidert stoff og nytt tilsendt har fortsatt som tidligere. 3 samorganisasjoners samlinger er i året blitt komplettert og katalogført.

Fra L.O.'s økonomiske kontor er til Arkivet overført 224 innb. årganger av forskjellige tidsskrifter. Dublettene er videre sendt til L.O.-skolen.

Bytteforbindelsen med de øvrige nordiske arbeiderarkiver har vært normal. Fra arkivet i København har vi mottatt ca. 25 kg utbedte manglende skrifter, slik at de danske hovedorganisasjoners viktigste trykksaker nå finnes så komplett som mulig i Arkivet.

Utenom den vanlige tilvekst fra organisasjonene og andre faste forbindelser har Arkivet mottatt gaver fra følgende: Arbeidernes Bok- og Papirhandel (1 000 kr. i bøker), Tiden (Oslo), Tiden og Kooperativt Förbundets Förlag (Stockholm).

Følgende privatpersoner har skjenket Arkivet eldre eller nyere skrifter: Ole Joakim Aarreberg, Randolph Arnesen, Ole M. Engelsen, Olaf Lunde, Alfred M. Nilsen, Tjøll Oftedal og Per Sogstad.

Det har i årets løp vært 127 utlånsekspedisjoner omfattende 301 skrifter, 49 fotos og 2 faner. Hertil kommer lesesalekspedisjonene og de skriftlige opplysninger som er sendt til organisasjonene.

Ved hjelp av de spørreskjemaer som er sendt ut og som nærmere omtales i beretningen fra Den historiske komité, har Arkivet hittil fått oppsporet 139 jubileumsberetninger som ikke fantes i Arkivet. Av disse har Arkivet hittil fått tilsendt 82.

En del av det bibliotekstekniske arbeid med L.O.-skolens bibliotek er utført i Arkivet.

På fellesmøte av styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Den historiske komité den 13. desember ble det vedtatt å sende søknad til De Samvirkende Fagforeninger med anmodning om å skaffe plass til Arkivet i det nye Folkets Hus.

Den historiske komité.

Komitéen har bestått av: Henrik Hjartøy, formann, Alfred Skar, Anton Andresen, Edvard Bull og Øivind Berntsen. Til komitémøte 16. april ble også Aksel Zachariassen innkalt, og komitéen besluttet at han for framtiden skulle innkalles til komitéens møter. — Det har i alt vært holdt 3 møter i løpet av året, to av disse i fellesskap med styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Til komitéen er det hittil kommet inn ca. 80 bidrag på til sammen ca. 800 sider, hvorav halvparten er maskinskrevne. En del av disse bidrag er bearbeidd og brukt som artikler i forbundenes fagblad og i arbeiderpressa. Komitéen har utbetalt kr. 530.00 som påskjønnelse for innsendte bidrag.

Edvard Bull og Aage Henriksen har laget en «Studierettleiing for lokalhistoriske arbeidsgrupper». Den er trykt og gitt ut av Arbeidernes Opplysningsforbund. En håper med denne å få opprettet lokalhistoriske arbeidsgrupper som kan ta seg av innsamlingen av alt materiale av betydning for arbeiderbevegelsens historie. Studierettleiinga og annet materiale ble også delt ut til fagforeningsveteraner på de tre ferieopphold som Norsk Folkeferie arrangerte for disse i år, samtidig som det ble gitt en utgreiing om Den historiske komité's arbeid. Det samme er gjort i et par pensjonistforeninger og på faglige tillitsmannskurs på Sørmarka.

Gjennom utsending av spørreskjemaer til alle L.O.'s og D.N.A.'s organisasjoner, har en søkt å få en oversikt over hvorledes det ligger an med arbeiderbevegelsens historiske kildemateriale landet over. Resultatet av denne undersøkelsen er lagt fram i en utgreiing om «Arbeiderbevegelsens historiske kildemateriale».

En har i løpet av sommeren og høsten innhentet oppgaver over hvorledes det ligger an med forbundenes arkivmateriale og arkivforhold. På grunnlag av disse oppgaver er det laget en utgreiing om «Forbundenes arkivforhold».

For å få satt i gang innsamling av endringer om arbeids- og levevilkår før tiden blant eldre medlemmer i de fagforeninger som skal lage jubileumsberetning, og for å kunne yte annen hjelp i denne sammenheng, har en bedt om å få oppgaver fra forbundene om foreningenes stiftelsesår. Hittil har en fått tilsendt disse oppgaver fra åtte forbund.

For å få en oversikt over hva det finnes oppbevart av arbeideraviser rundt om i landet, er det sendt ut spørreskjemaer til alle landets arbeideraviser. Bare ganske få aviser har hittil returnert disse skjemaer i utfylt stand.

I fellesmøte av Den historiske komité og styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv den 13. og 20. desember ble det fattet vedtak i tilslutning til de undersøkelser og utgreiinger som er nevnt ovenfor. Disse vedtak er sendt til hovedorganisasjonene til avgjørelse.

Arbeidernes Ungdomsfylking.

Året 1951 har også i Fylkingen vært preget av valgforberedelser. Den innadventde virksomheten og spesielt studiarbeidet har tatt sikte på å kunne gjøre en størst mulig innsats i kommunevalgkampen. Etter valgkampens heldige gjennomføring har arbeidet i organisasjonen tatt preg av landsmøtets forberedelser.

Organisasjonen.

På tross av en fortsatt tilbakegang i antall lag og medlemmer kan en slå fast at Fylkingen er i ferd med å stabilisere seg både organisasjonsmessig og politisk. Vanskene med å drive ungdomsarbeid har etter krigen vært et alminnelig trekk i alle ungdomsorganisasjoner, ikke minst de politiske. Fylkingen har vært gjenstand for de samme vansker — ikke i hverken større eller mindre grad enn andre organisasjoner. Men en har klare tegn på at tillitsmannsrekkene begynner å bli mer stabile selv om mangelen på habile organisasjonsledere fremdeles er et problem. Også tydelige tegn på større politisk forståelse for de kommunale oppgaver kan spores, spesielt utover landsbygdene.

Organisasjonen føler tydelig de bevegelser som i dag foregår i arbeidslivet. Mange lag må legge ned fordi ungdommen reiser ut til steder i landet hvor det finnes muligheter for kontinuerlig arbeid. Ved denne omplasingen mister de ofte kontakten med ungdomsbevegelsen.

Et alminnelig trekk ved hele vår organisasjon er at lagsvirksomheten stort sett går bedre utover landsbygdene enn i de større eller mindre bysamfunn. Lokalvanskene er ennå store for organisasjonen, samtidig som de økonomiske vanskene blir større og større. Om det er slik at samfunnet ønsker å ha et frivillig organisert ungdomsarbeid, er en nødt til å nå fram til tiltak som sikrer ungdomsorganisasjonene eksistensmuligheter.

Antall lag pr. 31. desember 1951 er 659.

Kommunevalgkampen.

Forberedelsene til årets kommunevalgkamp tok til allerede i begynnelsen av året med opplegget til studiesesongen. Arbeidet ble her lagt på kommunalkunnskap bygd på en analyse av hjemstedets forhold. Det er registrert en meget stor og god deltakelse i samtalegrupper over dette emnet.

Landsstyret ble kalt inn i august for å delta i sluttopplegget av valgkampen.

«Ungdommens Valgkamp 1951» ble gjennomført stort sett etter de samme linjer som i stortingsvalgkampen 1949. En gikk inn for å bearbeide ungdomsvelgerne født i årene 1927—30. Ungdomsvelgerne ble registrert innenfor det enkeltes lags arbeidsområde og tildelt Fylkingens valgmateriell.

«Brev til unge velgere» ble trykt i 150 000 bokmål og 30 000 nynorsk.

Ukeavisen «Fritt Slag» ble trykt i 50 000 hver uke i 4 uker. Avisen ble distribuert til alle lag og tok sikte på både å være Fylkingens viktigste innslag i valgkampen og opptakten til abonnementstegningen for avisen. Dessverre fikk en ikke kommisjonærmateriellet ferdig i rett tid slik at en ikke fikk den effektivitet vedrørende starten av avisen som en tilsiktet.

I forbindelse med forberedelsene av kommunevalgkampen ble det avviklet et ungdomstalerkurs på Utøya og et i Tromsø.

Røde Buss

var også i år et sterkt og verdifullt innslag i «Ungdommens Valgkamp». Årets turnéledere var Tryggve Aakervik og Arne Kristiansen. Årets Røde Buss hadde 79 forestillinger for tilsammen 25 000 mennesker. Turnéen ga et godt økonomisk resultat.

I likhet med 1949 søkte en i kommunevalgkampen å gjennomføre en «gjettekonkurranse» som skulle bringe inntekter til lag, distriktslag og Fylkingen sentralt. Dessverre brakte tiltaket ikke tilnærmedesvis inntektene fra 1949.

Bedre enn tidligere lyktes det mange lag å få ungdomsspørsmål tatt opp på partiets kommunevalgprogrammer. Ung-

dommens kandidater fikk i enkelte kommuner en framtreddende plass på partiets valglistor, mens rekrutteringen til herreds- og bystyrene stort sett ikke var av det omfang ungdomsbevegelsen ønsker.

Valgkampen ble godt gjennomført og ungdommens innsats var god. Fylkingen fikk betydelig økonomisk støtte fra partiet til valgkampens gjennomføring.

Agitasjon.

For å trimme opp organisasjonen til valgkampen gjennomførte en på våren to omfattende turnéer. Den ene med Simen Kr. Hangaard og Tryggve Aakervik trålet landet fra Kirkenes til Namsos, mens en bilturné hvor Frank Andersen, Einar Hoff-Olsen og Bjørn Johnsen deltok, besøkte samtlige distriktsorganisasjoner og en del lag i Sør-Norge.

Dessuten organiserte en i tiden januar—april en studie- og agitasjonsturné etter «Røde Buss»-mønster som hver lørdags ettermiddag reiste ut til de nærmeste sentrale steder som Moss, Halden, Larvik m. v. hvor en om lørdagskvelden gjennomførte et inntektsbringende arrangement, mens søndagen ble viet en tillitsmannskonferanse for lagene i den nærmeste kretsen. En gjennomførte 7 slike weekend-turer. Virksomheten bar seg økonomisk og var ellers et meget positivt tiltak.

100 pst.-Hammer'n.

I 1951 ble det gjennomført en konkurranse i lagene vedrørende rapportering og effektiv kontingentbetaling. De lag som hadde 100 pst. kontingentbetaling, rapporteringen i orden og dessuten et medlemstall ved utgangen av året som ikke var mindre enn ved inngangen i året, fikk tildelt «100 pst. Hammer'n»: 75 lag oppnådde betingelsene og er tildelt Hammer'n. Denne konkurransen fortsetter hvert år. «Hammerlagene» må oppfylle betingelsene hvert år for å kunne beholde trofeet, hvis ikke blir Hammer'n inndratt og laget får bare beholde det skiltet som er påmontert Hammer'n med lagets navn.

Kontakt-virksomhet overfor lag og distriktslag.

For å oppnå bedre kontakt med d/lag og lagene har sentralstyret gjennomført en ordning slik at hvert sentralstyremedlem står som kontaktmann overfor distriktsstyrene og lagene innenfor 2 distriktslag. Virksomheten har bestått i at brever er sendt direkte til det enkelte lag om den alminnelige virksomheten og de problemer lagsstyrene og distriktsstyrene strir med. Dessuten har en så langt det har vært mulig latt «kontaktmannen» representere på konferanser og årsmøter innenfor «sine» distrikter. Ordningen gir mulighet for en sterkere kontakt distriktsstyrene/lagene med Fylkingen sentralt.

Avisomlegningen.

«Arbeider-Ungdommen» kom ut med sitt siste nummer i august. Etter et grundig forhåndsarbeid gikk en til utgivelse av ukeavisen «Fritt Slag» fra 15. september. Avisen har en friere stilling i forhold til organisasjonen, idet Fylkingens formann er løst fra vervet som ansvarlig redaktør. Avisen har foruten delvis fastlønnet redaktør, redaksjonssekretær og 2 journalister. Arve Barli, Lillehammer, er tilsatt som forretningsfører for avisen.

Ved utgangen av januar 1952 hadde «Fritt Slag» 9 000 betalt opplag, idet alt vesentlig i faste abonnenter.

Avisen har møtt positiv støtte fra alle hold innenfor arbeiderbevegelsen og synes å ha meget gode forutsetninger for å kunne bli et organ som kan skaffe balanse i sine regnskaper.

Hva avisen betyr i vår politiske virksomhet er vanskelig å overvurdere.

Studiearbeidet.

Ved inngangen av studiesesongen 1950/51 sendte AUF ut studiebrosjyren «Vær med», studieplakat, foredragsdisposisjon og en samtalesketsj om studiearbeidet til bruk i lagene. Et detaljert *spørreskjema* ble utarbeidd og sendt alle lag. Skjemaet tok sikte på å få analysert forholdene innenfor hvert enkelt lags arbeidsområde med henblikk på de saker en skulle reise

i kommunevalgprogrammet og med omsyn til valgkampens gjennomføring.

Samtalegruppeformen er prøvet i denne sammenheng med bra resultater.

En har sendt ut rettleiing i følgende spørsmål:

1. Hvordan lager vi et arbeidsprogram?
2. Retningslinjer for «Ungdommens kommunale valgprogram».
3. Statens Ungdoms- og Idrettskontor.
4. Kulturarbeidet i kommunen.

Det er også utgitt 2 egne studienummer av AUF-Informasjon. Av AOF's studieoversikt for sesongen 1950/51 viser det seg at AUF-lagene har over 50 pst. av de rapporterte ringene.

Studiearbeidet har i året vært i sterk framgang. Emnene som har vært nytet har mindre enn tidligere år dreid seg om «organisasjonskunnskap» til fordel for kommunalkunnskap og andre politiske spørsmål.

Lederskolen 1951

ble gjennomført som den tredje i rekken på Leangkollen, Asker, i tiden 4.—24. februar. Skolen hadde 25 deltakere fra 13 distriktslag. Skolen har den aller største betydning for tillitsmannsrekrutteringen. De resultater som en hittil kan registrere er de aller beste.

Studie- og dugnadskurs på Dovrefjell Hotell.

På anmodning av Norsk Folkeferie gjennomførte AUF i tiden 26. mai—9. juni et kombinert dugnads- og studiekurs på Dovrefjell Hotell. 20 ungdommer fra Østlandet deltok. Kurset omfattet 4½ timers arbeid og 3 timers kursvirksomhet daglig. Deltakerne hadde fri reise og fritt opphold. Tiltaket var meget vellykket og populært.

Sørmarka Folkehøgskole.

På grunnlag av det vedtak LO's representantskap fattet i spørsmålet om skolens framtidige bruk, fattet Landsstyret i

AUF en uttalelse om Sørmarka Folkehøgskole hvor en slår fast den store betydningen folkehøgskolen har.

AUF vil se som sin spesielle oppgave å sørge for god søkning til skolen. I samarbeid med skolens ledelse gjennomførte en i høst en kampanje som ga et meget godt resultat.

De aller fleste deltakerne i Sørmarka Folkehøgskole er medlemmer av AUF.

Faglig arbeid.

AUF innkalte samtlige fagforbund til en konferanse på Leangkollen i februar. Hensikten var å få kartlagt de oppgaver fagbevegelsen mener AUF bør delta i og hvilke muligheter AUF har for å kunne skjøtte disse oppgaver. De fleste fagforbund deltok i konferansen som var meget positiv. Ønsket om et mer intimt samarbeid mellom det enkelte fagforbund og AUF kom klart fram. Fylkingen har i en viss utstrekning deltatt i samarbeid med Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og Norsk Telegraf- og Telefonforbund.

AUF har trådt i forbindelse med LO's ungdomsutvalg og sammen med dette arbeides det med tiltak distriktsvis for å aktivisere ungdomsutvalgene innenfor samorganisasjonene.

Landsstyremøtet i august vedtok en prinsipiell uttalelse i spørsmålet om lønnskompensasjonsforhandlingene i september.

Det nordiske og internasjonale samarbeid.

Årets nordiske lederkonferanse ble holdt i januar i Finland. AUF deltok med 3 representanter.

Etter lange forberedelser i Den nordiske Samarbeidskomiteen mellom ungdomsforbundene ble det i august arrangert en Nordisk Ungdomskongress i Gøteborg. Hvert av de fire nordiske land hadde høve til å delta med 100 representanter. AUF hadde en delegasjon fra hele landet på 85 representanter.

Kongressen behandlet «Sosialdemokratiets perspektiver», «Ungdomspolitiske spørsmål» og «Organisasjonskrisen». Kongressen ble en mektig manifestasjon av den sosialdemokratiske ungdommens styrke i Norden.

I SUI's sommerskole i Biarritz deltok AUF med 12 representanter. Dessuten arrangerte AUF en flytur til London hvor 32 ungdommer deltok.

Konferansen «Økt produksjon».

Sammen med Oslo d/lag arrangerte AUF den 27.—28. januar en stor produksjonskonferanse i Oslo.

Om lag 400 representanter fra arbeider- og arbeidsgiverorganisasjoner, fra statlige og kommunale institusjoner deltok.

Innleder på konferansen var: Statsminister Einar Gerhardsen, direktør Chr. Erlandsen, N.A.F., forretningsfører Konrad Nordahl, A.F.L., Arbeidsdirektør Gunnar Bråthen og professor Knut Wåler.

Fra konferansen er det gitt ut en protokoll som er et godt materiale for studieringer og samtalelag.

«Ungdoms Fanevakt.»

Per Egeberg Sogstads bok «Ungdoms Fanevakt» ble trykt ferdig på forsommeren i opplag 5 000. Salget av boken har gått jevnt. Arbeidernes Opplysningsforbund har gitt ut studierettleiing til den. Boken har fått god mottakelse og skulle kunne være et godt bidrag til den historiske litteraturen en trenger i studievirksomheten i ungdomslagene.

Utøya

har i året som er gått vært en stor oppgave for organisasjonen. Det ble i sommermånedene utført betydelig dugnad på øya, i første rekke et opprydningsarbeid. Alle bygninger er pusset opp utvendig, bryggene er utbygd, likeledes veien og idrettsbanen. En har foretatt en viss ominnredning for å gi soveplass for de som ikke kan ligge i telt.

Det skal store løft til for å sette eiendommen i den stand som kreves for å kunne nytte den effektivt ut i ferie- og studievirksomheten. Foreløpig er våre søknader til Feriefondet om økonomisk støtte avslått.

Politisk arbeid.

Fra Fylkingen er det i året sendt Partiet og Stortingsgruppen henvendelser i forskjellige spørsmål.

Dette er i første rekke i forbindelse med Lotteriloven som er en sterk hemske for virksomheten.

Vi har søkt å endre Statens feriefonds styres oppfatning av økonomisk støtte til ferietiltak satt i gang av politiske organisasjoner.

I samarbeid med Norsk Folkehjelp og Kvinnesekretariatet satte vi i gang en kampanje for helsestasjoner for mor og barn.

AUF tok overfor Folk og Forsvar opptakten til konferanser mellom «Ungdommen og Forsvaret».

Med Statens Ungdoms- og Idrettskontor har en i året hatt et godt samarbeid.

*

Året 1951 har på flere felter innenfor virksomheten vist gode resultater. Den nye avisen viser sterk framgang og dens innflytelse på lagsvirksomheten er den beste.

Men den fulle sysselsettingen og mange andre forhold tilsier en sterkere *instruksjonsvirksomhet* i hele organisasjonen for å gjøre tillitsmenn og lag kjent med sine oppgaver. Økonomien setter foreløpig en sterk begrensning for dette arbeid. I året 1952 har AUF sitt 3. landsmøte etter krigen. Forutsetningene for å ha en sterk organisasjonsmessig og politisk ungdomsorganisasjon når landsmøtet trer sammen i mai, er gode.

Kvinnebevegelsen.

Kvinnesekretariatet har i året 1951 holdt 10 møter og behandlet 96 saker.

Sekretariatets arbeid i 1951 var som rimelig kan være sterkt viet kommunevalget. Kvinnesekretariatets representanter på fylkeskvinneutvalgernes årsmøter, formannskonferanser, tillitskvinnekonferanser etc. holdt foredrag om kvinneavdelingenes oppgaver i forbindelse med kommunevalget. I første rekke

gjaldt det for kvinnene å være med og fremme forslag som var av spesiell interesse for kvinnene å få opp på kommune-programmene, og drøfte kvinneavdelingenes arbeidsoppgaver i valgkampen.

Tillitskvinnekonferansen.

Årets tillitskvinnekonferanse ble holdt i Samfunnshuset den 22. og 23. mai hvor følgende saker var oppe til behandling: Den internasjonale situasjon, Sosiale oppgaver på kommune-programmet, Hva kan vi gjøre for å øke kvinnes representasjon i by- og herredsstyrene, Den økonomiske situasjon, Kvinnes plass i forsvaret, Kvinnesekretariatets stilling til de kommunistiske dekkorganisasjoner, samt forslag innsendt fra de forskjellige kvinneutvalg.

Vedrørende øking av kvinnes representasjon i by- og herredsstyrene fattet konferansen følgende beslutning:

«Tillitskvinnekonferansen henstiller til partiets kvinneavdelinger å ha initiativet til møter hvor kvinnene tilsluttet partiet, kollektivt tilsluttede kvinner gjennom fagforeningene og ungdomslagene kvinner, kan drøfte og enes om en rekke kvinner som kandidater til kommunistene.»

Til Kvinnesekretariatets forslag angående de kommunistiske dekkorganisasjoner fattet konferansen enstemmig følgende:

«Under henvisning til partiets vedtak av 1933 om vår stilling til de kommunistiske dekkorganisasjoner, vedtar Tillitskvinnekonferansen at medlemskap i Norges Demokratiske Kvinneforbund er uforenlig med medlemskap i Det norske Arbeiderparti. Tillitskvinnekonferansen henstiller til kvinnebevegelsens medlemmer ikke å støtte kommunistenes undergravningsarbeid ved å gi sitt navn til de såkalte «Fredsappeller» som spres gjennom de kommunistiske dekkorganisasjonene.»

Anna Kethly kampanjen.

Likeledes vedtok man enstemmig følgende forslag fra Kvinnesekretariatet:

«Tillitskvinnekonferansen oppfordrer alle kvinnebevegelsens lag og enkeltmedlemmer til å sette alle krefter inn i arbeidet

for å redde Anna Kethly, slik at hun kan få en offentlig retts-sak og en upartisk forsvarer. Tillitskvinnekonferansen protesterer mot at den Ungarske legasjon i Stockholm har nektet å oversende til visestatsminister Rakosi den henvendelse som de nordiske arbeiderkvinnens representanter overleverte i Stockholm den 2. mai i år. Vi ser i denne kyniske opptreden av den Ungarske legasjon et nytt og forferdende bevis for folkets mening.»

Kvinnenes deltakelse i denne kampanjen har vært overveldende. Foruten titusener som på våre 1. mai demonstrasjoner over hele landet ga sin tilslutning til henvendelsen, kommer underskriftene på de utsendte listene som er underskrevet av 82 281 personer. Kvinnesekretariatet har solgt Anna Kethly-korten ei et antall av 40 000, av disse er solgt 27 000 gjennom kvinneavdelingene. Kampanjen fortsetter.

Etter forslag fra Rogaland kvinneutvalg ble besluttet å sende Sosialdepartementet følgende forslag:

«En må av alle krefter gå inn for at arbeidet med de sinn-syke utsatt i privat forpleining blir fremmet så hurtig som råd er, og at samfunnet går inn for å overta alt som har med legebehandling, pleie og stell å gjøre. En må også hurtigst mulig forbedre kontrollen med de utsatte sinnssyke, slik at tilfeller med mishandlinger ikke kan forekomme, og dette bør gjøres uten å vente på innstillingen fra den komiteen som er satt ned for å revidere vår sinnssykelovgivning.»

De øvrige forslag fra kvinneutvalgene, ble oversendt Kvinnesekretariatet.

Henstilling til myndighetene.

Etter henstilling fra Østfold kvinneutvalgs årsmøte om skarpere kontroll av ferdigsydde tekstilvarer er dette forslaget oversendt Regjeringen:

«Det forekommer til stadighet at barn- og herreplagg ikke holder mål, undertøy og skjorter, som det ikke er mulig og prøve for kjøp, er en stor risiko å kjøpe. Uheldige innkjøp betyr unødig belastning på tekstilmerker og økonomi.»

Finans- og Tolldepartementet har gitt Kvinnesekretariatet beskjed om at vår henvendelse har vært forelagt Tekstil- og Konfeksjonsutvalget, som i brev av 16. august 1951 har gitt følgende uttalelse:

«Saken ble behandlet på utvalgets møte nr. 357 den 15. d. m. Utvalget var her enig i klagen med hensyn til at en og samme størrelse i konfeksjon og trikotasje fra forskjellige fabrikker kan være nokså forskjellig. Utvalget besluttet å rå til overfor Prisdirektoratet at De norske Tekstilfabrikkers Hovedforening og Konfeksjonsfabrikantenes Landsforbund blir tilskrevet og at en henstiller til nevnte organisasjoner å søke kontakt med Standardiseringsforbundet, Manufakturkjøpmennenes Landsforening og andre organisasjoner som berøres av forholdet med henblikk på å klarlegge retningslinjene når det gjelder størrelser i konfeksjon og trikotasje.

Når det gjelder barnekonfeksjon, vil utvalget rå til at en går over til størrelsesnummer, og helt slutter med å betegne størrelsene i antall år.»

Likeledes er et forslag fra Østfold kvinneutvalg om opprettelse av skole- og opplæringsanstalter for åndsvake barn i Østfold, oversendt sosialministeren.

Til den departementale komité som har spørsmålet om aldersgrensen for offentlige funksjonærer til behandling, har Sekretariatet oversendt følgende forslag fra Bergens kvinneutvalg:

«Vi henstiller til Kvinnesekretariatet å ta opp spørsmålet om at stat og kommuner hever aldersgrensen ved ansettelser. Bakgrunnen for dette forslag er forarbeidende til proposisjonen om folketrygden. Denne synes i stor utstrekning å bygge på sjømannspensjoneringen, hvor enker først kan bli trygdet etter fylte 55 år. Forutsetningen er at det skal gis en omskoleringstid for enker under den alder, for å gjøre dem skikket til å delta i ervervslivet. For at dette kan realiseres mener vi at stat og kommune må gå foran når det gjelder ansettelse av arbeidssøkende over 55 år.»

Forslag fra Søndre Salten kvinneutvalg om å inngå til myndighetene med krav om at der må sørges for mest mulig stabilt lønns- og prisnivå, er oversendt Statsministeren.

Til Kommunal- og Arbeidsdepartementet er sendt henstilling om å forandre Husleielovens § 31 «om rett for gjenlevende ektefelle og barn som ved leierens død hørte til hans husstand, til å overta leieavtalen om bolig med rettigheter og plikter, i avdødes sted. Det viser seg i praksis at denne rettighet ikke gjelder barnebarn eller pleiebarn som av den grunn risikerer utkastelse når leieren t. d. besteforeldrene også er døde, og foreldrene også er enten døde eller i hvert fall ikke hører til husstanden.»

Etter forespørsel fra Sosialdepartementet til Landbruksdepartementet om at det reorganiserte Statens Husstellråd, som har de samme oppgaver som Kvinnesekretariatets P. M. (Hjemmenes Forskningsinstitutt) kan oppta og fortsettes av Statens Husstellråd med eventuell utvidelse, har Kvinnesekretariatet gitt i skriv til Sosialdepartementet beskjed om at Sekretariatet ikke har noe imot at standardisering av kjøkkenredskaper og for øvrig de andre saker som naturlig følger med i husstellundervisningen overtas av Husstellrådet, men gjør merksam på at Hjemmenes Forskningsinstitutt omfatter mange spørsmål som ikke kommer inn under Husstellrådets oppgaver.

Etter henstilling fra Buskerud formannskonferanse den 9. februar 1951, har Kvinnesekretariatet henstillet til Sosialdepartementet å utrede spørsmålet Husmorlegekontroll ved Helsestasjonene for mor og barn.

Fra Sosialdepartementet (Helsedirektoratet) har Kvinnesekretariatet fått svar på henvendelsen som lyder:

«Helsekontroll av husmødre er en oppgave som har overmåte stor betydning som ledd i det forebyggende helsearbeid og som synes å falle naturlig inn under helsestasjonenes virkefelt. Grunnen til at en hittil ikke har kunnet fremme et alminnelig forslag om å utvide helsestasjonenes oppgaver på dette felt er at stasjonene stort sett ikke har hatt kapasitet til å påta seg en slik økt belastning. Mangelen på leger, og frem for alt,

mangel på kvalifiserte helsesøstere, har også vært en begrensende faktor.

Ved at Staten i løpet av de siste år har bevilget betydelige beløp til utbygging av helsestasjonene, og også støtter driften av en rekke av dem, er forholdene blitt bedret. Det vil derfor være naturlig at helsekontrollen av husmødrene nå blir tatt opp på helsestasjonenes program, og en vil søke å få gjennomført dette i stadig større utstrekning.»

Likeledes er det etter henstilling fra Buskerud formannskonferanse den 26. juni 1951 henstillet til Sosialdepartementet om å overveie spørsmålet om å la barn anbrakt av vergerådet få barnetrygd. Kvinnesekretariatets forutsetning er at den eventuelle barnetrygd for vergerådsbarna skal komme barnet til gode.

Studievirksomheten.

Fra den 8. til den 14. juli holdt Kvinnesekretariatet sitt vanlige sommerkurs på Leangkollen i samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund. 29 elever deltok fra forskjellige kvinneavdelinger fra hele landet. Aase Lionæs var kursets leder og foreleser. Foreleser for øvrig var Opplysningsforbundets sekretær, Aksel Zachariassen og professor Arne Ordning. Som ledd i det nordiske samarbeid deltok Meeri Kalavainen fra Finland.

Fra den 5. til 11. august ble det første nordiske kvinnekurs i vårt land holdt på Sørmarka Folkehøgskole, med deltakere fra Finland, Sverige, Danmark og Norge. Som emner på kurset var oppsatt: «Det nordiske sosialpolitiske samarbeid», som ble innledet av konsulent i Sosialdepartementet, Kaare Salvesen. «Prisutviklingen og hjemmene» ble innledet av partiets viseformann, Trygve Bratteli, «Vår tids ungdomsproblemer» ble innledet av Esther Pedersen, Danmark, Else Peraläinen, Finland, innledet om «Kvinnenes yrkesutdanning», og Aase Lionæs om «Kvinnenes internasjonale politiske samarbeid».

Det var også ordnet med rundtur i Oslo for å vise de nordiske kamerater hva Oslo har bygget etter krigen. Oslos Boligrådsmann, Trygve Nilsen, var så elskverdig å la arkitekt Brynjulf-

sen være med på turen for å forklare deltakerne det som var nødvendig i forbindelse med byggingen. Det haglet av spørsmål fra deltakerne som elskverdig ble besvart av arkitekten. Det er vel unødvendig å bemerke at alle var imponert over det som en fikk se. Arkitekten ga også løfte om, hvis det var noen som ønsket mer av opplysning, så var han villig til å besvare dem pr. brev gjennom Kvinnesekretariatet. Dette er også gjort, og svarene er sendt til dem som rettet spørsmålene.

I kurset deltok 36. Kursets leder var Thina Thorleifsen.

Til den Internasjonale sommerskole i Østerrike

hadde Kvinnesekretariatet for første gang høve til å sende deltakere. Skolen holdtes i Klagenfurt fra den 25. august til 2. september. Etter innstilling fra Kvinnesekretariatet valte partiets Sentralstyre Aase Lionæs og Aase Andreassen, Rjukan. Etter anmodning fra Kvinnesekretariatet valte Arbeidernes faglige Landsorganisasjon den 3. representant, Gullborg Nyberg. Aase Lionæs var også foredragsholder på skolen etter anmodning av Kvinnenes Internasjonale komité.

Representasjon med foredrag på årsmøter, tillitsmannskonferanser, jubileer etc.

På Akershus kvinneutvalgs årsmøte, den 25. februar, Buskerud kvinneutvalgs årsmøte i Lier den 6. april, Telemark kvinneutvalgs årsmøte på Rjukan den 8. mai, og på Spikkestad kvinnegruppes 20-års jubileum var Sekretariatet representert ved Aase Lionæs.

Dessuten har hun representert på den Internasjonale kvinnekomités møte i Frankfurt.

På Vestfold kvinneutvalgs årsmøte i Horten den 1. april, og på Vest-Oppland kvinneutvalgs årsmøte på Gjøvik den 14. april har Sekretariatet vært representert ved Rakel Seweriin.

På årsmøte for kvinneutvalget i Sogn og Fjordane den 25. september og på Vestlandskvinnekonferansen den 26. september i Årdal har Sekretariatet vært representert ved Kirsten Brunvold.

Dessuten har hun representert på Odda kvinnegruppes 25-års jubileum den 14. april.

På Sør-Trøndelags kvinneutvalgs årsmøte i Hommelvik den 17. juni var Sekretariatet representert ved Helene Grønvold. Dessuten har hun representert Arbeiderkvinnenes Husstellkontor ved å framvise kontorets modellkjøkken på Gjøvik og Hundalen, og på Norsk Brukskunsts kjøkkenutstilling i Kunsternes Hus i Oslo i mai.

På kvinneutvalgenes årsmøter i Vest-Agder 1. april i Kristiansand, Aust-Agder i Arendal den 7. april, på årsmøtet for Hedmark fylkesparti og kvinneutvalget den 5. mai på Elverum, Inn-Trøndelag den 10. juni på Frosta, for Romsdalen den 17. juni på Nesjestranda har Sekretariatet vært representert ved Thina Thorleifsen.

Dessuten har hun representert Sekretariatet på følgende jubileer: Risør kvinnegruppes 25-års fest, den 30. mars, Aust-Agder kvinneutvalgs 25-års fest i Arendal den 6. april, Ullevål kvinnegruppes 20-års fest den 28. april, Stavanger kvinnelige arbeiderforenings 50-års fest den 10. november, Rjukan kvinneforenings 40-års fest den 19. november og på Strømsgodset kvinneforenings 35-års fest den 26. november.

Hun har også representert Sekretariatet på formannskonferansen i Sarpsborg den 4. februar, på tillitskvinnekonferansen i Overhalla den 11. februar, og på Gudbrandsdalens kvinneutvalgs tillitskvinnekonferanse på Lillehammer den 3. og 4. mai.

Agitasjon.

Av Kvinnesekretariatets kvinnelige medlemmer har følgende holdt foredrag:

Aase Lionæs har foruten 4 foredrag på årsmøter og jubileer holdt foredrag på følgende steder: Rjukan (2), Levanger, Trondheim, Kjelsås, Strømmen, Lisleby, Tåsen, Eidsvold (2), Vestfossen, Bergen, Lillehammer, Drammen (2), Jessheim, Geithus, Krokstadelva, Halden og 12 foredrag i Oslo. Tilsammen 35 foredrag.

Kirsten Brunvold foretok i forbindelse med kommunevalget en sammenhengende turné i Inn-Trøndelag og i Namdalen, og har talt på følgende steder: Inderøy, Røra, Frosta, Star, Sparbu, Jørstad, Malm, Namsos, Brekkvasselv, Grong, Bangsund, Høylandet og Overhalla. Dessuten har hun talt i Svelvik, Odda, Nannestad, Lingås, Ardal, Øvre Stabekk (2) og Sandvika. Tilsammen 21 foredrag.

Rakel Seweriin har foruten foredrag i forbindelse med representasjon på årsmøtet på Horten og Gjøvik holdt foredrag på følgende steder: Nedre Eiker, Sarpsborg (2), Rakkestad, Trondheim, Dalsbygda, Os, Tolga, Tynset, Myrvold, Skien, Hokksund, Vestfossen og 18 foredrag i Oslo. Tilsammen 33 foredrag.

Dagmar Hernes har i forbindelse med kommunevalget foretatt en turné i Søndre Salten, og talt på følgende steder: Bodø, Bodin, Rønvik, Tverrlandet, Valnesfjord, Finneide, Sulitjelma, Rognan, Rørvik, Styrkenes og Breivik. Dessuten har hun talt på Ski, Rjukan (2), Jevnaker, og 4 foredrag i Oslo. Tilsammen 19 foredrag.

Ragna Karlsen har holdt 2 foredrag. Et på Ski og et i Oslo.

Thina Thorleifsen har foruten 12 foredrag på årsmøter, tillitsmannsmøter og jubileer, holdt foredrag på følgende steder: Romedal, Hokksund, Mysen, Askim, Filtvedt, Vågå, Lalm, Spydeberg, Svelvik og 7 foredrag i Oslo. Likeledes har hun i forbindelse med tillitskvinnekonferansen i Namdalen holdt foredrag i Namsos, Kolvereid, Overhalla, Skage og Bangsund. Dessuten har hun foran kommunevalget hatt en turné i Nordmøre, hvor hun har talt på følgende steder: Sunndalsøra, Meisingset, Surna, Engjan, Kristiansund, Straumsnes og i Lyngstad. Tilsammen 40 foredrag.

Tilsammen av Kvinnesekretariatets kvinnelige medlemmer 150 foredrag.

Dessuten er det gjennom Kvinnesekretariatet formidlet foredragsturné i Aust-Agder, for Marie Skau, som har talt på følgende steder: Evje, Eide, Landvik, Fevik, Eydehamn, Åmli og i Sundebru. Tilsammen 7 foredrag.

Nye kvinneavdelinger.

Året 1951 har gitt oss 42 nye kvinneavdelinger og 2 kvinneutvalg, Idet Ålesund Arbeiderpartis og Alen Arbeiderpartis kvinneutvalg er opprettet.

Av nye kvinneavdelinger har vi fått følgende:

Akershus: Fossum, Fosser og Østgård kvinnelag.

Buskerud: Jondalen, Rollaug og Nedre Uvdal.

Telemark: Bø, Hjartdal, Sauland, Brevik og Tuddal.

Vestfold: Østre Halsen, Nykirke og Vasås.

Rogaland: Kverneland, Kopervik og Sokndal.

Aust-Agder: Landvik og Eide.

Trøndelag: Vikvarvet og Selbu i Sør-Trøndelag og Elva kvinneavdeling i Namdalen.

Nordre Salten: Bøstrand og Kvitsandøra.

Sør-Troms: Sandstrand og Lavangen.

Sogn og Fjordane: Der er det skipa kvinneavdeling i Sogndal.

I Hedmark er Brøttum kvinneavdeling skipa. I Østfold er Folkenborg kvinneavdeling skipa, og i Kirkenes og i Stokmarknes er det skipa kvinneavdeling.

Sunnmøre: Hareide, Vartdal, Sykkylven, Bergsjø, Vatne, Fiskåbygd, Vigra og gjenopptatt Volda og Bratvåg kvinneavdelinger.

Vest-Agder: Oddernes kvinneavdeling.

Dessuten er Bryn arbeiderlags kvinnegruppe kommet til i Oslo.

Våre praktiske oppgaver.

Ved nyttårsskiftet 1950—51 innledet Kvinnesekretariatet samarbeid med firmaet Singer & Co., Symaskiner Aktieselskap, om å drive kurser og demonstrasjoner i våre kvinneavdelinger i de distrikter hvor firmaet hadde utdannede lærerinner. Samarbeidet ble meget vellykket, og etter oppgave fra firmaet ble det i året 1951 holdt 48 demonstrasjoner og kurs som var besøkt av 1 349 husmødre.

Kvinnesekretariatet er representert i Kvinnenes Samarbeidskomité for alkoholfritt festliv ved Ragna Karlsen. Ved komité-

ens arrangement av den alkoholfrie borddekningsutstilling «Oslo dekker til fest» i Håndverkeren i dagene 13.—15. desember deltok Kvinneskretariatet i utstillingen med et dekket konfirmantbord. Som komité for dette arbeid fungerte Kirsten Brunvoll, Ragna Karlsen og Thina Thorleifsen.

Husstellkontoret.

Kontoret holdt 2 8 ukers kurs i søm på Statens Industriskole med 11 elever på hvert kurs. Det første kurs begynte den 22. januar og det annet kurs tok til 3. april. Som lærerinne for kurset var fru Petra Ansteensen. Begge vars var meget vellykket og vakte glede og begeistring fra elevenes side.

Husstellkontorets virksomhet med matdemonstrasjoner av konsulent Lillemor Erken Holmqvist, var i februar—mars demonstrasjoner av sild for kvinneavdelingene i Oslo med Statens Fiskeriutvalg som arrangør. Det ble også holdt en del bedriftsdemonstrasjoner av frossen uer. Dessuten en del spredte demonstrasjoner for kvinneavdelingene i Akershus. Virksomheten med matdemonstrasjonene opphørte i april, da konsulenten fratrådte kontoret den 4. mai.

Under Husstellkontorets omlegging har den øvrige virksomheten vært utført av komitéen, bestående av Aase Lionæs, Aase Bjerkholdt, Ragnfrid Andersen og Thina Thorleifsen.

Gjennom kontorets fordelingskomité av vaskemaskiner er det etter søknad utdelt 224 Hoover-maskiner og 11 «Thor». Etter fordelingen av nevnte antall var det framleis registrert søknader ved kontoret for om lag 1 400 Hoover og om lag 200 Thor, som er oversendt firmaene Olav le Marie Amundsen A/S, og J. Bassøe Melling & Co., da maskinene fra 1952 er kommet på friliste.

Som representanter for kontoret i Handelsdepartementet ved drøftelse av handelsforbindelse med andre land, har Thina Thorleifsen møtt. Som representant i Utvalget for kvalitets- og konsumentsopplysning har Aase Bjerkholdt møtt. Kirsten Brunvoll har representert kontoret i møter innkalt av Oslo Lysverker til drøftelse av strømrasjoneringen.

Arbeiderkvinnen

har i året 1951 kommet ut med 8 nummer, idet januar—februar, mars—april og juli—august-nummerne var dobbeltnummer, og oktobernummeret utkom som «Kvinnenes valgavis».

«Veilederen» er kommet ut med 3 nummer.

Materiell.

Foruten «Veilederen» er det sendt våre avdelinger sirkulære om kampanjen for Anna Kethly, om Tillitskvinnekonferansen til våre distriktsorganisasjoners kvinneutvalg, sirkulære om talekurset på Leangkollen. Det nordiske studiekurs på Sørmarka Folkehøgskole, om Husstellkontorets omorganisering, Kvinnenes valgavis, og til lagene i Oslo om kontaktforbindelse for Arbeidernes Avholdslandslag for å få husmødrene med i edruelighetsarbeidet ved å registrere dem som medlemmer etter kr. 2.00 pr. år, og at dem på dette kort kan ha adgang til å delta i arbeideravholdslagenes møter.

Faste komitéer.

Kvinnesekretariatets representant i partiets sentralstyre er Aase Lionæs med Kirsten Brunvoll som varamann.

I Arbeiderkvinnenens Samarbeidskomité er Aase Lionæs og Ragna Karlsen sekretariatets representanter.

I Husstellkontorets fordelingskomité for vaskemaskinene representerte Thina Thorleifsen sekretariatet.

Kvinnesekretariatets representant i Landsnemnda for husmorgymnastikk er Mary Olsen.

Representasjon utenom vår bevegelse.

Etter innbydelse fra Norges Standardiseringsforbund er sekretariatet representert ved Aase Lionæs og Thina Thorleifsen som varamann.

Etter innbydelse fra samme forbund til å delta i arbeidet med revisjon av kjøkkenstandardeene er sekretariatet representert ved Liv Tomter.

Sekretariatets medlemmer.

Aase Lionæs, formann, Ragna Karlsen, varaformann, Rakel Seweriin, Kirsten Brunvoll, Dagmar Hernes, Olga Johansson og Thina Thorleifsen, sekretær.

Første varamann Edel Ski, som møter fast i sekretariatet.

Sentralstyrets representant: Martin Tranmæl.

Framfylkingen.

Landsrådet i Framfylkingen har i 1951 bestått av Hans Sundrønning, Werna Gerhardsen, Hjalmar Helgesen og Bjørn Fougli fra Det norske Arbeiderparti, Paul Engstad, Arbeidernes fagl. Landsorganisasjon, Solveig Akervik og Odd Kjus, arbeidernes Ungdomsfylking, Sverre Frogner, Arbeidernes Avholdslandslag, samt Framfylkingens sekretær Rolf Hansen.

Framfylkingens kontor er i året flyttet til Torggt. 17, Oslo. Virksomheten i 1951 har vært et jevnt og godt arbeidsår for Framfylkingen. Mangelen på høvelige lederkrefter er imidlertid fortsatt det største problemet en står overfor ved en utvidelse av virksomheten. Landsrådet har derfor tatt opp arbeidet med å organisere barnarbeidet i slike former at en får full og rasjonell utnyttelse av lederkreftene en rår over.

Organisasjonen.

Framfylkingen teller nå 90 lag med ca. 7 000 medlemmer. Virksomheten veksler i forhold til lokaler og lederkrefter, men der disse er tilfredsstillende, drives et jevnt og godt arbeid.

Fram-kretser er organisert i Oslo og Sør-Trøndelag.

Leirer og andre arrangementer.

Sommeren 1951 ble det gjennomført en rekke mindre friluftsansettment.

Vassfarleiren samlet 50 deltakere til en 10 dagers vandretur gjennom Vassfaret. Turen ble meget vellykket, og gir oppslag til en utvidet friluftsvirksomhet på dette grunnlaget.

Utøyaleiren for barn under 12 år samlet 150 deltakere. På grunn av en ondartet epidemi som rammet leiren, ble denne oppløst etter 1½ uke. 11 barn ble innlagt på sjukehus, men ingen fikk varig skade.

Internasjonal leir 1951 ble arrangert av den engelske organisasjonen i nærheten av London. Fra Framfylkingen deltok 50 barn og ledere fra forskjellige steder rundt om i landet. Trass i dårlig vær under leiren, ble det et meget vellykket arrangement for de norske deltakerne. Bl. a. var besøkene i London, på Festivalutstillingen m. v. av stor verdi. Det er første gang Framfylkingen har deltatt med en større gruppe på leir utenfor Norden.

Nordiske arrangement. Framfylkingen var representert også på Riksleir i Sverige og Finnland. Dessuten var det en rekke gjensidige utvekslinger mellom norske og danske avdelinger og kretser. Et musikkorps fra Helsingør DUI hadde i september en 10 dagers turné blant framlaga på Østlandet.

1. mai arrangement for barn.

I samarbeid med partikontoret la Framfylkingen opp et program for barnearrangement 1. mai. En lang rekke ungdomslag og 1. mai-komitéeer nyttet programmet, som etter rapportene var meget vellykket.

Julearrangement.

Framlaga tok i år i stor utstrekning del i ledelsen av fag- og partiforeningers julefester for barn. Særlig i Oslo ble det gjort en betydelig innsats, der Framlaga hadde ledelsen av 75 fester.

Nordisk og internasjonalt samarbeid.

Det betydeligste nordiske arrangementet i 1951 var Nordisk lederkurs i Sverige i mars. Framfylkingen tok del i kurset med 10 ledere. Foruten utvekslingene ved leirer m. v., har det vært nær kontakt mellom sentralledelsene i de nordiske land, bl. a. om internasjonale spørsmål.

Internasjonal konferanse ble holdt i London i april. Framfylkingen var representert ved Paul Engstad jr. Foruten denne konferansen, har den internasjonale leiren bidratt sterkt til å øke kontakten mellom organisasjonene i de enkelte land.

Arbeidernes Opplysningsforbund.

Representantskapsmøtet i Arbeidernes Opplysningsforbund i mai 1951 vedtok å endre beretningsperioden for forbundet således at den heretter skal følge budsjettåret. Hensikten er på denne måten å få en sammenhengende beretning for studieåret. Imidlertid foreligger likevel for kalenderåret ved årsskiftet en del tall som gir et inntrykk av virksomheten.

Valg virker alltid inn på det lokale studiearbeid. For 1951 hadde A.O.F. truffet forberedelse for om mulig å få planlagt det lokale opplysningsarbeid mens valgkampen pågikk, og i den hensikt at det kunne komme i gang umiddelbart etter valget. Imidlertid inntrådte en kjedelig teknisk forsinkelse av studieprogrammet for vinterhalvåret 1951—52. Resultatet var at praktisk talt intet opplysningsarbeid kom i gang før valget. Som følge herav viser statistikken over igangsatte studieringer et betydelig tilbakeslag, nemlig 841 med 8 468 deltakere, mot 1 295 og 14 437 i året 1950. Tallet vil nok stige en del når alle rapporter foreligger, men tendensen blir ikke vesentlig endret.

Valget rammet kveldskolevirksomheten ennå hardere. Det ble i 1951 bare satt i gang 57 kveldsskoleklasser med 1 136 deltakere, mot 95 i det foregående år med 1 798 deltakere.

Også når det gjelder lokale kurs viser statistikken tilbakegang, nemlig 161 helgekurs med 3 906 deltakere, mot henholdsvis 176 og 3 466 i 1950. Når det gjelder kurs på fra 3 til 14 dager, ble det holdt 102 med 2 925 deltakere, mot 120 og 3 466 i 1950. Her er imidlertid å merke at tallet av større kurs (8 og 14 dager) ligger betydelig høyere i 1951 enn alle år etter krigen.

A.O.F. alene arrangerte 25 slike kurs med 645 deltakere. Hertil kommer den britisk-nordiske sommerskolen med 51 deltakere, Genève-skolen (14 dager i Norge) med 11 norske del-

takere, A.U.F.'s lederskole med 26 deltakere, dugnadskurs for Folkeferie med 18 deltakere, Avholdslandslagets kurs med 28 deltakere og det nordiske kvinnekurset med 35 deltakere. A.O.F. sendte dessuten om lag 100 deltakere til kurs og skoler i andre land.

Fagforbundene arrangerte i fjor 30 kurs med 900 deltakere av minst en ukes varighet. Hertil kommer en faglig nordisk studieuke med 95 deltakere. I alt ble således avvirket ca. 60 større kurs med et samlet deltakerantall på ca. 2 000.

Også Folkets Brevskole fikk føle valget i form av nedgang i elevtallet. Det sank fra ca. 16 000 i 1950 til ca. 13 000. Brevskoleformen synes etter hvert å fortrenge de eldre studiemetoder. Atskillig over halvparten av studieringene i 1951 var brevringer. Samtalelagsformen er betydelig forbedret, og ved årsskiftet var registrert ca. 50 slike lag.

En rekke nye studierettleinger ble utgitt, og et par nye metoder for aktivt studiearbeid ble lansert, bl. a. lokalhistoriske arbeidsgrupper og filmstudieringer, uten at en ennå kan uttale seg om resultatet. A.O.F. er også sterkt interessert i å nytte filmstrips i studiearbeidet, og har håp om å kunne få plasert en del filmstripsapparater rundt om i landet. Så snart det er gjort, blir det spørsmål om produksjon av filmstrips.

Forlagsvirksomheten var i 1951 beskjeden. En god del eldre litteratur ble realisert gjennom billigsalg. Forbundet har hatt glede av Odd Gøthes brosjyrer om lønnspolitikken etter krigen. Så lenge forbundet ikke har lokale organisasjoner og et lokalt kommisjonærapparat, må forlagsvirksomheten begrenses. Det er truffet avtale med Det norske Arbeiderpartis Forlag om at dettes kommisjonærer også skal omsette Opplysningsforbundets skrifter. I årets løp er det startet en ny skriftserie, «Arbeideren og kulturlivet», med en brosjyre av Ole Øisang, «Veien til boken», som første hefte. En håper hvert år å kunne sende ut et par hefter i denne serie.

Forbundets teateravdeling som omfatter 190 teatergrupper, har utgitt et par amatørskuespill og et par samlinger av underholdningsmaterieil. Dessuten et par hefter i serien «Arbeider-

lyrikere». Avdelingen arrangerte på vårparten et teaterkurs som fikk stor betydning for den underholdningsvirksomhet som Fylkingen drev under valgkampen. Agnar Mykle fikk fra 1. september permisjon i ett år for å nytte et amerikansk stipend. Som leder av avdelingen er fra 1. januar 1952 konstituert Arne Kristiansen. Fra samme tidspunkt er Tryggve Åkervik, i samarbeid med partiet, knyttet til avdelingen som reisende instruktør for teatervirksomheten.

Forbundets filmavdeling har fått en rekke nye filmer i årets løp, og formidlet i alt 4715 framvisninger i foreningene. Foruten den norske valgfilm, distribuerte avdelingen også den amerikanske fagforeningsfilmen «Med disse hender», som slo godt an i valgkampen.

Forbundets filmdistribusjonsselskap har dessverre hatt betydelige tap idet flere av de spillefilmer som ble anskaffet etter krigen var av dårlig kvalitet. Det har vært forbundet med store vansker å få kinonene til å føre opp de filmer som A/S Filmformidling har tilbudt, dels av vrangvilje, hvilket vi henleder partiets oppmerksom på, og dels fordi filmenes kvalitet ikke har vært så høyverdige som en burde kunne vente av film som tilbys av en kulturorganisasjon. A/S Filmformidlings styre har besluttet foreløpig ikke å anskaffe flere spillefilmer. Hele filmspørsmålet er for øvrig under utredning av en komité som A.O.F.'s representantskap nedsatte.

Det nordiske og det internasjonale samarbeid mellom opplysningsorganisasjonene er meget intimt. Norge arrangerte i 1951 den årlige nordiske studiekonferansen på Dovrefjell Turisthotell, og fikk mange lovord for opplegget. Med Danmark og Sverige utveksles hvert år 12, og med Finland 5 kursdeltakere. Forbundet har i årets løp tatt seg av flere utenlandske delegasjoner av fagforeningsfolk og andre, og nyttes i stigende grad av L.O. når det gjelder innbydelse til deltakelse i kurs og skoler i utlandet.

Fra 1. januar 1952 har A.O.F. opprettet en oversettelses-servise både for skriftlige oversettelser til og fra fremmede språk og for tolktjeneste.

For tillitsmenn i sentralorganisasjonene har forbundet arrangert et kurs i moderne trykningsteknikk i forbindelse med en utstilling av forbundets trykksaker.

Forbundet arbeider med planer for et Arbeiderbevegelsens filmarkiv, og har under utarbeidelse en katalog over norsk arbeiderlitteratur, både skjønn- og faglitteratur.

Forbundet samarbeider med de andre opplysningsorganisasjonene i Norge i Samnemnda for studiearbeid, som i fjor sendte ut første nummer av et studietidsskrift muligjort ved at A.O.F. har påtatt seg ekspedisjonen.

A.O.F.'s jubileum ble feiret 12. desember med en del festmøter rundt om i landet. I Oslo ble festmøtet særlig vellykket. Jubileet ble nyttet til å gjøre forbundet og dets virke kjent i arbeiderpressen og i Kringkastingen. Selv om statistikken viser nedgang i antallet av de enkelte studietiltak, kan det neppe være tvil om at det i årets løp ble drevet en storstilet propaganda for opplysningsarbeidets betydning. Ikke minst de mange startkonferanser og opptaksmøter ved studiesesongens begynnelse, var et effektivt innslag i denne propaganda.

Arbeidernes Avholdslandslag.

Året 1951 må betegnes som et bra arbeidsår for Arbeidernes Avholdslandslag. En har oppnådd å styrke og bygge ut de gamle lag ganske betraktelig og tilgangen på nye medlemmer fortsetter. For Oslo med Østlandet og en del av Vestlandsdistriktene er lagsvirksomheten nå god. Den økte tilslutning kan også sees i forbindelse med den utbredte opplysningsvirksomhet som landslaget har drevet på arbeidsplassene i de større industristrøk. Det er jo innen industrien behovet for opplysning har vært størst og det er derfor naturlig at hovedtyngden av vårt arbeid har vært konsentrert her. Vi har hatt et godt samarbeid med samorganisasjoner og faglige utvalg utover landet. Parti-, ungdomslag og kvinnegrupper har vi også besøkt i større utstrekning enn før. En har inntrykk av ved årets avslutning, at forståelsen av edrueighetsarbeidet er betraktelig bedret.

Organisasjonsarbeidet.

Det er en kjensgjerning at det har hersket en viss møtetretthet i organisasjonslivet i etterkrigsåra. For arbeideravholdslagas vedkommende ser det nå ut til at vi er kommet over dette. Frammøteprosenten for lagsmedlemmene svinger mellom 50—80 pst., men det meldes også om møter med større framømte. Et enkelt lag holder seg fremdeles nede på om lag 30 pst.

Tilgangen på nye avdelinger har dette året ikke vært så stor. Det er tilmeldt 4 nye grupper og et av de gamle lag er nedlagt. Medlemstallet er i dag 4 500 fordelt på 40 lag. Hertil kommer 350 kontakter på arbeidsplassene. Av sentralstyrets medlemmer er det i året holdt 160 foredrag om edruelighetsarbeidet. Den alt vesentlige del av disse foredrag faller på ungdoms-, partilag og kvinnegrupper. Til kommunevalget i oktober var det en sterk oppslutning fra våre medlemmer i arbeideravholdslaga. Fra Oslo var det innmeldt 150 agitatorer. Også ute fra andre distrikter meldes om god tilslutning.

Opplysningsarbeidet.

Landslagets studiekurs ble i 1951 holdt på Leangkollen i Asker i tiden 5.—11. august med 30 deltakere. Disse ålige kurser har hatt stor betydning for rekruteringen av tillitsmenn til laga utover landet. En stor del av deltakerne ved årets kurs deltar allerede nå som aktive tillitsmenn i laga.

Studievirksomheten i laga har derimot ikke hatt den tilslutning som foregående år. Dette kan også skyldes at arbeidet kom sent i gang grunnet kommunevalgene. 2 distriktkurs og 5 studiesirkler er avvirket i året og 5 studiesirkler er i arbeid ved årsskiftet. Disse kommer først med på neste års rapport. En kan imidlertid notere at interessen for studiearbeidet ikke er synkende.

Andre oppgaver.

I Oslo gikk distriktslaget sterkt inn for å få Hotell Viking med tilhørende restauranter drevet som et alkoholfritt etablissement. Kommunen fant ikke å kunne imøtekomme dette kravet, men spørsmålet er høyst aktuelt og har vært reist på

andre steder. I Bergen har vårt arbeideravholdslag sammen med andre organisasjoner kjøpt Hotell Viktoria som fra januar 1952 åpnes som alkoholfritt hotell.

Landslaget er også representert i Kvinnenenes samarbeidskomité for fest uten alkohol. Komitéen arrangerte den store bordekningsutstilling som fant sted i Oslo 13.—15. desember. Landslagets styre har sterkt understreket den betydning det har å gå inn for en større utbredelse av alkoholfrie drikke for derved å skape et høyere og renere festliv.

Arbeidet med barna har i det siste vært i sterk tilbakegang. Landslaget har drøftet dette med Framfylkingens ledelse og gjort en del tiltak for å få i gang nye framlag.

Andre spørsmål som alkoholistforsorgen og den store edruehetskomitéens innstilling har også vært drøftet.

Kontakter på arbeidsplassen.

Arbeidet med kontakter på arbeidsplassen er nå kommet inn i et fastere spor. Ved årsskiftet har vi 350 kontakter ved de større bedrifter utover landet. Av virksomheten i 1951 kan en peke på positive resultater særlig i bygningsindustrien. I de større industristrøk som Rogaland, Bergen og Trøndelag er en også kommet godt i gang. Det materiell som har vært anvendt i denne opplysningskampanje er blitt godt mottatt på arbeidsplassene. For Oslo og nærmeste omegn hvor den største industri er samlet er det lagt opp en spesiell plan som tar til fra januar 1952. Det er nedsatt et faglig utvalg med fast sekretær som skal ta seg av denne oppgaven for Oslo. Slik dette arbeid nå er lagt opp vil det uten tvil bli et verdifullt bidrag i kampen for å øke produksjonen og bidra til å skape gode og sunne forhold på arbeidsplassene.

For å få en nærmere kontakt med arbeiderhjemmene har vi gjennom partiets kvinneavdelinger fått enkelte husmor-medlemmer som skal ta seg av opplysningsvirksomheten på samme måte som kontaktene. Dette arbeid er bare så vidt påbegynt, men vi ser det som en av de viktigste oppgaver i tida framover.

Regjering og Storting.

Fra årets begynnelse og fram til 19 .november 1951 hadde Regjeringen følgende sammensetning: Einar Gerhardsen, statsminister, Halvard M. Lange, utenriksminister, Lars Evensen, sjef for Departementet for industri, håndverk og skipsfart, Kristian Fjeld, sjef for Landbruksdepartementet, Aaslaug Aasland, sjef for Sosialdepartementet, Nils Langhelle, sjef for Samferdselsdepartementet, O. C. Gundersen, sjef for Justisdepartementet, Erik Brofoss, sjef for Handelsdepartementet, Reidar Carlsen, sjef for Fiskeridepartementet, Jens Chr. Hauge, sjef for Forsvarsdepartementet, Olav Meisdalshagen, sjef for Finansdepartement, Lars Moen, sjef for Kirke- og Undervisningsdepartementet, Ulrik Olsen, sjef for Kommunal- og Arbeidsdepartementet. I tiden fra 29. juni til 12. november var statsråd Lars Evensen permittert på grunn av sykdom. Arne Drogseth var i dette tidsrom konstituert som sjef i hans departement.

Den 13. november meddelte Einar Gerhardsen Hans Majestet Kongen at han av personlige grunner ønsket å fratre som statsminister. Han viste Kongen til Det norske Arbeiderpartis parlamentariske fører Oscar Torp. Kongen innvilget avskjedssøknaden og ga Torp i oppdrag å danne regjering. Samtidig med Einar Gerhardsen trådte Kr. Fjeld, Reidar Carlsen og Olav Meisdalshagen ut av Regjeringen. De ble erstattet med henholdsvis Rasmus Nordbø, Peder Holt og Trygve Bratteli. Skiftet fant sted 19. november. I samband med regjeringsskiftet opplyste den nye regjeringens sjef at også forsvarsministeren Jens Chr. Hauge hadde bedt om å få tre ut av Regjeringen, men at han hadde gått med på å bli i sin stilling til Stortinget trådte sammen etter nyttår. (Den nye regjeringens erklæring er gjengitt på s. 125.)

På gruppemøte 10. januar 1951 ble det valgt følgende gruppestyre: Oscar Torp, formann, G. Natvig-Pedersen, nestformann, Arne Strøm, sekretær. Øvrige medlemmer: Olav Oksvik, Jens Steffensen, Rakel Seweriin, Johs. Olsen, Olav Watnebryn, Trygve Bratteli. Varamenn: Jakob Pettersen, Gunvald Engel-

stad, Hartvig Svendsen, Henry Jacobsen. I samband med regjeringsskiftet 13. november ble Einar Gerhardsen valgt til ny formann for gruppen, regnet fra det tidspunkt Oscar Torp tiltrådte som statsminister.

Til presidenter i Stortinget ble etter innstilling fra gruppen valgt: president i Stortinget, G. Natvig-Pedersen, visepresident Johan Wiik, visepresident i Odelstinget, Olav Oksvik, visepresident i Lagtinget, Aldor Ingebrigtsen.

I trontalen for 1951 heter det blant annet:

«På grunn av den spente internasjonale situasjon vil Regjeringen legge fram forslag om ytterligere øking av landets beredskap og om forlengelse av tjenestetiden. Samtidig vil Regjeringen foreslå dekning av de økte utgifter og foreslå de realøkonomiske tiltak som det økte beredskap vil gjøre nødvendig i landets økonomi.

For å møte de økte vanskeligheter for landet som den internasjonale spenning, opprustningen og råstoffmangelen har skapt, vil Regjeringen forsterke sine bestrevelser for å holde den økonomiske utvikling under kontroll. Regjeringen vil fortsatt arbeide så hurtig som mulig for å oppnå balanse i Norges utenriksøkonomi. Regjeringen vil medvirke til at de vareproduserende næringer får den nødvendige tilgang på arbeidskraft, og det er derfor nødvendig å begrense investeringene til et omfang som landet kan makte.

Den internasjonale knappheten på råvarer kan gjøre det nødvendig å gjennomføre en regulering av produksjonen. Forberedelser vil bli truffet for å kunne møte de store økonomiske problemer som vil melde seg under skjerpet beredskap eller krig. Stortinget vil bli forelagt forslag til revisjon av den økonomiske beredskapslovgivningen, herunder Forsyningsloven av 1917.

— — —
Det vil bli lagt fram forslag om eksportavgift for næringer som har stor konjunkturførtjeneste.

Regjeringen vil fortsatt gå inn for å få bygd flest mulig boliger. Investeringene i annen byggevirksomhet og i anlegg må reduseres.

— — —

For å sikre tilgangen på fiskeredskaper vil den tidligere ordning med statsimport av fiskeredskaper og råmaterialer for framstilling av slike redskaper bli foreslått som varig ordning.

Utbyggingen av landets kraftforsyning vil bli søkt fremmet i samsvar med det vedtatte program. Det vil bli lagt fram forslag om en avgift på forbruk av elektrisk kraft til et fond til støtte for kraftforsyningen i de strømløse distrikter.

Det vil bli lagt fram forslag til lov om tjenesteplikt i politiet for vernepliktige av årsklassene 1940—44.

Det vil bli satt ned en komité som får i oppdrag, på grunnlag av Stortingsmeldingen om folketrygden, å legge fram forslag om en samordning av trygdehe.

Regjeringens budsjettforslag for budsjettåret 1951—52 var gjort opp med balanse og med en sluttsum på 2 866.5 millioner kroner. Det var om lag 141 millioner kroner mer enn det budsjett Stortinget vedtok for 1950—51. Finansministeren sa i sin tale under finansdebatten at når en tok omsyn til de store avdragene på statsgjelden og til den pris og lønnsøkning en hadde hatt, var budsjettforslaget for 1951—52 både pengeomessig og realøkonomisk lavere enn budsjettet for 1950—51. Driftsbudsjettet viste et overskudd på om lag 475 mill. kroner. Det ble stort sett regnet med de samme satser for skatter og avgifter. Brevportoen og takstene for telefonsamtaler og telegrammer ble foreslått forhøyet og likeledes enkelte billettpriser og godstakster ved jernbanen. Investeringene på det nye budsjettet var sammenlagt ca. 500 mill. kroner eller omtrent det samme som for budsjettåret 1950—51.

Til prissubsidier var ført opp 450 mill. kroner mot 600 mill kroner for 1950—51. Imidlertid var det Regjeringens forutsetning at en skulle dekke differansen ved konjunkturavgifter. Til forsvarsformål regnet en at det for 2-årsperioden 1. juli 1950 til 30. juni 1952 skulle gå med i alt 940 mill. kroner eller ca. en halv milliard hvert år.

Under finansordskiftet samlet de borgerlige partier seg om et forslag der Regjeringen ble bedt om å sette fram forslag som blant annet tok sikte på å stanse «kappløpet mellom priser

og lønninger, og å holde pengeverdien oppe — om nødvendig måtte det gjøres ved lov. Videre ble Regjeringen bedt om å stimulere privat oppsparing gjennom skattelettelser, å legge om investeringene og «skjære ned mindre livsviktig forbruk til fordel for investeringer som kan trygge en mer harmonisk utvikling av næringslivet». Forslaget ble forkastet med 81 mot 60 stemmer.

Blant de saker Stortinget tok stilling til i årets løp kan nevnes:

Alderstrygden. I mars ble loven om alderstrygd endret slik at det ble adgang til å utbetale et dyrtidstillegg på 10 pst. av pensjonen, men høyst 84 kroner pr. år for enkeltpersoner og 132 kroner pr. år for ektefeller.

Krigstilstanden med Tyskland ble opphevet 14. juli etter at Stortinget enstemmig hadde gitt Regjeringen fullmakt.

Boligbyggingen. I midten av mars hadde Stortinget en bred debatt om retningslinjene for boligbyggingen. I et enstemmig vedtak henstilte Stortinget til Regjeringen bl. a. å stimulere egeninnsatsen ved at det ble gitt adgang «til uten kvotebelasting å bruke materialer som skaffes til veie ved avvirkning av skog utenfor den ordinære arbeidstid». I vedtaket ble videre Regjeringen anmodet om å henstille til kommunene «å foreta endringer i bygningsvedtektene med henblikk på å kunne nyttiggjøre seg trelastbesparende byggemetoder». — Et forslag fra høyre-representantene Kandahl og Kobbe om at Regjeringen skulle legge fram et byggeprogram på 25 000 leiligheter pr. år fram til 1960, ble forkastet mot 56 stemmer. To andre tilleggsforslag fra de samme representanter fikk 28 og 49 stemmer.

A-pakten. 12. mars ga Stortinget enstemmig sin tilslutning til regjeringens planer om å være med på opprettelsen av et felles kommandosystem og felles forsvarsstyrker for A-paktlandene. 4 av Arbeiderpartiets representanter stemte imidlertid mot et forslag om at det skulle tas opp forhandlinger med den vest-tyske regjering om tysk deltakelse i det felles forsvar av Vest-Europa.

Omsetningsavgiften. I hemmelig stortingsmøte 5. april ble det enstemmig besluttet å forhøye omsetningsavgiften fra 6.25 pst. til 10 pst. En regnet med at forhøyelsen ville skaffe staten en merinntekt på ca. 43 millioner kroner i de to månedene som sto igjen av budsjettåret 1950/51 og en øking på ca. 300 millioner kroner for budsjettåret 1951/52. Pengene skulle i første rekke gå til beredskapsformål.

Lov om fiske med trål. I Ot.prp. nr. 25 for 1950 foreslo Fiskeridepartementet at trålerloven ble endret slik at Kongen skulle kunne gi tillatelse til trålfiske «for et begrenset antall fartøyer over 300 tonn». Fortrinsberettiget til å få slik tillatelse skulle være aktive fiskere, sammenslutninger av aktive fiskere og de personer og selskaper som hadde tillatelse til å fiske med trål etter den gamle trålerloven. Flertallet i Sjøfarts- og fiskerikomiteen innstilte på at fartøyene ikke måtte være over 200 tonn. Ved votingen i Odelstinget delte Arbeiderpartiet seg og komiteens mindretallsinnstilling, som bygget på proposisjonen, ble vedtatt med 50 mot 36 stemmer. I Lagtinget ble mindretallets innstilling vedtatt med 29 mot 4 stemmer.

A.s Norsk Bergverk. Mot 55 stemmer vedtok Stortinget 4. april å gi Industridepartementet bemyndigelse til å stifte et bergverksselskap, A.s Norsk Bergverk, med formål bergverksdrift, fabrikkdrift og deltakelse i andre foretak og med en aksjekapital på 2 millioner kroner. Industridepartementet ble videre bemyndiget til å tegne aksjer i dette selskapet for 1 999 800 kroner. Stortinget samtykket videre i at Statens aksjer i følgende selskaper ble overdratt til A.s Norsk Bergverk: A.s Grong gruber, A.s Rana gruber, Dunderlandsverket, Lasken Jernmalmfelt i Rana, Søvitt-forekomstene ved Ulefoss, Ørdsdalen gruber og Otterstrand gruber.

Barnetrygden ble fra 1. april forhøyet fra 180 kroner til 240 kroner pr. år for hvert barn under 16 år. For det første barnet blir det fortsatt ikke utbetalt trygd medmindre foreldrene er skilt eller andre særlige forhold er til stede.

Aluminiumsverk på Sunndalsøra. På slutten av vårsesjonen vedtok Stortinget å bemyndige Industridepartementet til å

inngå en overenskomst med Årdal Verk om utbygging av aluminiumsverk på Sunndalsøra. Industridepartementet ble også bemyndiget til å tegne aksjer i Årdal Verk for 80 millioner kroner og videre å låne penger i USA til finansiering av verket. Det er beregnet å bli ferdig i 1954 og skal etter planene få en årsproduksjon på 40 000 tonn aluminium. Samtlige borgerlige representanter i Stortinget, unntatt representantene fra Møre, stemte imot komiteens flertallsinnstilling og mente det var «uforsvarlig» å sette dette arbeid i gang.

Hellas og Tyrkia med i A-pakten. En av de første sakene som ble behandlet i høstsesjonen var Regjeringens forslag om å få fullmakt til å ratifisere protokollen om Hellas og Tyrkias tiltredelse til A-pakten. Fullmakten ble gitt av Stortinget mot 6 stemmer (5 Arbeiderpartiet, 1 Venstre).

Lov om lønnsnemnd. I samband med forhandlingene om dyrtidstillegg høsten 1951 vedtok Stortinget en lov om at tvister i samband med lønnsreguleringen skulle avgjøres ved lønnsnemnd, hvis de ikke ble løst ved mekling. — Et tilleggsforslag fra Neri Valen om at Kongen skulle gi prinsipielle retningslinjer for det grunnlag lønnsnemnda skulle treffe sine avgjørelser på, ble forkastet mot 37 stemmer. Mindretallet var Bondepartiet og Kr. Folkeparti, mens Høyre og Venstre delte seg ved voteringen. Et mindretallsforslag fra Venstre og Bondepartiet om å vedta en generell lønnsnemndlov, ble mot 27 stemmer oversendt Regjeringen.

Pensjonstrygd for skogsarbeidere. I november vedtok Stortinget ny lov om pensjonstrygd for skogsarbeidere. Rett til pensjon etter denne lov tilfaller de skogsarbeidere som har vært beskjeftiget i sitt yrke sammenlagt 750 premieuker. Pensjonsalderen er 65 år, men alderspensjon kan ytes fra fylte 60 år når summen av alder og premieuker er 80 år eller mer. 50 premieuker regnes lik ett år. Arspensjonen er kr. 1.20 for hver premieuke.

Pensjon for statsråder. Etter en lov, vedtatt av Odelsting og Lagting i desember, skal statsråder ha rett til pensjon hvis de har vært regjeringsmedlemmer i minst 3 år. Pensjons-

alderen er 65 år. Pensjonen er satt til kr. 9 500.00 for statsråder med 3 til 6 års tjenestetid og kr. 12 000.00 for de som har lengre tjenestetid. Et mindretall stemte for kr. 6 000.00 for statsråder med 3 til 6 års tjeneste og høyeste pensjon i Statens pensjonskasse for dem som har mer enn 6 års tjenestetid. Loven inneholder også bestemmelser om rett til invalide-, enke- og barnepensjon etter reglene i lov om Statens pensjonskasse.

Lex Askim. En av de siste sakene Stortinget behandlet før jul, var innstillingen om midlertidig lov om organisasjonsrett for arbeidsledere. De tre viktigste bestemmelser i denne loven er §§ 3, 4 og 5. I § 3 slås det fast at en arbeidsleder har full frihet til å stå tilsluttet den fagforening han måtte ønske, eller stå utenfor enhver fagforening. Et forslag fra Vindenes (V) om at denne bestemmelsen ikke skulle være til hinder for avtaler om at en arbeidsleder ikke måtte være medlem av en fagforening som varetar hans underordnedes interesser overfor arbeidsgiveren, ble forkastet mot 40 stemmer. — I § 4, 1. ledd, er bestemt at det er ulovlig å bruke streik eller lockout for å tvinge arbeidsledere inn i eller ut av en fagforening. Det er også forbudt ved truende adferd eller på annen måte å øve påtrykk som etter forholdene må anses utilbørlig, for å påvirke arbeidslederne i deres stilling til organisasjonen. Et forslag om en strammere formulering av denne bestemmelsen fikk 46 stemmer. — I § 5, bestemmes at det er forbudt for en arbeidsgiver ved tilsetting av arbeidsleder å sette som vilkår at han skal være tilsluttet eller ikke tilsluttet en fagforening. Det er også forbudt å si opp en arbeidsleder eller berøve ham andre fordeler fordi han går inn i eller ut av en fagforening.

Nytt beredskapsprogram. I løpet av året ble forsvarsutgiftene både for det løpende budsjettår 1950/51 og for budsjettåret 1951/52 økt med betydelige ekstraordinære bevilgninger. I juni ble budsjettet for 1950/51 forhøyet med 50 millioner kroner, slik at de samlede bevilgninger for denne budsjettermin inklusive overførte bevilgninger kom opp i over 500 millioner. Samtidig ble det vedtatt et forsvarsprogram for 1951/52 som forutsatte en øking på 230 millioner kroner for denne termin.

I desember bevilget Stortinget 120 millioner av dette beløpet. Utgiftene for 1951/52 kom dermed opp i ca. 600 millioner når de overførte bevilgningene er regnet med. 12. desember la Regjeringen fram et nytt foreløpig forsvarsprogram for treårsperioden 1. juli 1951 til 30. juni 1954 på 2.5 milliarder kroner eller et gjennomsnitt på ca. 800 millioner kroner pr. år. Bakgrunnen for det nye forsvarsprogrammet var de drøftinger som i løpet av året hadde funnet sted innenfor de internasjonale stabene i A-paktene og på A-paktens rådsmøte i Ottawa i september. Det viste seg under disse overlegninger at det var stor avstand mellom det som militært måtte ses som minstemål for medlemsstatenes forsvar og summen av de styrker som landene til da hadde satt seg villig til å stille opp. Videre viste det seg at det var stor avstand mellom det som var satt opp som nasjonale mål og de styrker som de enkelte land virkelig hadde klart å reise. — Da Regjeringen la fram det nye programmet i Stortinget tok den forbehold om at det kunne bli nødvendig å utvide forsvarsprogrammet ytterligere.

I treårsperioden vil Norge få militært materiell fra USA for ca. 5 milliarder kroner. Trass i de økte beredskapsutgifter, regnet Regjeringen med at det i årene fram til 1954 ville bli mulig å øke forbruket med 12 pst.

Av andre viktige saker som ble fremmet av Regjeringen og behandlet i Stortinget i løpet av året kan nevnes: Finansiering av Det Norske Luftfartselskap A/S, lov om kraftforsyning, statens overtakelse av firmaet Folkeboksamlingenes ekspedisjon, statsgaranti til A/S Norsk Jernverk for et lån på inntil 75 millioner kroner, midlertidig lov om avgift på elektrisk energi, endringer i Lov om kommunevalg, konjunkturavgifter på treforedlingsindustrien, opprettelse av Norsk Sråknemnd, diverse endringer i Lov om viltstell, jakt og fangst, endringer i Lov om omsetning av råfisk.

Da Regjeringen Torp var tiltrådt, ga statsministeren følgende erklæring i Stortinget: «Den nye Regjeringen møter til

samarbeid med Stortinget med en delvis annen sammensetning enn Regjeringen Gerhardsen. Dens politiske grunnlag er uforandret og den vil i sin politikk både utad og innad følge de samme retningslinjene som den tidligere regjering. Disse retningslinjene ble meddelt Stortinget i trontalen. I samsvar med Stortingets ønske vil Regjeringen innenfor De Forente Nasjoners ramme støtte alle tiltak som kan føre til virkelig avspenning og varig fred. Den vil fortsatt være med å bygge ut det nordiske samarbeid på alle områder der forholdene ligger til rette for det. Som et ledd i arbeidet for å trygge freden vil Regjeringen gå inn for en fortsatt utbygging av samarbeidet mellom landene i Atlanterhavspakten. Den vil fullføre arbeidet med å styrke vårt forsvar som ledd i fellesforsvaret og vil legge fram forslag om det for Stortinget på grunnlag av grundige overveielser her hjemme og innenfor Atlanterhavspaktens organer. Jeg nytter anledningen til påny å presisere at Norges tilslutning til Atlanterhavspakten utelukkende har det formål å tjene forsvaret av Norge og de øvrige medlemsland og tryggingen av frihet og folkestyre. I full overensstemmelse med fredsviljen i det norske folk vil Regjeringen aldri medvirke til noen politikk som har aggressive formål.

Regjeringens program er fortsatt å arbeide for å opprettholde full sysselsetting, å skape stabile økonomiske forhold og å sørge for en rettferdig fordeling av de byrder som tryggingen av landets sikkerhet fører med seg. Regjeringen vil fortsette utbyggingen av landets produksjonsutstyr og vil støtte alle tiltak som kan øke samfunnsnyttig produksjon og fremme samarbeid og rasjonalisering i næringslivet for derved å øke produktiviteten.»

